

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

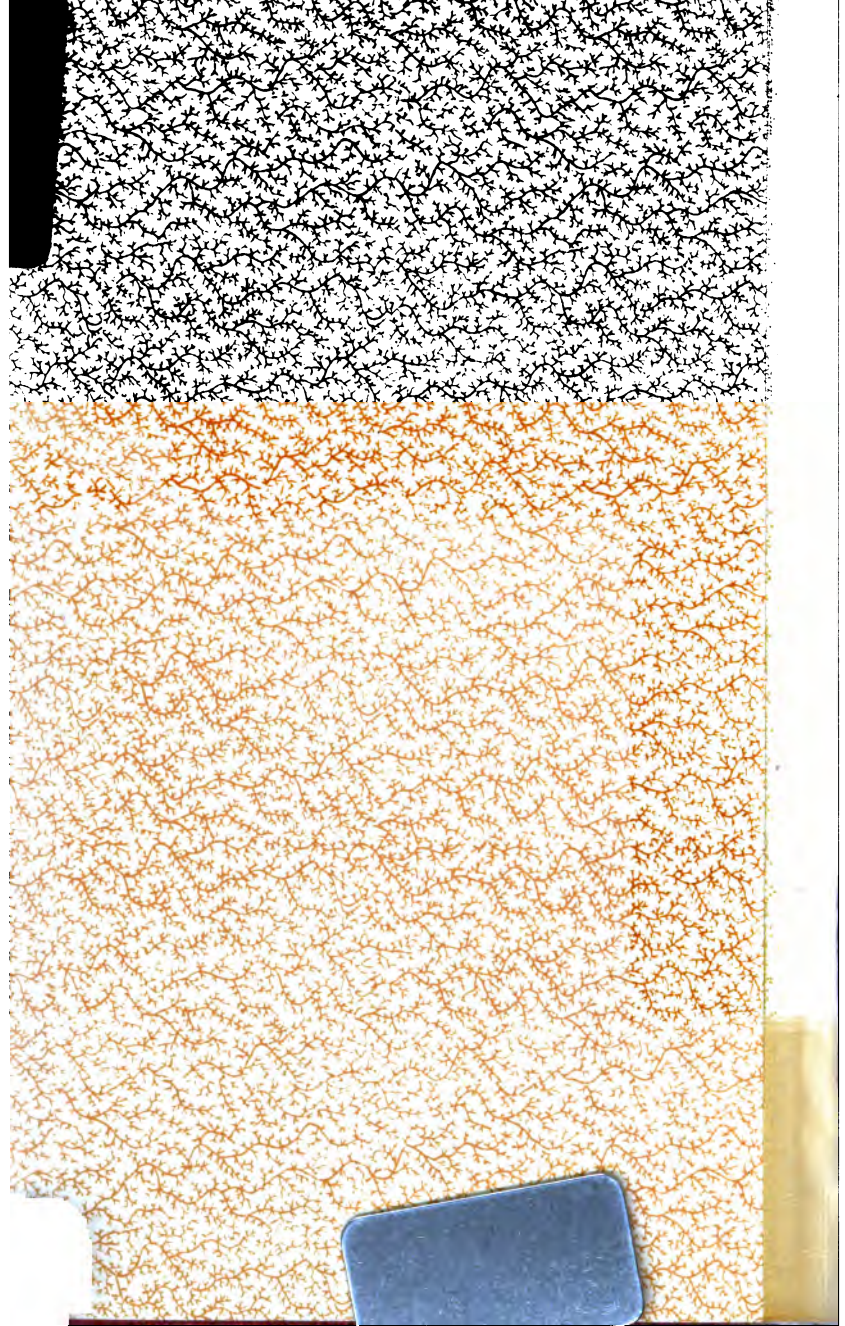
Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på <http://books.google.com>

NYPL RESEARCH LIBRARIES

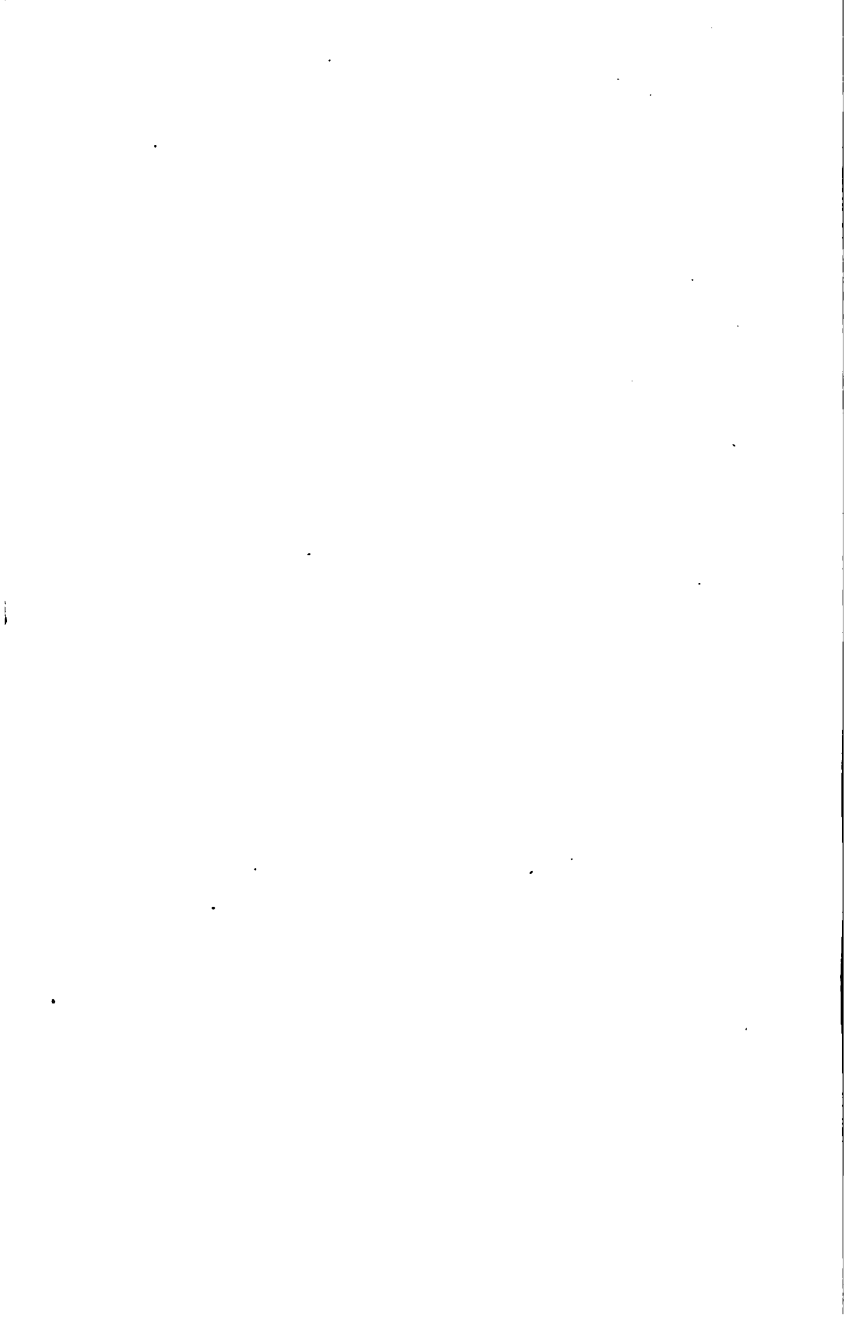

3 3433 07578320 3

CHICAGO-NOVELLER.

AF

DR. C. M. HANSEN.

KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG.

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & Co. (M. A. HANNOVER).

1892

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG.

HOFFEST PAA TROLDBORG
OG ANDRE FORTÆLLINGER.

Af

CARIT ETLAR.

2 Kr. 25 Øre.

HJEMSTAVNS-BILLEDER

fra

BORNHOLM.

Af

FRIDTJOF BON.

2 Kr.

TRÆK

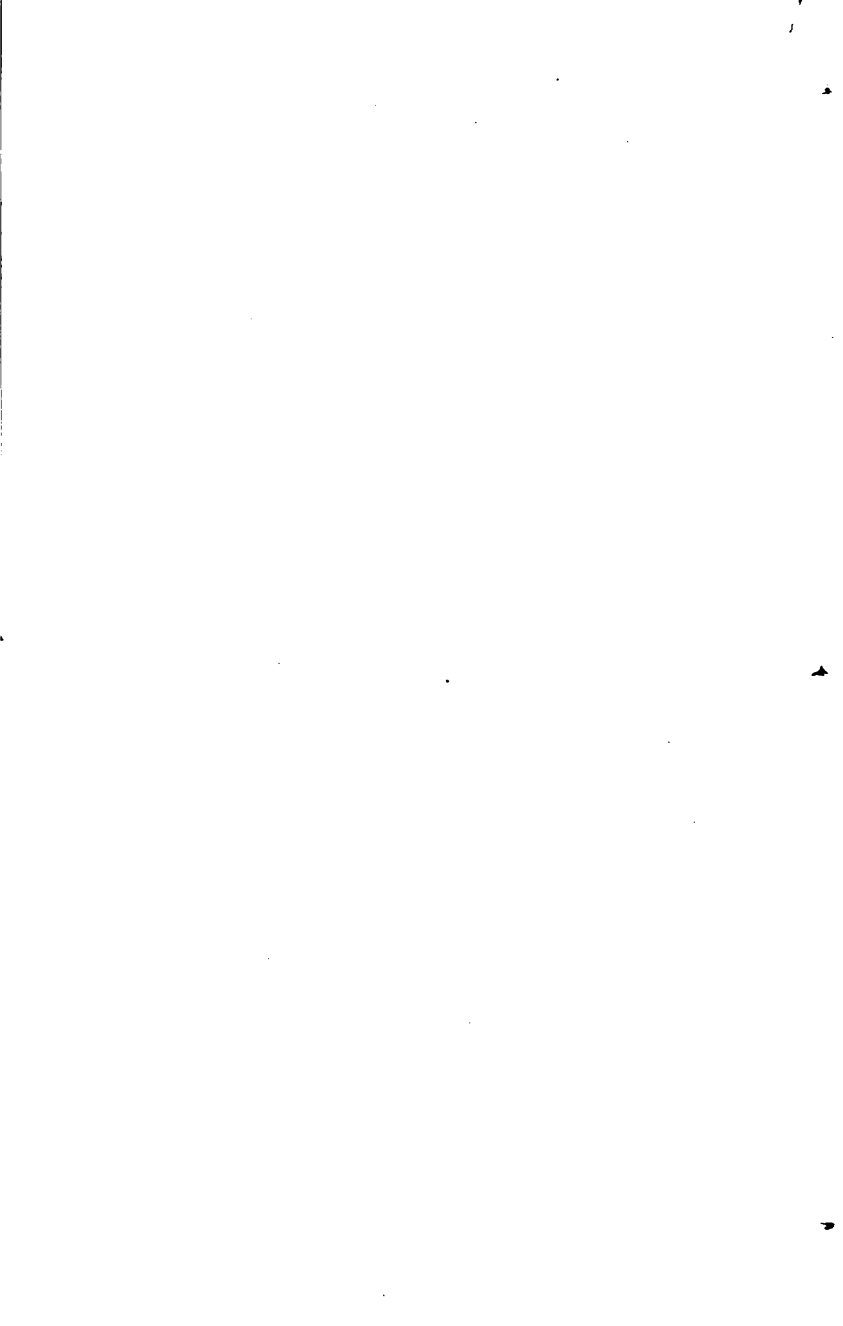
af

LIVET I AMERIKA.

Af Breve til Hjemmet fra en dansk Reisende.

2 Kr. 25 Øre.

CHICAGO-NOVELLER.

CHICAGO-NOVELLER.

AF

O.C.

DR. C. M. HANSEN.

Norman-Hansen, Carl M.

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG.

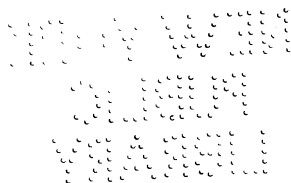
TRYKT HOS J. JØRGENSEN & Co. (M. A. HANNOVER).

1892.

JM

Oversættelsesret forbeholdt.

Copyrighted af Forfatteren i U. S., America.

TILEGNET

ANNA KATHRINES

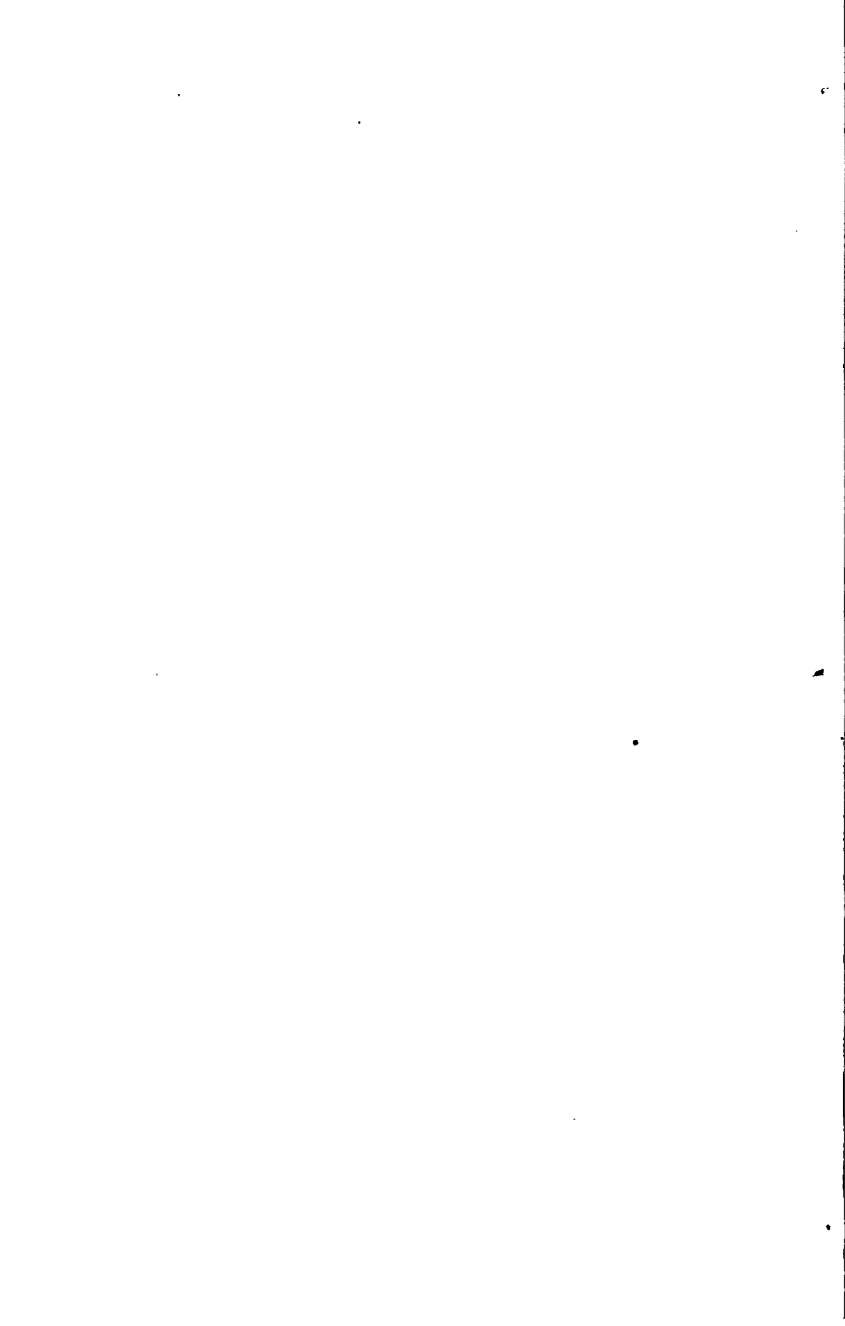
MINDE.

4. 6. 08 / 0. 75

WASH DC
JAN 1964
JAN 1964
JAN 1964

INDHOLD.

	Side
En Chicago-Anarkist	1
Skruebrækkeren	39
Czarens Stedbørn	55
Ocean-Kærlighed.	63
Brave Folk	87
Frøken Johanne	103

EN CHICAGO-ANARKIST.

I.

»All about the Execution!«

En Arbejdsdags Kulrøg ligger over Chicago som et Taageslør, og Novembersolen formaar kun at sende matte Straaler derigennem ned i Gaderne, hvor Menneskene myldre. Og dernede, over Tummelen og Støjen af den travle Menneskemængde og de tungtlæssede Vogne, selv over Arbejdsarmen fra Stilladserne om de høje Bygninger, der rejses paa alle Sider, lyder Avisdrengenes skingrende ensformige Raab:

»All about the Execution!«

Gennem Trængslen puffer en grovt klædt Mand sig frem, fulgt af en ung Mand og en ung Pige, der gaar med en lille Kuffert imellem sig, holdende hver i sin Hank, mens de halvt sky følge efter deres Fører og kigge i stille Forundring omkring sig paa de ivrige Mennesker og den fortumlende Vognfærdsel, og paa de

Rækker af Skyskraber-Bygninger, der ligesom klemmer dem ind mellem sig og lukker Himlen og Lyset ude foran dem og bag dem. Lige ud gaar de, om et Hjørne, og ligeud igen, stedse gennem det samme Mylder, til en af Broerne over Floden, Chicagofloden, hvis Vand har den Farve, man hos Katte kalder blaa, og hvis Bund er Lag paa Lag af gærende Mudder, hvorfra Luftblærer uafbrudt stige op, tilvejs, sejle lidt henad Overfladen, og briste med Stænk, som ryger til Himlen. Videre, over Broen ned i de Sidegader, der følge Flodens Løb, brede, støvede Gader, hvor Vinden har frit Spillerum, hvor Husene er lave og faldefærdige, saa de ligesom maa læne sig op ad de massive Fabriksbygninger, der taarne sig op bag dem. Her er ingen Stimmel af travle Mennesker, men udenfor de billige Logishuse og de fuselosende Skænkestuer, paa Bræddefortovet og opad de aabne Skarnkasser, der staar foran hvert Hus, der ligger Chicagos Menneskeaffald og soler sig i den sidste Maaned de har, før Vinteren for Alvor kommer.

Ved et to-etages Træhus standsede Føreren og viste de to unge Mennesker op ad Trappen. Der blev de modtagne af Husets tyske Vært-

inde, en fyldig Matrone med et skikkeligt Ansigt, som anviste dem to smaa Værelser, hver paa sin Side af en mørk Gang. Og der stod de da sammen, inde paa det ene Kammer — helt hyggeligt var der med Tæppe paa Gulvet og lidt slidt Tapet paa Væggene og en Madonna med gennemboret Hjerter sørgmodigt smilende ned over en ren og hvid Seng. Den unge Mand gik op og ned ad Gulvet og saa' helt velfornøjet ud, men da kastede den unge Pige sig om hans Hals og begyndte heftigt at græde.

»Nu, nu, Lieschen,« trøstede han, »græd ikke, nu er vi jo komne saa langt, vi vilde.«

»Otto, Otto, jeg er saa bange for denne By, den er saa stor og saa fremmed, den vil dræbe os!«

»Nej, Lieschen, Du maa ikke se saaledes paa den, husk paa, vi er naaet til Frihedens Land nu; Du skal se, vi skal faa en Fremtid her, som vi ikke vilde faaet Lov at faa den hjemme! Tænk paa, hvor lidt vi kunde vente os derhjemme, og tænk paa, at dette er Arbejdernes Land; her er det, de kan føre deres Sag frem til Sejr!«

Lieschen faldt til Ro, medens han talte; det var vel mest Træthed efter Rejsen, der fik alle de fremmede Indtryk til at virke saa stærkt paa hendes Sind, saa at hun følte sig saa beklemt og ulykkelig, uden egenlig at kunne klare sig nogen bestemt Grund hvorfor. Nu beroligedes hun, medens Broderen talte; det var den Maade, hun var saa vant til at høre ham tale paa, han var jo altid derhjemme saa optaget af Arbejdersagen og Arbejdertheorier, og det var vel mest, fordi han mistvivlede om at se dem gennemføre i sit Hjemland, at han havde faaet Tanke om at drage til Amerika.

De var Broder og Søster, Fabriksbørn fra en lille tysk Fabriksby; fra de var smaa, havde de fulgt med Forældrene i Fabriken og var sat til Arbejde der; saa var det Otto ikke var stærk nok til sit Arbejde, og han var da gaaet til Bremen og bleven Cigarmager. Saa var Forældrene døde, den ene kort efter den anden, og Otto kom tilbage til Lieschen; han harmedes over, at hun skulde gaa og slide sig op i Fabriken, som hendes Moder havde gjort, og han talte saa meget om deres Ret til at blive selvstændige, at det ikke varede længe, inden de blev enige om at udvandre sammen —

ingen af dem havde jo Baand, der bandt til Hjemmet. Saa meget havde de sparet sammen, at der blev nok til Rejsen, og da skulde de nok klare sig — stærke var jo ingen af dem, spinkle og blege som Afkom er efter Generationer af Fabriksarbejdere, men egentlig syge havde de aldrig været, og arbejde vare de vante til.

Den tykke Værtinde kaldte dem nu ind i Spisestuen, hvor der var tændt Lys og dækket et tarveligt Bord med Kødmad og Surkaal. Da de havde spist, kom en høj ung Mand ind i Skjorteærmer, han havde lige dukket Hovedet i Vandfadet, og Vandet dryppede fra hans Haar og blonde Fuldskæg. »Guten abend!« hilste han muntert, »frisk Fisk, hvad! Greenhorns, hvad!« »Det var ret, Hartwig,« sagde Madamen, »se at muntre dem op, de hænger lidt med Næbet begge to.« »Muntre op her,« gentog Hartwig, »jo det er Chicago det rette Sted til! Véd I, det er en Morderhule, I er komne til? Men derfor trænger vi ogsaa just til Folk, som ikke hænger med Næbet!« Saa tog han fat paa sin tyske Avis og læste højt om Dagens Begivenhed: Exekutionen af de fire dødsdømte Anarkister, og han læste og

fortalte, saa de to nykomne Unge sad med store Øjne og hørte til langt over Sengetid.

Hartwig var Lokomotivfører og var kun hjemme en Dagstid nu og da; næste Morgen var han atter borte. Men de tyske Aviser laa der, og Otto satte sig til at gennemlæse dem nok engang. Hvad han fik ud af dem var dog mere en Beskrivelse af Henrettelsen end egentlig Besked om, hvorfor de var dømte, han huskede dog klart, hvorledes han i sin Tid hjemme i Tyskland havde læst om Anarkisternes Møder i Chicago Aaret i Forvejen og om en Dynamitbombe, der var kastet imod Politiet en Aften, det forsøgte at splitte et saadant Møde — tidligere havde det staaet for ham som noget saa fjærnt, men nu var det paa en Gang rykket ham saa tæt ind paa Livet,

Otto havde dog andet at gøre end at gruble over dette, han maatte søge Arbejde, og da han var en dygtig Cigarmager, varede det ikke mange Dage, før han blev antagen af en tysk Cigarhandler, en graaskægget Hædersmand, en af disse smaa Arbejdsgivere i Sidegaderne, der netop har Arbejde nok for én Mand. Han havde et lille Arbejdsrum, der

vendte ud til en smudsig Gyde, og her kom Otto da i Arbejde, Dag ud og Dag ind, med at rulle Cigarer, for en Ugeløn, der vel var sparsom, men dog saaledes, at det slog til for ham.

Lieschen forsøgte sig som Tjenestepige, men enten hun ikke duede til det eller det var for strængt Arbejde, nok er det, hun søgte snart derfra, og allerede inden Jul havde hun sin Plads i en mørk Skrædershop, hvor hun sad ved sin Symaskine fra Morgen til Aften sammen med saa mange andre: unge Piger, baade blege og rødmussede, gifte Koner og helt udlevede gamle Mennesker, der sad hver ved sin Maskine og sled for at træde ud af den saa meget hver Dag, at det lige kunde sulteføde dem.

Og om Aftenen samledes de i Spisestuen hjemme i Logishuset, Otto og Lieschen, og Hartwig naar han havde sin Fritid. Hartwig var altid munter og meddelsom og fortalte løst og fast, om sit Lokomotiv og om spændende Farter dermed i Uvejre og Mørke, og om Arbejderbevægelserne i Chicago i Tiden før den ulykkelige Bombe paa Haymarket og om selve Haymarket-Mødet, hvor

han selv havde været tilstede og med Nød og neppe, sagde han, havde undgaaet en Revolverkugle. Og de Søndage, Hartwig var hjemme, gik de gerne ud sammen alle tre og mest til de Steder, hvor disse Ting var foregaaet, til Haymarket, som i Vinterens raa Kulde saa' uhyggelig ud som en aaben Gravplads, og ud til »den sorte Vej«, der laa trist og mennesketom om Søndagene med sin uendelige Række af stængede Fabriksporte.

De to Unge indsugede alle disse Fortællinger og nærede deres Tanker dermed, alt imens de sad hver med sit ensformige Arbejde. Medens Lieschen sad og traadte sin Maskine og tilpassede Sømmene — saa og saa mange Sting paa langs, og saa og saa mange Sting paa tværs, — saa fulgte hendes Tanker Lokomotivføreren; hun vidste paa en Prik, hvor han var hver Time paa Dagen, og hun levede igennem alt, hvad han havde fortalt hende om en Lokomotivførers Farer og Bedrifter, og gjorde ham til Helten i alle de Eventyr, hun digtede for sig selv: hvorledes han kommer brusende frem med sit Træn, og han ser en Bro afbrudt, og han drejer med Lynets Fart sit Haandtag og giver Kontradamp, med Fare

for at sprænges i Luften bliver han paa sin Post og faar Trænet standset i yderste Minut — eller hun ser ham køre sit Lokomotiv hjemad, og han faar Øje paa et Barn, der gaar forude mellem Skinnerne, og det hører ikke, at han fløjter, da overlader han sin Fyrbøder Kommandoen og ballancerer sig frem ud paa Kofangeren og griber Barnet og bringer det frelst ombord — eller hun ser ham i Nattens Mørke: forude skimter han et Lys, det er et andet Træn, der kommer flyvende imod ham, han ser, at et Sammenstød kan ikke undgaas, og han drejer sit Haandtag igen, og holder det nede med hele sin Vægt for at standse Trænets Fart, og han bliver paa sin Post, til Lokomotiverne støde sammen, og han har frelst sit Træn, men er selv knust i Vraget — og Lieschen græd højt og turde ikke tænke dette tilende.

Og Otto sad de lange Vinterdage paa det mørke Kammer og rullede de fugtige Tobaksblade sammen og svøbte Dæksbladet om og skar Spidsen af med en lille skarp Kniv, og rullede og svøbte og skar af, og alt imens arbejdede hans Tanker med alt, hvad Hartwig havde fortalt om Chicago-Anarkismens vilde

Historie. Alt, hvad der havde været skrevet og talt var jo mest, hvad han kendte hjemme fra, om Arbejdernes Ret og om kortere afmaalt Dagsarbejde; og alle de voldsomme Ord om de Store og Rige, Fjenderne, de var ikke voldsommere, end han havde hørt dem før. Men her var Ordene blevne Handling, og Truslerne mod Samfundets Magt havde været Alvor, og hvem havde da tvunget dem til at blive det, var det dem, som havde Magten, og deres Hjælpere, eller var det Arbejderne selv? Og Otto svarede sig selv med Spies's Ord, de Ord han udraabte til sine Dommere: »I tale om Lov og Orden, hvorledes ser da eders Lov og Orden ud? Røveri er det, Tyveri og Mord er det! Denne eders Samfundsorden kæmpe vi imod, det er sandt, og at ødelægge den var og er vort Maal — den Forbrydelse erklærer vi os villig skyldige i. Se paa dette Land, ødelagt som det er af eders Millionærers Rovbegær! og følg mig til deres Huler, hvis Arbejde har frembragt al Rigdommen! Jeg siger Eder, det er en større Forbrydelse at ville opretholde en saadan Samfundsorden. Thi at den skal opretholdes betyder, at alle Laster og Forbrydelser og al Slaveri og Elendighed og ufor-

sonligt Had mellem Mennesker skal vedblive til Verdens Ende!»

Otto havde lært denne Tale udenad, han saa' de Anklagede for sine Øjne og fantaserede sig selv ind i deres Sted — om han havde været med, dengang det gjaldt! Han fulgte de Anklagede fra den Dag, Dommen faldt, til den Dag, Henrettelsen foregik, den samme Dag han var kommen til Byen — men fremfor alt havde Lingg's Skæbne gjort Indtryk paa ham: den unge energiske Fanatiker, som havde gemt en lille Dynamitpatron hos sig, ikke større end at han kunde have den i Munden; og den Dag, han vidste, hvad Skæbne der ventede ham, tog han den mellem Tænderne og bed til — og Otto saa' ham saa tydelig sidde halvt op i Sengen i sin mørke Celle, med det sønder-skudte Ansigt, uden at kunne tale og blot skrive paa en Lap Papir: »Hils min Moder, jeg dør tilfreds.«

Og stille og ensom, som Otto sad, hidsede han sig ved stadig at lade Tankerne kredse om et og det samme, og arbejdede sig op til Had og Trods mod al den Magt, Samfundet har at sætte imod enhver, der ikke vil finde sig rolig i dets Herredømme.

Henad Forsommeren foreslog Hartwig en Aften, da han skulde afsted, Lieschen at følge med ham paa hans Tur vestover. Det kom saa pludseligt, at hun uden Betænkning afslog det. Men hun sov ikke den Nat og gik med det i Tankerne hele næste Dag, og om Aftenen talte hun med Otto om det. Otto saa' sit Ideal i Hartwig og talte med hende om enhvers Ret til i Kærlighed kun at spørge sig selv og ikke Samfundet, saaledes som han tænkte sig den fri Kærlighed, der stod som den ideale for ham. Og de sad længe og talte sammen ungdommeligt naivt og forhaabningsfuldt, kyssede hinanden, da de sagde Godnat og skiltes. Næste Aften, da Hartwig var hjemme igen, var Lieschen saa glad og munter, at han igen foreslog hende at følge ham, — og hun gik med.

Senere, da de kom hjem igen, gik hun ikke tilbage til Skræddershoppén, men Hartwig lejede en lille Lejlighed til hende og sig selv ude i en af Forstæderne, hvor der var frisk Luft og grønt Græs, og der flyttede de to ud at bo.

Otto blev boende paa Logishuset, men tog ofte ud om Søndagene at besøge dem, og

Sommertiden hengik fornøjeligt for dem alle. I Løbet af Sommeren var der en mindre Strejke paa Hartwigs Bane, men han holdt ikke af at tale videre om den, han tog ingen Del deri, »for Lieschens Skyld« sagde han.

II.

»Maxwelton's banks an bonnie
Where early falls the dew,
And 'twas then, that Annie Laurie
Gave me her promise true«

Højtidelig som en Salme lød den tung-sindige Melodi og skabte en Stemning som i en Kirke inde i den lavloftede Sal, hvor Tobaksrøgen laa tæt som Skyer af Røgelse over Forsamlingen. Salens Vægge var behængte med røde og sorte Draperier og derimellem Bannere af hvidt Lærred med engelske og tyske Inskriptioner, saasom: »De myrdede dem, men ej deres Sag«, og Spies's sidste Ord: »Den Tid vil komme, da vor Tavshed vil raabe højere end de Røster, I kvæler idag!« Og Salen var stuvende fuld. Paa de Stole, der var, sad rolige, midaldrende Mænd med

deres Koner, og ganske unge Mænd og unge Piger, de var alle rykkede tæt sammen for at give Plads til de mange, der stod op rundtom. Det var Kærnen i Forsamlingen, disse støtte, solide Folk, med de mørke, tit lidt graasprængte Fuldsæg, Folk, som hver for sig arbejdede for sin Familie Ugen igennem, og som sjældent lod Blikket søge længere ud end til deres egen Kreds, men som derfor ogsaa paa Hviledagene saa let lod sig rive hen af store Ord og vilde Utopier. Ti de vare jo fødte og voxede op under Trykket af en Overklasse, de havde følt dens Tryk hvile over deres Arbejde og deres Fritid, følt det ind i Livets mindste Forhold, og de havde set, at det eneste Forsøg, der i deres Hjemland var gjort fra oven for at hjælpe dem, kun vilde føre dem ind i en Afhængighed, som de ikke vilde taale. Og da havde de lært at hjælpe sig selv, og de vare opvoxede i Kampen, som den stod over hele Tyskland for at slutte sig sammen, aabent eller skjult, imod Overklassen. Da var mange af dem dragne ud for at finde Friheden, til Amerika, til Chicago, og, midaldrende Mænd, som mange af dem var, har de ikke kunnet eller ikke villet forstaa det Land, de kom til, undtagen dette, at de her

fandt den selv samme Overklasse, den samme Undertrykkelse, maaske endnu mere hensynsløst, end de før havde kendt. Og de unge Mænd, de, som tømrer eller murer hele Ugen igennem, stilsfærdigt eller med en munter Opsang, de møder her med al deres opsparede Energi, som kan pustes i Flamme ved bitre og voldsomme Ord, saa at de knytter Hænderne og staa beredte til hvad som helst.

Men imellem disse Folk, som giver Møde for at være med med Liv og Sjæl, staar Mænd med raa og udtærede Ansigter, Udskuddet fra Gaden, Samfundets Affald, som lever deres Liv hen i sløv Ligegyldighed eller med en vis Livsglæde i Usselheden, de tæller ikke med, der er intet Stof i dem til at føre en Sag frem, selv om denne Sag gaar ud paa en Omstyrtning af Samfundet. De kan gøre en Voldshandling, kaste en Bombe eller skyde en Fjende i Mørke, men for hvem eller mod hvem det skal gøres, vil være dem det samme. Og det er disse raa Ansigter, hulede og hærdede af Drik og Sult og Elendighed, det er dem, de ser paa, de Fremmede, som komme af Nysgerrighed, og de Politispioner, der staa hist og her langs Væggene, og efter de Typer dømmer

de dem alle derinde, og maler det Skrækkens Billede: de røde Anarkister.

» And for bonnie Annie Laurie
I'll lay me down and die «

Oppe paa Platformen, i Salens Baggrund, under de florumvundne røde Faner, traadte en lille mørk, sortklædt Dame frem og talte med ivrig, nervøs Stemme i korte Sætninger:

»Dette er den Sang, eders Fører sang den Dag, han blev myrdet — det er Martyrens Svanesang, men det er ikke endnu Anarkismens Svanesang!« og hun drog et Papir frem fra Brystet og læste højt for dem alle Parsons sidste Brev, som han havde skrevet til sine Børn den sidste Dag i Fængslet:

»Mine søde smaa Børn!

Eders Fader har budt sig selv frem som et Offer paa Frihedens Alter. Ti ligesom vi kan vise vor Kærlighed ved at leve for vore Kære, kan vi ogsaa vise den ved at dø for dem. Til eder efterlader jeg et Navn, som skal mane eder til altid at gøre eders Pligt. Mine Børn, læser dette paa hver Aarsdag for min Død til Erindring om eders Fader, som

døde ej for eder alene, men for ufødte Slægter. Gud velsigne eder!«

»Dette er den Mands Ord, der døde som Martyr for eders Sag!« gjentog hun højt, idet hun foldede Papiret sammen igen, »synes I, det er en Morders Ord? Men vogt eder, I, der have Magten — de Børn, hvem saadanne Ord ere givne i Arv, vil voxte op og blive vore Hævnere! Hævn, Hævn over Morderne!«

Hartwig og Lieschen sad sammen nede i Forsamlingen, Otto stod bag dem, de var alle trætte efter at have været hele Dagen ude i den skarpe Novemberluft. De havde været med de Andre ude at dekorere de Hængtes Grave paa den første Aarsdag efter Henrettelsen. Otto havde undret sig over, hvor velklædte og fornøjede de alle havde set ud, da Skaren om Morgenens samledes paa Banegaarden, og Fanerne og de mange Blomsterkurve havde givet deres Tog meget mere Karakter af en Skovtur end af en sorgfuld og harmfuld Demonstration. Og selv derude paa Kirkegaarden, hvor Græsset var vissent og Træerne hang med de sidste gule Blade, selv der var alt gaaet saa roligt til, og de, som havde talt, havde ikke

formaaet at vække den ægte Genlyd for deres voldsomme Ord, den, der kunde faa hver en af dem, der hørte til, til at vove sit Liv for den samme Idé, som de, der laa i deres Grave, vare faldne for.

Men her i Salen, hvor Luften var mere kvalm, og hvor mange Flere af Samfundets Elendige stod omkring ham, og hvor han ligesom læste en bitter Stemning i Ansigterne paa alle dem, der sad og hørte til, de hidsige Ord, som han kun halvt forstod, her kom nu alle de Tanker til Live hos Otto, som han havde siddet og fantaseret over paa sit ensomme Arbejds-kammer. Og endnu stærkere, da han oppe fra Platformen hørte en bredskuldret Taler med stort sort Skæg raabe paa Tysk ud over Forsamlingen — afbrudt, i Stød kom Udraabene, og ligesom fra en taaget Baggrund, syntes det ham —

»Ja, Brødre, de holdt Fest den Dag, Glædesfest, Jubelfest! Republiken er frelst! raabte de, Staten er frelst, ti de ere døde — hængte! Ja, mine Brødre, da de havde myrdet dem, holdt de Krigsdans om deres Lig, og de pegede Fingre ad os, ad Folket og raabte til os: Ser I, Canailler, vi har statueret et Exempel — lad

herefter Nogen vove at arbejde imod os og vor Egoisme, saa skal vi kvæle ham i Lovens Navn, ti vi have Magten, vi have Pengene, vi vi kan købe Retten og Dommeren og Bøddlen — lad Nogen vove at staa imod os! Og hvad gjorde vi, Brødre? Vi knyttede bare Næverne i Lommen. Men hold dem knyttede! værere beredte til den næste Kamp, den næste store Kamp! Det bliver en Kamp, som Verden aldrig har set Mage til — men vi bære ikke Ansvarer for de Rædsler, der vil komme, for det Blod, der vil flyde — det bære de Andre, de, som stoppe deres Øren til for de Sultnes Raab og lukker deres Øjne i for Samfundets Kræft og Raaddenskab!«

Otto havde boret sig frem til Talerstolen, og da den, som styrede Mødet, gav Ordet frit, gik han med raske Trin derop. Han var ikke uøvet som Taler — hjemme i deres Fagforening i Tyskland havde han gaaet en god Skole igennem, og da han følte, at saa godt som alle i Salen forstod hans Sprog, talte han rask og energisk, idet den Idé, der faldt ham ind, gjorde det let for ham at finde Ord:

»Det er just i Dag et Aar siden, jeg kom hertil med min Søster. Vi syntes aldrig, vi

havde set saa mørk og mistrøstig en By. Vi blev kolde om Hjærtet, da vi gik herind. Hvorfor tror I, det var saaledes? Mon det ikke var, fordi hele Staden bar Forbrydelsens Mærke den Dag? Mon det ikke var saaledes, at den ene Mand ej turde se den anden ind i Øjnene, fordi hver en af dem følte sig som medskyldig i en Forbrydelse? Og mon ikke mangan én sad i sit Hjem og frøs af Angst, og følte, at de Uskyldiges Blod vilde komme over dem og deres Børn?»

Otto pustede, rød i Hovedet af Anstrængelse, og han hørte et Brag af Bifald og Trampen lyde op imod sig. Den svære sortskæggede Mand kom hen til ham, lagde sin Arm om hans Skulder og raabte ud over Forsamlingen: »For Frihed, Lighed og Broderskab!« og igen hørte Otto den bragende Larm. Saa sandsede han sig næppe mere, før han sad nedenunder i et mindre Rum og drak Øl med Folk, han aldrig havde mødt før, og han følte sig paa engang fuld af Haab og Planer for Fremtiden, og dog — saa træt, saa træt.

Dagen efter, da han sad og rullede sine Cigarer, kom hans hæderlige gamle Arbejds-

giver ind til ham og sagde, at han ikke længere kunde have ham i sit Arbejde, da det var blevet ham meddelt, at han havde talt i en Anarkistforsamling. Det var sørgeligt, at en saa flink ung Mand skulde blive ledet paa de Afveje, sagde han, men han havde ingen Overbærenhed dermed. I et Land som Amerika, hvor der er Frihed og Lighed, er det en Uaknemlighed at agitere paa den Maade. Ti Frihedens Symbol er Stjærnerne og Striberne, og ikke det røde Flag — det røde Flag er som det sorte Flag paa Søen, et Piratflag, der ikke bør taales. Den gamle Mand talte blidt, men bestemt, og Otto kunde ikke svare haardt igen og gik da hjem.

Otto havde aldrig før vidst, hvad det er at gaa arbejdsløs i en stor By. Det var sent paa Aaret, saa der var ringe Efterspørgsel efter Arbejdere, han duede desuden ikke til Arbejde udenfor sit Fag; og til alle de Cigarfabrikanter, hvor han henvendte sig, var hans Rygte som Anarkist-Taler naaet, og de vilde ikke antage ham. Han havde altid været saa sikker paa sin Plads, at han kun havde lagt lidet af sin Ugeløn tilside, men han havde nok til at købe Tobaksblade selv, og han satte sig da til at

rulle Cigarer for egen Regning hjemme paa sit Kammer i Logishuset. Den første Dag, han gik ud for at sælge dem, blev han arresteret, da han ikke havde tænkt paa at søge Bevilling, og maatte betale Mulkt. Da kom Harmen op i ham, og han gik da ned til de Steder, hvor han var blevet vel modtaget den Aften, han havde talt. I de Ølstuer og Salooner, hvor de Folk holdt til, der drev Ugen igennem og om Søndagene tjente lidt ved Indsamlinger paa Anarkistmøderne, der gik han ind med sine Cigarer, der blev han modtaget som kendt Mand, og der fik han sine Varer solgt og købte Øl i Stedet. Og der var altid nok at drikke med, nok af Folk, bitrere i Sindet end han selv var, Folk, som mange Gange havde lidt Skibbrud og nu kun drev rundt som Vrag — og her, i trevne og bitre Samtaler de mørke November- og December-Dage, med Saloon-Lunch og Øl til Middag og Aften, øgedes daglig hans Bitterhed og Mistænksomhed mod alle Mennesker. Tidligere var han altid om Søndagene taget ud til Hartwig og Lieschen, der boede hyggeligt ude i en af Forstæderne, men det holdt han op med, han gik til Møderne over Lake Streets' Salooner i Stedet; og med

samme Bitterhed tænkte han paa Hartwig, misundelig over, at han havde det saa godt, og tillige mistænksom: hvem véd, om det ikke havde været Hartwig selv, der havde meldt ham og sat ondt for ham hos hans gamle Arbejdsgiver.

Henimod Jul var der Røre igen mellem Chicagos Arbejdere. Der var en Retssag mod en Mand, der under Jernbanestrejken om Sommeren havde lagt Dynamit paa Jærnbans Grund; der var ikke meget Bevis imod ham, men Juryen dømte ham alligevel. Der var Møder i den Anledning rundtom i Chicagos Arbejderhaller, en Slags Julefester tillige. De var ikke voldsommere end ellers, og andet end uskadelige Resolutioner blev ikke bragt frem, men Politiet var paa Vagt, parat til at gribe ind.

Det var Juleaften. Der var Møde i en af de smaa Foreningssale. Der var kun liden Pynt i Salen, og ikke mange tilstede, mest Mænd, der sad omkring Borde og drak Øl og røg Tobak. Der stod en Mand oppe paa Platformen ved en Stol og talte, langsomt og tamt. Da kom Otto ind, fulgt af nogle andre. Han var bleg og ophidset, og han banede sig strax

Vej til Platformen, næsten rev Stolen bort fra ham, der stod deroppe, traadte saa frem og raabte:

»De siger, I fejre Julefest her! Er det, fordi I kalder Kristus en Anarkist? Maaske han var det, men han er ikke saadan, som vi trænger til ham nu! Kan I huske, hvad Jøderne sagde, dengang Kristus var mellem dem? De sagde: vi venter en Messias, som er en Krigshelt og ikke en, som lader sig hudflette! Og det samme siger vi nu: vi vil ikke følge den, der siger os, at vi skal vende den venstre Kind til, naar nogen slaar den højre! Den Messias, vi venter, er en, der kan føre os til Sejrr gennem Blod og Ødelæggelse, med Staal og Dynamit! Vi har ingen Brug for en, der kan opvække Døde, men des mere for en, der kan føre de Levende! Den Kristus, vi skal følge og ære, maa have den rette Rygrad i sig, og ikke være slap som den, de Rige kalde deres Kristus;«

Medens han talte, blev Døren til Salen brudt op, og ind marscherede Politiet med faste, hurtige Skridt, to og to, med venstre Haand paa Kniplen ved Siden og med Revolver parat i højre Haand under Uniformsfrakken. Otto

saa' dem, han greb mekanisk ned i sin Lomme, skøndt han vidste, han ingen Vaaben havde, og da skreg han ud i yderste Hidsighed:

»Der er Fjenden! Kom nu, den, der vil føre os! Hævn, Hævn!«

I det Samme blev han ligbleg, næsten faldt forover, saa han maatte støtte sig paa Kanten af sin Stol, og der flød Blod ned ad hans Bomuldsskjorte. Han havde faaet Blodstyrtning af den voldsomme Anstrængelse, og medens Politiet ryddede Salen, blev han ledet ud og i en Ambulancevogn kørt til Hospitalet.

III.

I en af de hvide Senge paa County-Hospitalet ligger Otto stille og bleg, paa et Bord ved Siden af Sengen, saaledes at han akkurat kan naa den, staar en Underkop med smaa Isstykker, som han af og til tager med en Teske og fører til Munden. Nu og da faar han et kort, tørt Hosteanfald, rejser sig overende for at faa Vejret og synker udmattet tilbage og ligger stille hen igjen. De andre Syge paa Stuen sidde oppe i deres Senge eller i Stole ved Siden af Hovedgærderne og føre en livlig Samtale, der som alle Hospitalssamtaler drejer sig om, hvad der er sket derinde den Dag, om deres Læger eller Sygeplejersker, eller om ny Patienter; ti fra det Øjeblik, Hospitalsporten har lukket sig efter en Syg, lukkes den tillige for alle hans Tanker, Interesser og Fantasier, de komme alle til at dreje sig om

den lille Verden der indenfor. De havde travlt med Otto, ikke med, hvad han havde været udenfor, ti det vidste de intet om, men med at diskutere hans Sygdom og anstille Sandsynlighedsberegninger om, hvad Vending den vilde tage. Og hjælpeløs som Otto laa der, syntes han, naar han saa' omkring sig, ikke at møde i de andres Blik nogen Sympati eller Medfølelse, men kun en tilfreds Bevidsthed om, at slet saa galt som med ham stod det dog ikke til med nogen af dem. Dage gik og Nætrer gik i uafbrudt Ensformighed; han laa der i sin Afmagt, men med klare Tanker og drejede Øjnene efter alle dem, der gik omkring og blev raskere for hver Dag, der gik, og lyttede om Natten med utaalmodig Bitterhed til deres taktfaste Snorken, alle de, som skulde faa Livet igen herinde — men over al Bitterheden mindedes han dog Sygeplejerskens milde Haand, der puslede om ham og plejede ham, og tilsidst ogsaa bragte ham tilbage til Livet.

Det var den første Dag, Lieschen havde faaet Lov at gaa ind og tale med hám. Han vendte Hovedet imod hende og nikkede til hende. Hun var forgrædt og spurgte med taarekvalt Stemme, hvordan det gik ham. Jo, sagde

han, han havde nu faaet Tilladelse til at tale, nu skulde han nok snart blive rask. Saa fik hendes Taarer Luft og hun begyndte at fortælle om sig selv. At Hartwig strax efter Jul havde forladt hende, sikkert nok for en anden Pige, at hun vidste, han var i Byen, men kunde ikke finde ham og turde ikke søge ham op. Dengang hun forstod, at han havde forladt hende, var hun gaaet ned til Jærnbanestationen paa den Tid, han kom ind med sit Lokomotiv, og hun havde ventet, saaledes at han maatte se hende, paa det Sted, hvor hun altid plejede at tage imod ham — men han var strax gaaet ud den modsatte Vej, og hun havde ikke turdet gaa efter ham eller tale til ham — aa, hun var saa ulykkelig!

Otto laa og hørte kun halvt efter; hans Følelser for andre var blevne stumpe; han blev jo nok forundret over, at Hartwig havde vist sig som en Skurk, men det havde han maaske ogsaa været overfor Otto selv; og hvorfor ikke — hvorfor skulde ikke ogsaa andre Mennesker rammes af Ulykken? Nu havde Lieschen saa længe kjendt bare Lykke saaledes laa han halvt bevidst og lod sine Tanker arbejde paa egen Haand.

Næste Uge og Ugen efter kom Lieschen igjen; hun var fra Nytaar taget tilbage til sin gamle Skrædershop, hun klagede sig aldrig, men det var hende ligesom en Trøst at tale med Otto om Hartwig, selv om hun ikke turde tænke, at han vilde vende tilbage til hende. »Men jeg kan ikke faa ham af mine Tanker, hverken Dag eller Nat, jeg véd, hvor han færdes med sit Træn hver Time paa Dagen, og jeg er ængstelig for ham, ligesom jeg var det i den lykkelige Tid, vi var sammen . . .«

Og saa gik hun fra ham hen paa shoppen igjen, ned i Kælderen, hvor hun og alle de andre sad og traadte deres Symaskiner, og saa' op imod en smal Stribe graa Vinterhimmel og op imod Kanten af det fugtige Bræddefortov, der ligesom hang dem over Hovedet, deroppe, hvor Menneskestrømmen gik frem og tilbage, Dag ud og Dag ind med samme Travlhed. Og de sad dernede: unge Piger med Tankerne flyvende vidt og bredt, glade Tanker eller sørgmodige Tanker, men altid langt ud fra den mørke Kælderstue og over den graa Vinterhimmel; — og gifte Koner med Tanker paa Børnene og Manden derhjemme, ængstelige Tanker eller hyggelige, tilfredse Tanker, alt

som Hjemmene var, — og de, som havde slidt sig op, Aar efter Aar, de som var hjemme paa shoppen og hvis Tanker forlængst havde holdt op at vandre udenfor.

Og Tiden gik, og en Dag, hun kom ud paa Hospitalet, var Otto der ikke mere. Han havde ligget de reglementerede sex Uger paa Hospitalet og blev da dømt som kronisk Patient til at flyttes ud paa Fattighusets Sygeafdeling. Og Lieschen gik hjem til sin lille Stue, og hun satte sig ned og grundede over Livet; det samme som alle, de viseste og de ydmygeste, have grublet over; og hun kom til det samme Resultat som de alle ere komne til, at ingen kan finde Meningen i det hele.

Ude paa Fattighuset, i en lang, lang, lav-loftet Sal staar Sengene fremme paa Gulvet, Side ved Side, i lange Rækker; de mere raske Patienter gaa omkring og skure Gulvet, mens de Syge ligge i Sengene og ser ligegyldige til, og de af dem, som kan være oppe men ikke duer til Arbejde, hænge over tarvelige Stole i Vindueskrogene. Udenfor Vinduerne ligger det flade Prærielandskab under en blygraa Himmel, og Grene fra de nøgne Piletræer

udenfor slaar af og til mod Ruderne. Herinde ligge alle de tæringssyge og svinde hen, en Uge lidt mere og en anden lidt mindre, men stadig ned ad Bakke, og samtidig er det, som deres Hjerne og Sandser svinder og sløves, sløves i Tilværelsens uendelige Ensformighed og Tristhed, som om de allerede vare komne ind i det Intet, de gaa i Møde. Her gik Otto, for svag til at tage sig noget for, og for rask endnu til at holde Sengen stadig, sløvet for alt uden for sig selv, uden Interesse for andet end sin Sygdom, ængstet for hvert Fremskridt den kunde tage; og det eneste, der var ham som Milepæle paa Tilværelsens øde Landevej, var de ugenlige Vejninger. De Dage, han skulde vejes, saa' han hen imod med Spænding, med Angst og Bæven, — og var der da en Uge, hvor Solen havde skinnet, og han ikke havde tabt i Vægt, ja, maaske endda vundet en Ubetydelighed, saa kom Haabet igen, og hans Tro paa sig selv — indtil næste Uge kom med Regnvejr og Slud, og Vægten viste det sædvanlige Tab, saa tabte han Modet paany, og var ved at opgive at kæmpe for Livet mere.

Ti han kæmpede, saa godt det lod sig gøre derude paa Fattighuset, han tvang sig til

at spise ud over sin Madlyst, han tvang sig til at gaa ud i det Fri, ud paa Prærien, der stillede han sig da op med Hænderne paa Ryggen og fremskudt Bryst og arbejdede for at gøre sine Lunger stærke, trak Vejret krampagtig dybt og aandede ud igen saa voldsomt, at Blodet susede for hans Ører, — i halve Timer kunde han staa der og ligesom kæmpe for Livet med al den Energi, han havde tilbage. Alt andet eksisterede ikke for ham — Lieschen havde været ude at besøge ham, men de vare skiltes i gensidigt Mismod; hans Venner inde fra Byen kom ikke herud; de tyske Aviser laa som oftest inde paa Stuerne med nyt fra Omverdenen, men han læste kun lidt i dem; han saa' deri, at der skulde rejses et Monument paa Haymarket til Erindring om Anarkisternes Undertrykkelse, det interesserede ham ikke; han saa', at Arbejderne atter førte Kamp om Arbejdstiden, det brød han sig ikke om — men en Dag saa' han deri en Beretning om, at en Tæringspatient var helbredet med Anilin. Det glemte han ikke. Og da Lægen kom ind paa Stuen, bad han ham prøve Anilin. Lægen lo ad ham. Otto tænkte paa det hele Natten, han sov ikke, men laa og rasede, rasede imod

Samfundet, som nu til slut ikke vilde røre en Finger for at redde ham. Thi han kunde jo reddes — og han maatte reddes. Det kunde ikke være Meningen med ham, at han skulde dø uden at have udrettet noget.

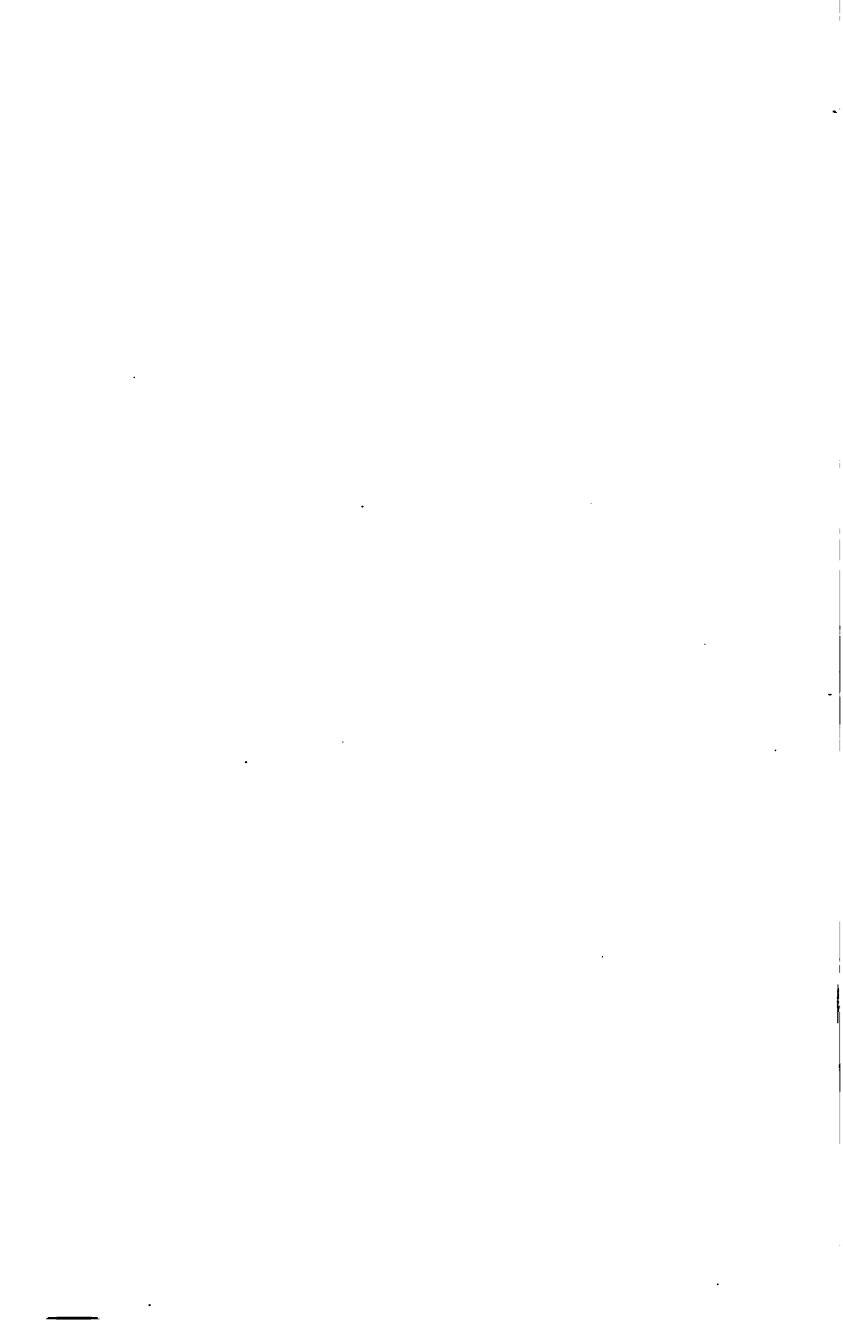
Men snart faldt han til Ro igen, ti han følte, han blev svagere og svagere. Og For-aaret var i Gang, Chicagos klamme, sludfulde Foraar. Otto laa nu i Sengen hele Dagen, og hans eneste Tanke var nu at holde Livet saa længe som muligt; han laa og tænkte over og studerede paa, hvorledes Madens Næringsværdi var, huskede efter, hvad han havde læst derom, og regnede ud for hver Dag, hvor vidt den Dags Kost vilde hjælpe ham frem. Og han vogtede graadigt over, at han fik sin fulde Portion, og Mælk til, — Mælk, Mælk, saa meget han kunde tvinge ned. Han havde set den store Mælkekælder derude, hvor Farmerne bragte Mælken ind frisk, og hans sidste Fantasier drejede sig om, at han listede sig derud og drak af de store Kar, tvang sig til at drikke Mælk over al Maade, — drak, til han fik Liv og Sundhed og Kræfter igen.

Og saa døde han en Dag og blev begravet paa Fattiggaardens Lod.

Og den samme Foraarsdag rejstes inde i Chicago paa Haymarket et simpelt Monument: en Politimand i Bronze, som løfter Haanden og kommanderer Fred.

Politimanden og Anarkisten — begge ere de faldne i Kampen, hver kæmpende i sin Hær, hver af dem falden for den Sag, som Tilfældet eller Skæbnen eller hvad Magt det er, der styrer Livet, havde indviet dem til.

SKRUEBRÆKKEREN.

Det var i Fredsdommerens Kontor i en lille By ude i Minnesota.

»Well, Gentlemen,« sagde Dr. Davis og gyngede sig velbehagelig i Kontorstolen, »det hele reducerer sig altsaa til det gamle Spørgsmaal, om en Mand nødvendigvis maa være sindsforvirret for at ville tage Livet af sig!«

»Det kan De have Ret i, Doktor,« svarede Fredsdommeren, som stod henne ved Vinduet og betragtede den klare blaa Foraaarsluft og Sneen, der smeltede udenfor paa Byens Hovedgade, »men er der nu nogen Mening i, at vi i denne Afkrog af Verden skal sættes til at løse et saadant Kapitalspørgsmaal? Og saa med saadant et Subjekt!« vedblev han mere iltert, »naar man endda kunde presse et Ord ud af ham, men han er jo saa tvær som en Træblok! Well, vi faar nok mere Besked om ham, naar

Sheriffen og Smeden kommer. De skulde have været her for længe siden, men det tager jo Tid at køre ti Mil i dette Snestap. En frisk Cigar, Gentlemen?»

Og Cigarkassen gik rundt, og Fredsdommeren og Dr. Davis og Dr. Wells anbragte sig med Benene op i den solbeskinnede Vindueskarm og tænkte dybt over den foreliggende Sag, og over det tidlige Foraarsvejr, hvorvidt det vilde blive godt for Høsten eller ikke, og over andre lokale og almene Interesser. Men henne i Skyggen, mellem det store Pengeskab og Dommerens Boghylder, sad Subjektet, Synderen, en lavstammet, tætbygget Mand med glat, lyst Haar og forskræmte Øjne, der stirrede fra den ene til den anden og tilsidst hæftede sig ved nogle trykte Blanketter, der laa paa Bordet, færdige til Underskrift.

Langt om længe holdt en Slæde for Døren, og ind traadte Sheriffen i sin Pels, svær og bred som en Bjørn: »Hello, judge, hello Doc! fint Vejr idag, altfor fint for denne Aarstid! det er intet Under, at Folk bliver gale af det, ha ha! ja, her er jeg nu med Smed Anderson, hvis der endnu er Brug for ham.«

Fredsdommeren var traadt frem paa Gulvet og gav sig til at referere kort: »Vi har altsaa forhandlet her, saa godt det har ladet sig gøre uden nærmere Oplysninger. Manden kan vi ikke faa et Ord ud af, og alt, hvad vi véd, er det, at han blev bragt hertil paa Fragttrænet imorges. Lokomotivføreren forklarede, at da han imorges gik med halv Kraft, saa' han en Mand gaa forude midt imellem Skinnerne. Det hjalp ikke, at der blev fløjtet og ringet, Manden kastede sig endda ned paatværs af Skinnerne, saa Lokomotivføreren med Nød og næppe fik standset nogle faa Skridt fra ham — havde han kørt lige paa, saa havde han sparet os al den Ulejlighed. Nu har vi faaet opspurgt, at De, Mr. Anderson, er kendt med Manden, og vi vilde gerne vide, om De kan give os Oplysninger, der kan lede til at afgøre for os, om han er ved sin Fornuft eller ikke.«

Smeden, som vidste, hvad der hører sig til i godt Selskab, slængte sig i sin Ulveskindspels ned over en Stol, slog Benene overkors, spyttede virtuosmæssig over i en Bakke ved det næste Vindue, og rapporterede paa forceret flot engelsk:

»Mít Navn er Anderson, som De véd, judge, født i Stat of Denmark, kom her til Minnesota i '84, har altsaa boet her i fem Aar snart. Er Smed af Profession, gift, har to Børn, som De véd. Denne Dagdriver, De har siddende derhenne i Krogen, det er min Kones Broder, desværre. Han var Smed hjemme, og vi hørte megen Tale om, at han gik omkring i Copenhagen som en slem Socialist eller Anarkist, eller hvad det hedder altsammen i det gamle Land. Vi hørte ogsaa, at han altid ønskede sig at komme herover til the land of the free, og vi tænkte, min Kone og jeg, at vi gjorde ham en Tjeneste ved at skrive til ham og endda sende ham fri Billet til Rejsen. Well, han kom da ogsaa sidste Sommer, men hvordan tror De saa, han lønner os? Hæ, ved at gaa og være trodsig og ondskabsfuld fra Morgen til Aften og i ét og alt være en Nuisance, og i det hele en God damned Anarkist, det er just det han er! Og hvad hans Fornuft angaar, hvad mener De om det, judge, at han vil tage vor arme Baby op af Vuggen og kaste den ud i Sneen? Men saa meget siger jeg, at enten De erklærer ham for gal eller ikke, jeg vil ikke have mere at gøre med

ham!« Saa drejede han sig om mod Synderen og slog over i københavnsk Dialekt: »Saa dit Fæ vilde tage Livet af Dig! hæ, ikke engang det ku' Du gøre ordentlig!«

»Well, Smed,« afbrød Fredsdommeren, »spørg ham saa, hvorfor han løb bort inat.«

Smeden oversatte Spørgsmaalet for sin Svoger, men denne vendte sine Kaninøjne rask imod ham og sagde blot: »Jeg vil ikke have noget med Dig at gøre.«

Dr. Davis forstod ikke, hvad han svarede, men han havde paa Følelsen, at der var Fjendskab mellem disse to Mænd. Han sagde nogle Ord til sin Kollega og Dommeren og de tre stak Hovederne sammen et Øjeblik. Lidt efter sagde saa Dommeren højt, at de foreløbig ikke kunde afgøre, hvorvidt Manden var sindsforvirret nok til at sendes til Sindssygeasylet, eller om han var fuldt tilregnelig; han overgav derfor Manden til Sheriffen, for at han kunde holdes under Observation i Byens Fængsel.

Papirerne blev da foreløbig liggende paa Bordet uden Underskrift og Sheriffen fik Synderen pakket ind i sin Slæde, hvor før Smeden havde siddet, og afsted gik det gennem Sne og Søle til den toetages Fæstning lige udenfor

Byen, hvor Distriktets Fanger logerede i Celler nedenunder og Sheriffen med sin Familie boede ovenpaa. I nederste Etage kom man gennem Indgangsdøren ind i en Gang, der ved et Jærngitter var afspærret fra de aabne Celler, det hele ikke uligt Bure i en zoologisk Haves Vinterkvarter. Burene var for Tiden tomme, og Synderen fulgte stille med og lod sig villig lukke ind i et af dem

Sheriffen havde det Princip, at god Mad holder bedre paa Fanger end Jærnstænger, saa han sørgede for, at der kom lige saa god Middagsmad nedenunder som ovenpaa. Saa snart han havde spist, gik han ned ad Trappen. Han var vant til den Slags Sager, og havde sin egen Methode: naar han først havde sine Folk indespærrede i Burene, skulde det gaa sært til, om han ikke snart skulde finde ud, om de var gale eller ikke. Han tændte da sin Pibe og satte sig til Rette udenfor Gitterdøren. Hidtil havde han set bister ud, men nu laa hans Ansigt i dets vanlige gemytlige Folder. Med Værdigheden aflagde han ogsaa det engelske Sprog og spurgte paa godt norsk: »Naa, Far min, hvad Historie har Du saa at fortælle?»

Fangen saa' sky op, men da var det, som om han tøede op i Glansen af Sheriffens ærlige norske Smil, og saa begyndte han først tvært, siden livligere i sin sjællandske Dialekt.

»Hvad spærrer I mig inde for? jeg har ikke gjort nogen Fortræd og jeg véd da, jeg er i et frit Land og en fri Mand saa godt som nogen. Hjemme, det var en anden Sag, der var en fattig Mand jo ingenting mod en Storborger. Ja, jeg har ogsaa været i Hullet hjemme, og det er jeg stolt af. Det var i den store Formerstrejke, da vi stod alle Mand imod Storborgerne og Kapitalisterne og Skruebrækkerne. Jeg slog en proper Næve dengang og derfor blev jeg sat fast; men skønt alting er gaaet saa kontrært siden, fortryder jeg ingenting, uden det, at vi ikke fik slaaet nogen af dem ihjel.

For det gik jo galt for mig siden. Ingen af Storborgerne havde Brug for mig og ingenting kunde jeg faa i mit Fag efter det, saa jeg maatte tage imod al Slags Arbejde, og det er da rimeligt, at jeg altid gik og tænkte paa at tage til Amerika, hvor der er ens Frihed for alle og for de fattige ogsaa. Saa jeg blev jo glad, dengang min Svoger skrev, at jeg skulde

bare komme over til ham, saa skulde han nok hjælpe mig frem, han betalte endda min Billet — han er jo Smed herude paa Landet og har Raad til det. Jeg begyndte da at arbejde for ham, men jeg fik snart at vide, hvad det betød; det betød, at jeg skulde være Slave for ham, og Dreng og Hund for ham! Først smeddede jeg for ham, til jeg syntes, jeg havde tjent baade Rejsepenge og Kost ind, men han vilde ikke give mig nogen Løn endda, og ingen Penge havde jeg, da Vinteren kom, saa jeg kunde ikke gaa fra ham. Saa blev jeg gal og sagde til ham, at han var den værste Storborgers, jeg havde mødt endnu, og saa tog det ene Ord det andet, til han sagde, at om jeg ikke kunde smedde for ham, saa kunde han kanske bruge mig til noget andet. Og saa jog han mig ud af Smedjen og ind i Stuen og satte mig til at passe sine Børn og sidde ved Vuggen; der har jeg nu siddet hele Vinteren under hans Kones Opsigt — ja, det er min egen Søster, men jeg siger, at jeg kan ikke taale at se hende nu; han og hun, de har pint mig, saa det kan godt være, at de tilsidst gjorde mig saa gal, at jeg kunde have gjort Børnene Fortræd, som de jo beskylder mig for!

Saa gik jeg fra dem inat, jeg vilde finde Jærnbanesporet og følge det herind. Jeg havde ikke tænkt paa at tage Livet af mig, men naar man saadan gaar langs Sporet og fryser en hel Nat, uden at man naar nogetsteds hen, — ja, da Toget saa kom bag mig imorges, tænkte jeg paa én Gang, at det var dog det allerbedste at lægge sig ned foran det og faa en Ende paa det hele.«

Sheriffen sad taalmodigt og hørte efter; det sjællandske Maal forstod han ikke meget af, men han kendte sin Business og kalkulerede: at naar Manden kunde snakke saa meget uden at blive vild og hyle eller kaste sig i Gulvet eller bide i Jærnstængerne, saa var han ikke meget gal; og saa kunde man rolig spare County'et den Udgift at sende ham til Sinds-sygeasylet. Han samlede da det lidet sammen, han havde faaet ud af den lange Monolog, og spurgte saa: »Tror Du, Du kunde klare Dig i Minneapolis?« Ja, det troede Fangen da, der vilde nok være Arbejde i hans Fag.

»All right, vi vil se, hvad vi kan gøre.«

Og Sheriffen lod igen spænde for Slæden og kørte til Fredsdommeren og fik fat paa Lægerne, og de blev enige om, at det billigste

for County'et og det nemmeste for dem selv var at skaffe Fyren en Billet til Minneapolis og faa ham afsted endnu samme Aften. Sheriffen gjorde endda mere end det; han gav Manden Brev med til en Bekendt i Byen, som kunde tage sig lidt af ham. Og kort efter hørte han ogsaa derfra, at den underlige Dansker, han havde anbefalet, havde faaet en Plads ved Sporvejselskabet i Minneapolis, en ganske god Plads som Staldkarl.

*

*

*

Det var i 1889. Varmen var som sagt kommet tidlig i Luften, der var Udsigt til en lang og god Sommer, og der gik derfor en Række af Strejker over Landet. I Chicago var der stor Sporvognsstrejke, Stemningen var bitter der, og hver Dag kunde der ventes Ordre fra Chefen for Knights of Labor til til Strejke i de vestlige Byer. Der var Uro om Dagen, og hemmelige Møder om Natten, og der fulgte Politi med alle Sporvognene. Men inde i Stationens store Staldbygning i Minneapolis gik den stille Dansker for sig selv og passede sin Dont med at holde Hestene rene og hente Foder og Strøelse ned fra

Løftet. Ingen talte han med, de andre Staldkarle og de fleste Kuske, der kom ind og hentede Hestene og førte dem tilbage igen, var Irlændere, og de faa norske Kuske, der var, gik saa stille og tavse ved deres Arbejde, at der sjælden faldt et Ord imellem dem, og ingen brød sig om den ny Staldkarl. Han gik da hele Dagen omkring og smaasnakkede med sig selv og med Hestene: »Ja, I sølle Bæster, der er nok ingen af os, som er kommen paa sin rette Plads endnu; vi gaar her og slider os op for Storborgerne og Kapitalisterne, de var slemme nok derhjemme, men det er næsten en værre Slags her til Lands!«

Saa kom der nogle Dage, da de irske Kuske absolut vilde i Lag med ham, naar de bragte deres Heste ind. De snakkede op og bød ham Tobak, men han forstod ikke, hvad de sagde. Men de norske Kuske kom og gik lige saa mutte og tavse som før. Saa en skøn Dag blev de andre Staldkarle borte, og der kom ingen Kuske efter Heste. Han gik da alene omkring og vandede og fodrede Hestene som sædvanlig, men han undrede sig over Stilheden og smaasnakkede med sine Heste om det, hvad det mon kunde være for en stor Helligdag idag?

Om Eftermiddagen kom en elegant Herre, en af Direktørerne, ind i Stalden. Han gik hen til den trofaste Staldkarl, rakte ham Haanden og sagde nogle Ord til ham, som han ikke forstod, bød ham en Cigar og gik. Danskeren stod og stirrede efter ham: »det var en fin Mand, en helt flink Mand ogsaa. Men alligevel, nej, jeg vil ikke tage imod noget af en Storborger!« og han kastede Cigaren bort, og tog fat paa sit Arbejde igen. Næste Dag var alt lige saa stille, Porten til Gaarden holdtes lukket, ingen kom ind, og alle Hestene hvilede i roligt Velvære i Stalden. Morgenen efter kom der nye Kuske, ledsagede af Politi, og hentede Heste ud til Vognene.

Henad Middag den Dag, mens han var ifærd med at hente Havre ned fra Loftet, hørte han Larm og Støj ude fra Vejen, som fik ham til at se ud ad Vinduet. Den brede Gaard udenfor Staldbygningen laa i fuldt Sollys, Jorden var fugtig, og spirende Ukrudt rakte sig opad Plankeværket og den svære Port, der førte ud til Vejen udenfor. Han hørte Slag imod Plankeværket, saa' enkelte Brædder bøje sig, knække over paa Midten og give Plads for blinkende Øxeblade. Saa bøjedes de tilside,

og gennem Aabningen klemte en halv Snes Mænd sig ind i Gaarden. Roligt og besindigt samlede de sig derinde, gik hen tilhøjre til Vognremisen og raabte højt derind: »Er her nogen Scab*) inde?« og brød saa ind gennem Døren. Derfra til Stalden. Der gik den stille Dansker og delte Havre ud til Hestene. Han havde set Mændene gaa rolige ind i Vognskuret, havde tænkt, at der var nok ingenting at se efter og havde givt sig til sit Arbejde igen. Nu kom Mændene ind i Stalden. Deres Fører raabte ham an: »Hold on, Scab!« Saa brød en svær Irlænder ud af Flokken, løb hen imod ham, og i det samme lød det smældende Knald, som et Revolverskud giver i et lukket Rum. »Any more Scabs?« raabte Irlænderen og svingede sin Revolver.

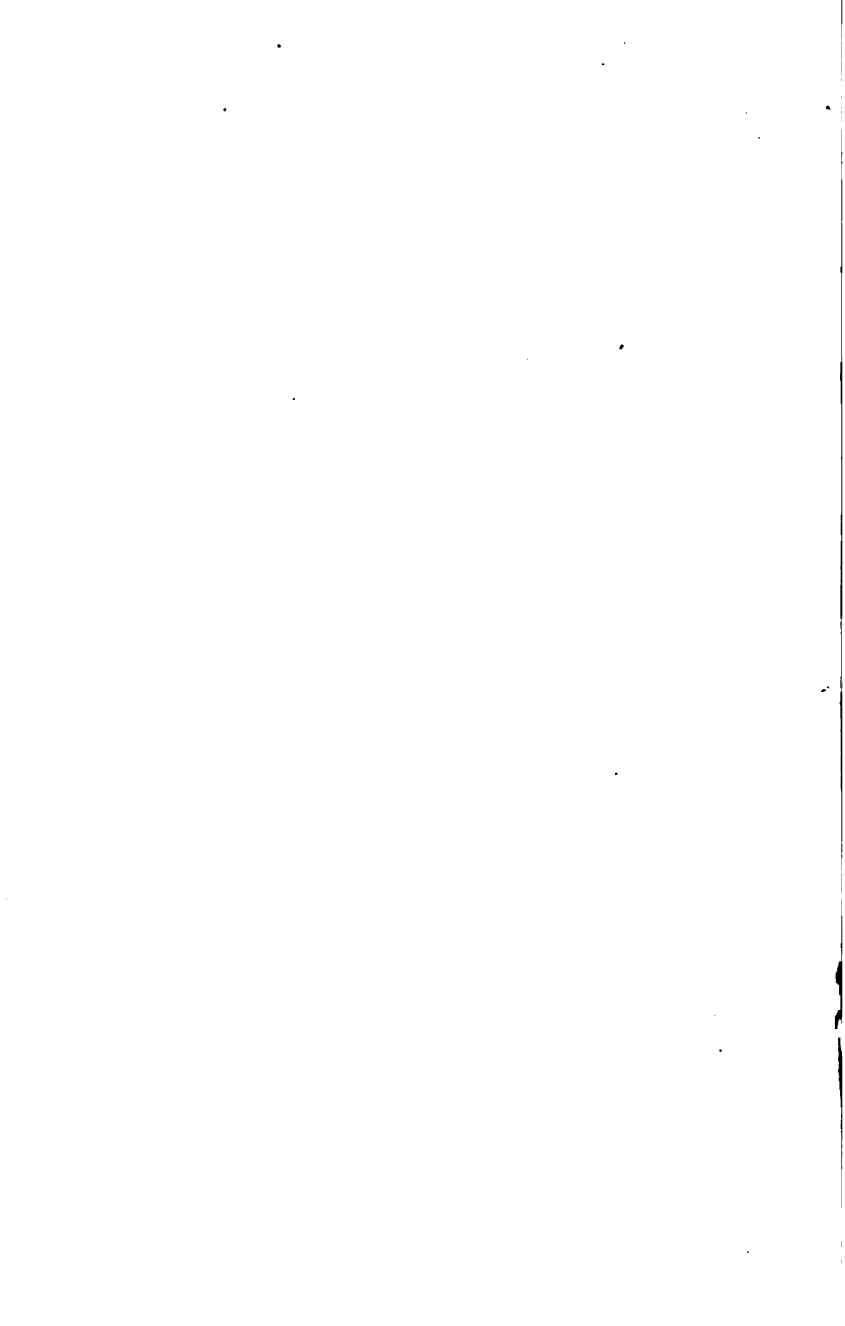
Om Aftenen læstes i »Evening Journal«: »Sporvognsstrejken vedvarer. I Middags samledes en Del Strejkende, rimeligvis irriterede over, at Selskabet imorges havde udsendt Vogne bemandede med Scabs, ude ved Selskabets Stalde, der som bekendt ligge noget afsides. Da næsten alt Politi var anvendt til

*) »Scab« betyder det samme som »Skruebrækker«.

Beskyttelse af Vogne inde i Byen, og da den tilstedeværende Vagt ikke gjorde alvorlig Modstand, var det let for Strejkerne at bryde ind i Selskabets Gaard, hvor de ødelagde en Del af Materiellet. En Scab, som vilde sætte sig til Modværge, blev dræbt ved et Revolverskud. Vi beklage saadan Voldsomhed og forsikre de Strejkende, at de derved sikkert vil forspilde den Velvilje, hvormed Publikum ellers hidtil har støttet deres Sag.«

CZARENS STEDBØRN.

(FORAARET 1891).

Vi sad i Klinikens store Sal, min Kollega og jeg, og diskuterede Politik, inden vi lukkede Dørene op for vore Patienter. Det var det russiske Jødespørgsmaal, vi havde for, og min Kollega, som er en brav Fyr af gammel Pennsylvania Kvækerslægt, talte sig varm over de ulykkelige Mennesker, der uretfærdig var jagne fra deres Hjem og nu fik at føle, at hvorhen i Verden de vilde drage for at danne ny Hjem, var de uvelkomne og ilde set. Og han sluttede med at citere Swinburne:

»Down the way of Czars, too long in vain deferred,
Bid the second Alexander ligh the third!«

Jeg kunde ikke lade være at drille ham lidt og sagde, at jeg kunde saa godt forstaa Czaren: ifjor havde de gode Borgere i London og i Philadelphia præsenteret ham en Adresse med deres Mening om, hvorledes han burde

regere sine Undersaatter; til Svar jog han nu Jøderne ud, og hvor vandrede de saa hen? Akkurat til London og Philadelphia og til andre af de amerikanske Storbyer, og hvis Czaren kunde se, hvor velkomne de var, saa maatte han opfatte det hele som en »huged joke«, Ironi i stor Stil.

Min Kollega indrømmede villig, at Sagen foruden sin sentimentale Side ogsaa havde en praktisk, og det var endda den, som laa os nærmest. Og her var Spørgsmaalet: hvorledes skulde en saadan Emigrantstrøm holdes borte fra Amerika? Ti det er jo, som om vi opleve en ny Folkevandrings Tidsalder, hvor ligesom i gamle Dage de Stammer, der har sat sig fast i Landet, slutter sig sammen alle som én, naar det rygtes, at en ny Folkebølge er ifærd med at bryde ind over dem. Men de fremmede komme ikke med Ild og Sværd som i fordums Tid; nej, de komme fattige og elendige, med alle Hungerens Vaaben, bydende deres Arbejde for mindre end Sulteføde, og villige til at regnes ringere end Dyr. Saa ødelæggende som deres er intet Krigsvaaben; og derfor er Uviljen mod dem saa dyb, som det sociale Had er dybere end noget Nationalhad.

Og Følelsen af Raceforskel kommer med. Ti det er saaledes, at i Amerika udslettes let al smaalig national Fordom og Uvilje, medens Følelsen af Raceforskel bliver — ikke alene hos den hvide Mand overfor farvede Racer, men ogsaa hos den germanisk-angelsaksiske Race overfor den romanske, slaviske og semitiske.

Dermed var vor Diskussion bragt til det Punkt, at vi begge med god Bevidsthed om at høre til en overlegen Race tog hver sin Stol og lod Dørene aabne. Men først væddede vi om, hvem af os, der skulde faa fat i den første af disse »Czarens Stedbørn«, som vi vidste, snart vilde komme, ligesom jeg hjemme har været med til at vædde om, hvem der kunde fange den første Oldenborre i et Oldenborreaar.

En fri Klinik i Chicago er et helt ethnografisk Studie, naar Salens lange Bænke fyldes. Der sidder Side om Side mørke sydlandske Frugtsælgere og lyshaarede svenske Arbejdere. brede slaviske Ansigter ved Siden af irske unge Pigers fine Træk, sorte »Piccaninnies« sammen med kirtelsyge danske Bønderbørn, og italienske Mødre og Smaabørn, livagtigt

som skaarne ud af Ernst Meyers Malerier. Og af hele den brogede Skare faar man det Indtryk — og det Indtryk fæstner sig jo mere man lærer dem at kende — at her findes ikke Nød og Elendighed i det Omfang som i en evropæisk Storstad — endnu ikke.

Helt i Skjul, paa den bageste Bænk i Salen, havde to Mænd sat sig; da Turen kom til dem, rejste den ene sig og kom langsomt og bukkende frem. Han var godt paaklædt med et skarpt østerlandsk Ansigt og et velplejet, krøllet sort Skæg ned over Brystet, en af de velkendte Typer fra det polske Kvarter i Chicago. Han forklarede paa nogenlunde flydende engelsk og med den overdrevne Høflighed, der altid gør et ubehageligt Indtryk, at han tillod sig at bringe en nyankommen Landsmand, som var syg og elendig, og som han paa ingen Maade kunde sørge for, i det ydmyge Haab, at det offentlige vilde tage sig af ham.

Han gik derpaa tilbage til Bænken for at føre sin Ledsager frem. Denne var klædt i elendige Pjalter, der knap kunde hænge om hans forsultne Skikkelse; ellers var det det samme østerlandske Ansigt, men udhulet og

gulblegt, det samme krøllede Skæg, men graa-sprængt og filtret. Dog det, som berørte mig pinligst, var den Maade, hvorpaa han ligefrem krøb hen imod mig. Det var ikke Lamhed eller Forkommenhed, der gjorde det, det var ene og alene slaveagtig Underdanighed, mere krybende, end jeg nogensinde har sét det hos en Hund.

Et Væsen, der i den Grad har tilsat eller snarere aldrig har ejet nogen Bevidsthed om sit Menneskeværd, vækker ikke nogen umiddelbar Sympati, som vi ellers føler ved at se et Menneske i Nød. Staklen saa' aldeles fortabt op paa mig, men jeg huskede paa mit Væddemaal og kaldte over til min Kollega: »I got him!«

Han kom over til mig og var strax enig med mig, at her var den første af Oldenborresværmen. Og for at fuldende min Triumf, søgte og fandt jeg i en Krog af min Hjørnekiste et Par polske Ord, som jeg havde hængemt til Brug ved saadanne Lejligheder:

»To bedzie dobre, mój przyjacielu!«*)

Kan man tale om Udtryk i halvblinde Øjne, dækkede af stive Øjelaag, der næppe

*) Det skal nok blive godt, min Ven!

kan løftes? Eller hvad betød det, at Manden paa engang begyndte at skælve over hele Kroppen, som om hans elendige Muskler, der syntes aldrig at have turdet gøre en Bevægelse uden at spørge andre om Forlov, pludselig vilde røre sig paa egen Haand — og næppe kunde? Saa begyndte han at græde.

Jeg sad og saa' paa ham. Saa fandt min Kollega det forløsende Ord:

»Poor devil!« sagde han.

OCEAN-KÆRLIGHED.

I.

Ned gennem Kanalen, dér, hvor Nord-søens grønlig Vand faar en gullig Tone, ind under den engelske Kyst, kommer den tyske Oceandamper med fuld Fart løbende ned mellem Fiskerbaade og Sejlere, som de ligger svagt duvende, med slappe Sejl, i smult Vande. Solen staar lavt i Sydvest, og Englands Kyst ligger med bløde Bakkelinjer og skarpttegnede Lerskrænter i Sommeraftenens violette Dis, tjærnt og uvirkeligt, som om det var en stemningsfuld Teaterdekoration og ikke solide Blaa-lersskrænter og pløjede Marker derinde. Det er, som det hele, det skinnende Hav, de duvende Sejlere og det evigt skiftende Bagtæppe ligger der som et Panorama alene for de lykkelige ombord paa Damperen, og de af dem, der har været lidt modfaldne over Af-

skeden fra Hjemmet og ved Tanken om den uvisse Fremtid, de gaa imøde, de sér ud imod Solen, der dykker ned i det blanke Hav og fyldes med nyt Mod — det synes dem, som om Havet selv vinker dem Lykke imøde, de vil saa nødig tro, at det kun er Havet, der virker saa betagende paa dem, og at der ligger Land saa snart igen paa den anden Side; de vil saa nødig tro, at Kamp og Bekymring, der hører Livet til, vil begynde for dem igen, saa snart Land er naaet, der hvor de slap det i deres Hjemstavn.

Der er begyndt at blive Liv paa Mellem-dækket forude. Omkring i Krogene sidde fattige Familier sammenkrøbne, tyske og polske og skandinaviske Emigranter og russiske og polske Jøder, men fremme paa Dækket spilles der op til Dans, og nogle kække unge Fyre begynder at byde en og anden op af de unge Piger, der sidde for sig selv paa Familiebænkene. En ung Svensker spiller paa sin Harmonika den rigtige engelske Kanalvise om »Nancy See« og de andre Unge valse rundt og synge Omkvædet med:

»A sailor's wife a sailor's star shall be
O hi—o—hio o—ho.«

De, som blive varme af Dansen, sætte sig to og to sammen omkring paa Bænkene eller paa de opskudte Tovender eller, hvor de kan finde en Plads. Og oppe paa Broen staar Kahytpassagererne og ser ned paa, hvorledes »Dyrene« paa Mellemdækket more sig, med samme Kuriositet, hvormed en moderne Novel-list studerer de yderlig lave Samfundslag.

Der var et Par, som gled i Dansen og faldt. Det var to unge Danske, han var en stærk ung Mand med et godmodigt Ansigt, hun en fintbygget, lidt sky ung Pige. Han rejste sig strax og søgte at hjælpe hende op, men hun klagede sig og kunde ikke støtte paa sin ene Fod. Det var lige ved Siden af Harmonikaen, de faldt, saa den hørte strax op at spille, og de, der havde danset, kom alle hen for at se, hvad der var paa færde. Og en af de unge Polakker raabte ivrig paa sit uforstaaelige Sprog og vinkede ad Skibslægen, der just var inde i en interessant Damekonversation oppe paa Broen.

Den unge Pige havde forstuvet sin Fod og blev ledet agterud til Skibets Hospital, hvor Foden blev forbundet og hun fik en Køje. Skibslægen havde været ærgerlig over denne

Afbrydelse paa en saa prægtig Sommeraften, men der var noget saa stille nydeligt over hans Patient, at han øjeblikkelig havde tilgivet hende den lille Uregelmæssighed — han saa' ofte ind til hende de følgende Dage, og greb sig flere Gange i midt under en Konversation med en af første Kahyts Damer at tænke paa den lille simple Mellemdækspige med det kække Ansigt og de graa, trohjertige Øjne. Og da han et Par Dage efter maatte sende et Par Mellemdækskoner med Febersygdom ind paa Hospitalet, fandt han, det var Synd for hende at ligge mellem de syge Mennesker; han fik da let udvirket, at hun fik en Kahytsplads, og han gik selv ned efter hende og hjalp hende derop. Der var nogle af Mellemdækspassagererne, der sendte lange Øjne efter hende, da hun hinkende ved Lægens Arm forlod Mellemdækket og ligesom optoges i Skibets Aristokrati; — men længst saa' han efter hende, den unge Mand med det godmodige Ansigt, der havde været hendes Kavalér den Dag, hun gled.

De fik talt en hel Del sammen de lange Dage, Lægen og den unge Pige, mens hun laa i en af de lange Flugtstole under Solsejlet, og han sad ved hendes Side. Han var Sydtysker

og havde maattet læmpe sit blødere, mere indsmigrende Sprog efter det grovere plattyske, som var Skibssproget ombord; det var ham derfor let at følge hende, naar hun talte sit eget Sprog og søgte at fiske op, hvad hun kunde af sin tyske Børnelærdom. Og de lærte at forstaa hinanden, saa Talen flød let imellem dem, og hun fortalte om sig selv: hun hed Kirstine og var Skolelærerdatter et Steds fra Landet i Danmark, hun havde ikke villet nøjes med de smaa Udsigter, der var for hende derhjemme, og havde læst saa meget om alt det, Amerika kunde byde en ung Pige, saa nu var hun paa Vejen derover og følte saa sikkert, der maatte være Lykke ivente for hende derovre. Og han lyttede til og smilede og lod sig rive hen af hendes Drømmerier, indtil det var for dem, som om de var alene sammen paa det store Skib; ti begge vare unge og deres Sind var let, som det er paa Havet; Havet, der laa i Solglans omkring dem som en Verden, hvor der ikke kendes Omskiftelse og ingen Lidenskab og intet Ansvar — og det var for dem, som om Havet altid maatte ligge som nu, smult og blinkende, og som om

Storm og Taage og Uvejr ikke kunde møde dem paa deres Vej.

Kirstine var bleven saa rask, at hun kunde gaa alene omkring. Og en Aften stod hun ved Lægens Arm oppe paa Broen mellem de andre Kahytspassagerer og saa' ned paa Mellemdækket. Harmonikaen dernede spillede den samme Melodi, og Dansen gik lystigt, Skibet rullede i de svære Dønninger, som gaar over New Foundlandsbankerne, men de var nu alle ombord vante til Sølivet. Og ganske anderledes kendte med hverandre var de nu allesammen; kun de russiske Jøder sad for sig selv, og nogle af de samme fattige Familier sad i Krogene som før, men op og ned gik Parrene ganske anderledes fortrolige end før, og paa Tovrullerne sad de Unge parvis og lænede sig til hinanden mellem Valsene. Nu var det ham, der havde været Kirstines første Kavalier, der tog Harmonikaen, og han spillede op en hidsig Melodi, syntes hun, spillede saa hidsigt, at de andre holdt op at danse og saa' forundrede paa ham; men han spillede videre, og hun syntes, han stadig saa' op mod hende — saa vendte hun sig og gik længere ind paa Broen.

Agterude stod de, hun og Lægen, halvt i Skjul bag Huset over Ratspillet. Under dem arbejdede begge Skruerne, saa det duvede gennem hele Skibet, og hver Omdrejning føltes som et Stød fremad, ti Farten var saa stærk, at det saa' ud, som om de løb bort fra de lange Søer, der dovent forfulgte dem, og Agterstavnen hævede sig og sank saa med blødt Fald ned i Dønningerne, saa en skummende, perlende Braadsø krummede sig opad og veg tiibage, ud i det fosforblinkende Køl-vand. Der fløj nogle Maager endnu, og Kirstine kaldte ad dem overgivent, hun havde noget Brød hos sig, som hun kastede ud til dem, mens Lægen stod ved hendes Side og drillede hende med, at Maagerne ikke kunde finde hendes Brødstumper, og opfandt Historier og fortalte om Maagerne for at more hende: at der var slet ikke den Poesi ved de Dyr, som hun troede; det gik sikkert til mellem dem, som det gaar andre Steder: de unge Maager havde nu helt opgivet at fange Fisk selv, siden de kunde tjene Føden bare ved at følge efter Dampskibe, mon da ikke de gamle Maager, der var opvoxede i Sejlskibenes Tid, fandt, at Slægten var degenereret nu — saadan

stod de og smaasnakkede, men Kirstine holdt paa sine Maager: »Jeg vil have Lov at tro om dem og om alle andre med, hvad jeg helst vil« — og saa begyndte hun at synge for dem, lokke dem med Nynnen og gamle Visestumper, som man lokker Duer, saa stærkere og højere, til hun sang af fuldt Bryst med sin kønne klare Stemme — og Sangen lød til ham over Skruens Dundren og Havets Brusen, og han lagde Armen om hendes Hals, og hun bøjede sig ind til hans Skulder og blev ved at nynne sagte videre.

Og de stod sammen ved Rælingen, han med Armen om hendes Hals og hun ganske stille, og de talte sammen igen, stilfærdigt og fortroligt. Og Maanen var staaet op og skinnede ud over Havet, det blinkende, bevægede Hav med en skumkammet Sø nu og da, og Maanens skiftende Lys over sig. Og Kirstine saa' ud over den urolige Lysstribe og det sorte Mørke til begge Sider, og hun fik saa mange underlige Billeder ud af det: det mørke urolige Vand derude lignede aldeles de ujævne Brakmarker hos Naboen derhjemme, og det lyse lignede den lille Indsø, der, hvor Sivene groede, de, som svajede frem og tilbage med skiftende

Skygger, saasnart det blæste — og Vandet helt inde under Skibssiden, som det brusede frem, en hel glat Flade med smaa hvide Skumklatter, det var aldeles, som det var den samme lille Indsø om Vinteren, naar den var tillagt, og Isen var klar og gennemsigtig med Striber og Klatter af nyfalden Sne henover den. Og hun fik just denne Mindelse af Hjemve, som den kan have, der selv er saa lykkelig og dog maa tænke paa, at et andet Sted, langt borte, er gode Tanker gemte for En.

Saaledes gik de frem og tilbage paa Dækket i Maaneskinnet og saa' ud over Havet, til det blev sent; saa gik de ind i Salonen, og de lagde ikke Mærke til, om nogen sendte spejdende Øjne efter dem, men hun satte sig ned ved Pianoet og de sang sammen med friske klare Stemmer:

»A sailor's wife a sailor's star shall be«.

*

*

*

Solen skinner brændende ned over Grusgangene og Terrasserne i Central-Park i New-York, saa det ligesom føles køligt inde under Ahorntræerne langs de friske Smaasøer. Der-

inde gaar de to, i lette Sommerdragter, med hinanden om Livet; der er en Løssluppenhed over dem, som er over En, naar man kommer til et fremmed Land, og allermest, naar En efter en lang Sørejse er naaet i Land igen. De havde ikke kunnet skilles, dengang Skibet lagde til i New-York; det var for hende mere end et kort Eventyr, og for ham — ja, han var revet med, og der var ikke Besindighed i ham mere.

Mand og Hustru — saaledes havde han skrevet deres Navne i Hotellets Bog. Mand og Hustru, det var de, skønt det intetsteds stod noteret i Raadhusets Protokol eller i nogen Kirkebog. Og ingen af dem bekymrede sig derover, de levede kun i Øjeblikket og for hinanden; den ene havde ikke brugt et overtalende Ord til den anden, det var dem alt-sammen saa naturligt, og Kirstine følte ikke Skygge af Undseelse eller Skam, bare Lykke og Kærlighed uden Grænse. Og Dagene gik for dem som en Drøm, og hun havde ikke Tal eller Rede paa dem, indtil en Morgen han stod tidlig op, før hun var vaagen; han tøvede og tøvede, han nænnede ikke at vække hende,

der sov saa trygt, saa skrev han paa sit Visitkort: »Adieu Liebchen« — han tøvede igen, før han lagde det fra sig paa Bordet, usikker paa sig selv, som han var; han vilde ikke tilføje: vi ses igen — og han kunde ikke bære over sit Hjerte at skrive: for stedse — saa lod han det staa hen han turde jo ikke opgive sin Stilling, bryde med alt og begynde et nyt Liv sammen med hende; saa lod han det staa hen i det uvisse, det fik da gaa, som det kunde, det var dog maaske endnu det bedste, om de kunde glemme hinanden.

II.

Der gik en ung Pige i New York og ventede paa den tyske Damper. Ængstelig var hun til Tider, men dog fuld af Mod og Fortrøstning, der var jo ikke Tanke af Tvivl hos hende om, at hendes Ven jo vilde komme snart. Hvor de skulde faa det godt sammen — han skulde være Læge her, der var jo saa mange Tyske i Byen overalt, hvor hun var kommen, hun havde selv taget Plads som Tjenestepige hos en tysk Famile; men nu, da Dagen for Damperens Ankomst nærmede sig, blev hun altfor nervøs, hun forlod da sin Tjeneste, og tog igen til det Hotel, hvor de havde boet sammen, for at de sammen kunde genkalde sig alle Minderne, naar de nu mødtes. Han skulde heller ikke finde hende som Tjenestepige, det vilde ikke passe sig for en

Doktorfrue i New-York; men siden skulde hun hjælpe ham og arbejde med ham — ja, han skulde faa at se, at han ikke havde taget fejl af hende. Hun indsaa' jo godt, at han havde været nødt til at rejse fra hende dengang, hun forstod kun ikke, hvorfor han ikke havde villet tage rigtig Afsked. Men nu skulde alting blive godt for dem, nu talte hun jo ogsaa bedre Tysk, hun havde lært meget i den Maaned, hun havde været i Tjeneste. Saaledes tænkte hun hver Morgen og Eftermiddag, mens hun sejlede med Færgen over til de tyske Damperes Dok; og hendes Ængstelighed var kun Nervøsitet, der var jo kun Glæde i Vente.

Da Damperen kom, var der en anden Skibslæge ombord.

Der var jo ingen Ulykke sket, ikke noget at tage og føle paa, der var bare et Livshaab knust — Kirstine sagde ingenting og gav ingen Scener, men gik stille hjem til Hotellet, og hun tog hans sidste Visitkort frem, som laa ved Siden af nogle Blomster fra Central-Park, og hun satte sig til at skrive til ham, Breve saa kærlige og paa saa ubehjælpsomt Tysk, at det maatte have smeltet en Sten, og sendte dem

hjem med Damperen — anden Adresse end Selskabets havde hun ikke.

*

*

*

Tider, hvor En har været fuldtud lykkelig, og Tider, hvor En har været fortvivlet, slettes saa underligt ud af Erindringen, der huskes ingen Enkeltheder fra dem — saaledes kom det Tidsrum, Kirstine havde gennemlevet, til at staa som et Stykke Tid for sig selv, skaaret ud af hendes øvrige Liv. Og idet hun tænkte paa det, medens hun sad i Toget, der kørte ad Chicago til, forbi Byer og gennem Skove og Bjerger, stod det for hende som et Eventyr, fjærnt som selve hendes Hjem, ja endnu fjærnere, og det var, som om det havde knækket hendes Livsglæde, men til Gengæld givet hende mere Kraft og Energi til at møde Livet i ny Forhold og mellem ny Mennesker.

Slud og Kulrøg og bundløst Søle — saaledes saa' der ud ved Jærnbstationen i Chicago, og gennem opblødte Gader kørte hun med Sporvognen, langs tilrøgede Mure og ensformige Træhuse, det ene klods op ad det andet i de uendelige Gader, som danne Byens

Arbejderkvarter. Lys og varm, som New-York havde været for hende, kunde dette ikke andet end tage Modet fra hende og hendes eneste Trøst var det, at hun havde gemt en Adresse paa et godt Logis-Hus, som hun havde faaet opgivet af sin Landsmand ombord paa Damperen, engang de havde talt sammen om Chicago.

Hun naaede ud dertil og blev modtaget af en helt net svensk Kone, som ganske rigtig havde et lille Værelse tilovers for hende — ellers var Lejligheden ikke stor, nogle Smaaværelser til deres Logerende og et Sovekammer for Familien, og saa et stort Køkken med et tarveligt Spisebord og en Symaskine ved Vinduet: det ene Mandens, det andet Konens Arbejdsplads. Om Aftenen, efterat Kirstine var begyndt at føle sig hjemme, kom den unge danske Haandværker hjem.

Kirstine havde ikke bestemt tænkt paa ham, da hun opsøgte Adressen, hun vidste jo ikke engang, om han var i Chicago eller et andet Sted, men hun blev dog helt glad ved at se ham, han mindede hende jo dog om den lykkelige Tid ombord i Damperen. Ogsaa han blev glad overrasket ved at se hende; det var

dog, ligesom hun var vendt tilbage fra Aristokratiet til simple Folk igen, syntes han. Og han blev helt snaksom den Aften, sad og fortalte om sit Arbejde her i Chicago — rigtig tilfreds med Amerika var han dog ikke: »Her gaar jeg, som er en honnet Snedker hjemme-fra, og møder i en Knaldhytte, der ryster, bare Maskinen sættes igang, og laver Stoleben paa Maskine hele Dagen igennem og ikke andet og kommer vel heller aldrig til andet; det er, som en af mine Kammererater siger: her i Landet er vi slet ikke Mennesker, men den ene er bare et Stoleben og den anden bare et Bordben og svenske Fatter, her sidder, er og bliver aldrig andet end et Knaphul i en Vest!«

Svenske Fatter sad og lavede Knaphuller i de Veste, hans Kone syede, og da Kirstine havde boet hos dem et Par Dage tog hun fat med, hun købte sig en Symaskine selv paa Afbetaling og fik sin Plads ved det andet Vindue Mad blev der lavet, og den lille svenske Pojke tumlede sig i den samme Stue, og mens Fatter arbejdede med sine Knaphuller, maatte Konen og Kirstine skiftes til at tage sig af den Lille. Men den lille Fyr lavede tillige op ved Arbejdet, og der kom mere Ro

over Kirstine, fordi hun begyndte at nøjes med at stille smaa Fordringer til Livet. Og hun kom til at holde af den Lille, blegfed som han var, og al hendes Tanke gik mere og mere ud paa at faa en hyggelig lille Rede for sig selv engang; hun skulde nok forstaa at gøre den hyggeligere end svenske Mor kunde. Den unge Snedker saa' hun kun lidt til, han kom sent hjem fra Arbejdet og var for Resten sky af sig, stor og stærk og bredskuldret, som han var, og især var det, ligesom han søgte at undgaa Kirstine.

Saa var det en Aften ved Nytaarstid, der var svensk Selskab i Huset. Manden havde budt nogle Venner hjem, og de sad og drak svensk Banco, lavet henne paa Hjørnet, til de blev fulde. Kirstine var gaaet ind i sit lille Kammer tilligemed Konen i Huset, Konen sad og smaagræd, efterhaanden som hun hørte dem blive mere højroastede og grovere i Munden derinde; Kirstine forstod kun lidt af det svenske, men saa raabte en af dem højere end de andre: »Vi vill in och se den danska flickan. Ni har gömt därinne!« og saa brølede de af Latter og begyndte at dundre paa hendes Kammerdør. Hun havde laaset Døren og stod og holdt igen

paa den af al Magt, men de blev ved at hamre paa og vride paa Haandtaget udenfor. Kirstine var ganske bleg af Skræk, saa hørte hun én til komme ind i Drikkestuen, det var Snedkeren, der kom hjem. Og hun hørte Larm og Støj og Eder og Hyl — det var ham, der ganske sindigt tog fat i det drukne Selskab og kastede dem ud paa Trappen, én efter én.

Det bragte dem sammen, Kirstine og ham. Hun kunde jo ikke lade være at se lidt usikkert over paa Svenskeren nu, naar de sad i samme Stue Dagene igennem, og glædede sig hver Aften til at se sin kække Landsmand komme hjem; hun kendte hans Trin ude paa Trappen, hans Maade at tage i Klinken paa — han var ogsaa bleven mindre sky og tilbageholden og begyndte at komme tidligere hjem om Aftenerne, jo længere Vinteren led.

Saa kom han en Morgen ind i Stuen, en frisk klar Morgen i Marts; han plejede ellers aldrig at tage sig en Fridag, saa idag maatte der være noget usædvanligt paa færde. Svenske Fatter og Konen og Kirstine sad ved deres Arbejde, og Drengen legede paa Gulvet. Saa fortalte Snedkeren, at han havde faaet en god Plads ude i Pullmann, og hvem havde skaffet

ham den, mente de? ingen anden end en af de brave Svenskere, han havde kastet ud den Gildeaften! Og han spurgte, lidt tøvende og usikker, Kirstine, om hun vilde følges med ham en Tur. Solen skinnede saa fristende derude, og hun kom saa sjældent ud, saa hun sagde ja, og de gik da sammen ind ad Byen til, ad den lange Fabriksgade, over Jærnbaneskinnerne og gennem Arbejderbyen, til de kom ind mellem de høje Huse, og Chicagolivet larmede og stønnede omkring dem. Og han begyndte at tale med hende om, hvor uendelig langt bedre der var at bo ude i Pullmann, ude paa Landet mellem den friske blaa Sø og den grønne Prærie, og saa talte de om de første Dage, de havde sét hinanden, dengang de havde danset sammen, og dengang hun var blevet for fin for de andre — men det gjorde ingenting, her i Landet vilde hun da ikke se en Haandværker over Hovedet. Og hans jævne Tale, og den Kraft og Frimodighed, der var over ham, og den klare friske Foraarsluft virkede ind paa hende, saa hun syntes, at Livsglæde og Lykke, som hun tidligere havde kendt det, atter kunde vende tilbage til hende.

Saa stod han med ét stille paa en at Hovedgaderne lige overfor Raadhuset, tog hendes Haand og saa' hende ind i Øjnene: »Hvad vil De dog gøre her alene,« sagde han, »det er ikke noget for Dem at slide Dem op dernede i den svenske Hule — er De enig med mig, saa holder vi to sammen for Resten af Livet, og vi følges ad til vort Hjem ude i Pullmann!«

Folk gik og løb omkring dem, som de stod der midt i Menneskestrømmen, stod der saa støt og roligt sammen, og det var for hende, som om en Mængde Tanker stormede ind paa hende, som om Minder og Erindringer brød paa og vilde ind og ødelægge hendes Livslykke, og som om han, der nu stod foran hende og rakte hende sin trofaste Arbejdernæve, som om han tog dem alle i Nakken og sagde: jeg bryder mig ikke om jer allesammen — og kastede dem ud, én efter én og hun sagde blot: »Nej, ikke saadan paa engang, De kender mig jo saa lidt« men han tog hendes Arm og sagde: »Jeg bryder mig om ingenting, Du maa følge med idag, jeg véd ikke, naar jeg faar en Fridag igen . . .« og de fulgtes ad over Gaden, ind

paa Raadhuset; der betalte den unge Snedker sine to Dollars, og saa var de viede og rette Ægtefolk.

*

*

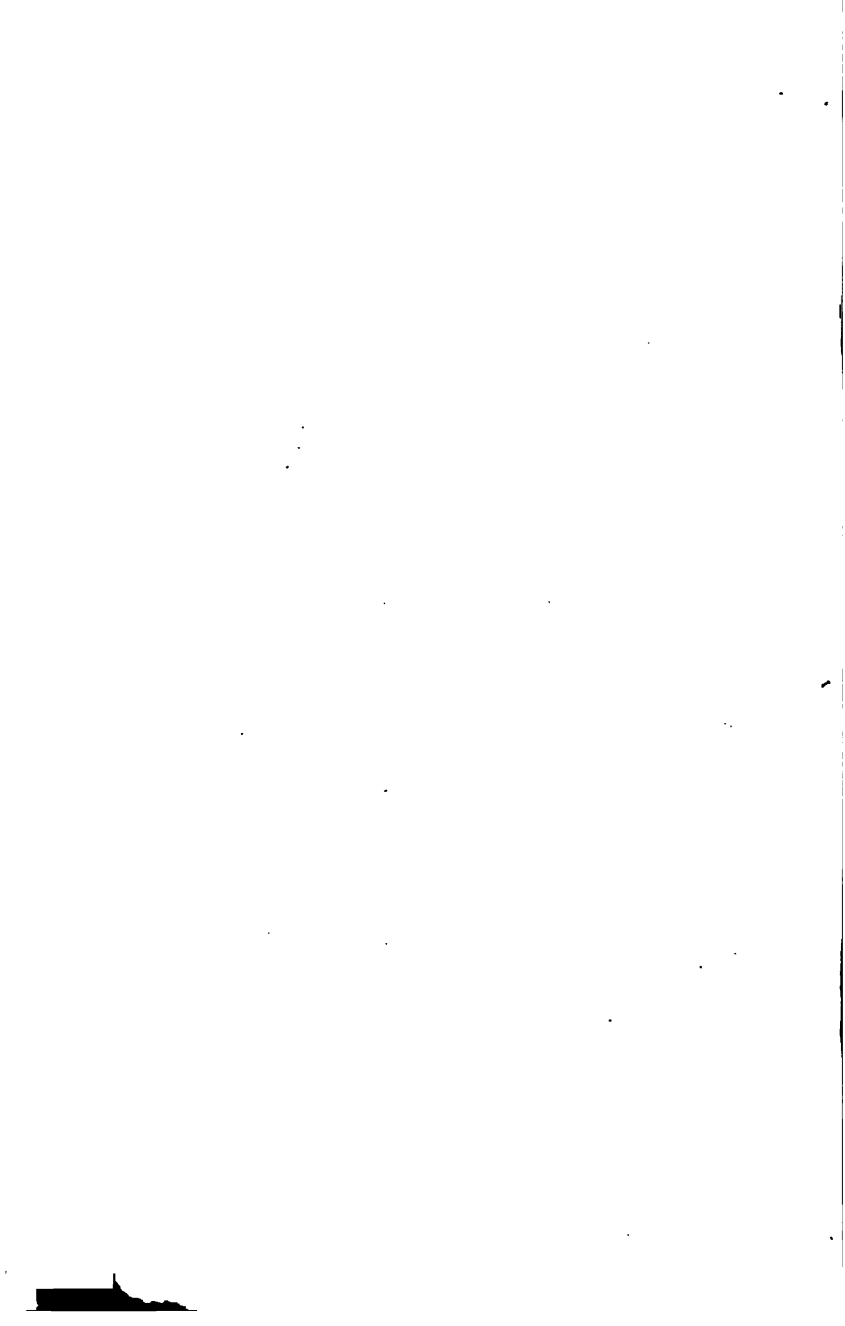
*

Aaret er gaaet, og det er igen en Foraarsdag. Ude i Pullmann, Arbejderbyen med de brede Gader og de nette Huse med de smaa pyntelige Forhaver. skinner Solen, og skinner ind i et Par hyggelige, tarvelige Værelser i en Stueetage i et af Husene. Derinde i en bred Seng, ligger Kirstine med en nyfødt Baby ved Brystet, ligger og tænker stiltfærdigt og tilfreds over sin rolige Lykke og over Fremtiden, nøjsom og hyggelig og lykkelig som den ser ud. Udenfor Vinduet, i Solen, er en Lirekasse begyndt at spille, og Tonerne klinger ind til hende gennem det aabne Vindue. Det er den gamle kendte Melodi, der vækker saa mange Minder hos hende, men hun ligger med et lykkeligt Smil paa Læben og fantaserer og digter om paa Sangen efter sit eget Hoved og paa sit eget engelsk:

»A workman's wife a workman's star shall be.«

BRAVE FOLK.

Der staar en lykkelig Mand og holder sin lille Pige løftet op paa Havegærdet, mens han nynner for hende den gamle Barneremse:

»Little Bo-peep has lost her sheep
and can't tell, where to find'em;
Leave'em alone and they'll come home
and bring their tails behind'em!«

Og den Lille pludrer Ordene efter og rækker Hænderne over Gærdet ud efter Køerne, der drives forbi ude paa Vejen. Først den røde Bjældeko, der traver foran og vælter Støvet op, saa to og tre Køer sammen, saa en enkelt, der stopper for at gnave ved Grøfteskanten, og saa nogle Efternølere, der skubber sig frem mellem hverandre lige foran Røgtereren, som kommer drivende allersidst med sin Hund og sin Pisk. Ned ad Landsbyens brede, støvede Hovedvej gaar det, som den skraaner jævnt

ned mod Vest, hvor Solen staar lavt og tegner lange Skygger af hvert enkelt Græsstraa langs Vejkanten, ned mellem to Rækker Havegærder, hvor langstilkede Solsikker kigger op mellem grønne Majsplanter udenfor hvert af alle de nette, lyst malede Træhuse. Og imens standser en af Køerne her og en anden der, og lukkes ind, hvor de hører hjemme, indtil Flokken er tyndet ud og Røgteren og hans egen Bjældeko drager ind i deres Shanty lige i Skovbrynet.

Det er en af de smaa fredelige Byer i Wisconsin, halvvejs Landsby kun, hvor saa mange af Beboerne ere danske, at hele Byen kaldes en dansk Koloni. Brave Folk, skikkelige Folk, Mændene tilfredse med hver at eje sit eget Hus og glade ved at tænke paa, at deres Børn skal have bedre Chancer i Livet, end de selv begyndte med; Konerne fornøjede over at kaldes »missis« eller »Frue« ved Kaffebordet i Stedet for Madam, og over at vide, at hjemme i Danmark sidder den og den og misunder dem deres Held i Livet.

De kender hverandre ud og ind; og Smaasnak og Sladder gaar fra Dør til Dør, fra Koloni til Koloni, og sluttes ind i Breve og sendes over Havet og tilbage igen, saa at

enhver saadan lille By ved Sladderens Traade knyttes fast til Moderlandet paa den anden Side Oceanet. Og kommer en ny Mand til et saadant Sted, saa spørges der mistroisk: hvem er han, og hvad har han gjort? Og Breve gaa frem og tilbage med Forespørgsler og Svar, indtil han har været der længe nok, til at Byens Folk selv kan give ham Skudsmaal.

Den Mand ved Havegærdet oppe paa Bakken var det ogsaa gaaet saaledes, men nu havde han boet i Byen en fire, fem Aar, saa man havde forlængst hørt op at snakke om ham.

Sikkert nok var der noget mærkeligt ved den rolige, noget aristokratisk tilbageholdende Mand, men han havde et af disse almindelige danske Navne, som intet Navn er, og som intet Holdepunkt giver, ikke engang for oversøisk Sladder. Han var Byens danske Læge og var vel anset og afholdt, men alt, hvad man med Sikkerhed vidste om ham, var, at han havde taget sin Lægeexamen i Chicago og strax efter var taget herud for at praktisere blandt sine Landsmænd. Hans Hustru var lige saa tilbageholden som han selv, hun var ikke fra Landet som de fleste af Byens andre Koner; man

vidste, hun var Kjøbenhavnerdame, men forresten var hun vist nok saa skikkelig, thi hun sang for i Menighedens Kirke hver Søndag, og var altid hjælpsom, naar hun blev bedt om noget. Børn havde de ikke, men for et Par Aar siden havde de taget en lille Pige til sig. Det, sagde man, havde livet meget op i Huset paa Bakken, thi Doktoren havde før den Tid ofte været trist og melankolsk, men nu var det altid en ren Fornøjelse at se ham sammen med den lille Pige.

Og Solen gaar ned, og den Lille bliver bragt ind, og Manden deroppe sidder alene ude paa Verandaen og tænder sin Cigar. Han ser ned ad den hvide, støvede Vej og smiler og tænker over alt det, som Sladderer ikke véd.

Han ser sig selv for en syv, otte Aar siden som ung Student i Kjøbenhavn; en tavs, indesluttet Fyr, dengang han stillede som Volontær paa det gamle Hospital. Den gamle, firkantede Hospitalsgaard, mørk og tilsneet om Vinteren, lys og fuld af Blomsterduft og Fuglesang de tidlige Sommermorgener; og de gammel-dags Sygestuer, netop i Højde med Gaardens Brosten, saa triste om Vinteren og saa fornøje-

lige om Sommeren, alle de gamle Steder, hvor han i den Tid havde gaaet Stuegang som den ydmygeste i Overlægens Følge. Og han ser den, som var hans første Kærlighed: en spinkel, netop udvoxen ung Pige, sendt ind fra et eller andet Fattighus paa Landet for at kureres for en uhelbredelig Sygdom. Der var intet iøjnefaldende ved hende, Naturen havde formet hendes Ansigt til at blive et almindeligt kønt, rødhusset Bondepigeansigt, men saa havde Sygdommen dæmpet Farven og smalnet Kinderne, og alt som Trækkene syntes finere og Farven skærere, lagde Taalmodigheden, den Menneskets Dyd, som er over al Forstand, sit milde rørende Udtryk deri.

Fra først af havde hun vakt hans Medfølelse, og da han søgte at vise hende det ved at tale mildt til hende og give hende lidt Frugt eller sligt, naar han kunde, da havde hun mødt ham med en saadan Hengivenhed, at han var bleven aldeles betagen. Og der fødtes en stille Kærlighed imellem dem, en Kærlighed uden Begær og næsten uden Ord. Thi hvad skulde de tale om; det var nok, at hver Morgen var dem som en Fest; for ham, naar han under Stuegangen kunde stille sig ved hendes Hoved-

gærde og faa et lyst Smil, og for hende at se ham komme som den sidste, men dog den stolteste af de vise Læger, der stod saa højt over en stakkels Bondepige som hun. Det var en Sommerdag, hun var kørt ud i Gaarden i en Sygevogn, og han havde bragt Frugt til hende; hun sad med et sort Tørklæde over Hovedet og løftede sine klare Øjne op imod ham. Han følte sig saa uendelig sørgmodig, thi han vidste jo, at Døden havde mærket hende, og han forstod, at det, han læste i hendes Blik, betød Troskab til det sidste. Og han bøjede sig ned og kyssede hende paa Panden, over Øjenbrynene, og gik.

Det var i de gode, gamle Stuekoners og Vaagekoners Tid, de brave Sjæle, der forstod sig saa godt paa Hospitalskæresteri; de saa altid mildt til de to og sendte tit Bud efter en Volontør for at give ham et Paaskud til at gaa ind paa Sygestuen, inden han gik hjem. Ogsaa han selv fandt paa mangel Snedighed for at blive sat til at holde Nattevagt ved en opereret Patient, naar det gjaldt den Stue, hvor hun laa. Og en saadan Nat kunde han sidde fuldkommen lykkelig ved hendes Hovedgærde, mens hun sov, og se ned over hendes høje

Pande og smalle Ansigt, som Dag for Dag blev smallere og blegere, — indtil hun døde.

Hans Kammerater forstode ikke, hvor dybt det ramte ham; Herregud, en Hospitalsfor-
elskelse plejer da at gaa hurtig over. De for-
stode ikke, at han var en af dem, som Naturen
har skænket Tungsindets Gave, og at hun, som
var taget fra ham, virkelig havde været hans
kæreste Ven. Dyb Sorg er som Absint eller
som Morfin; — idet den rammer et Menneske,
klares Synet og spændes alle Evner, saa det
utroligste kan bæres og det umuligste kan ud-
føres; men giver et Menneske sig uden Mod-
stand hen til Sorgen, sløves han og gaar til
Grunde.

Saaledes tog Sorgen ham; for en kort
Stund gav han sig til at læse og arbejde som
aldrig før, saa faldt han hen, sløv og dvask.
Da var det, Kammeraterne hjalp ham, de tog
ham ud, drak med ham og gjorde ærlig alt,
hvad de kunde, for at faa ham til Menneske
igen. Og til sidst blev han vækket af sin
Sløvhed. Det var en Aften, de var sammen
paa en Knejs, en ung Sangerinde i svensk
Kostume med sort Hovedtørklæde havde sunget
og gik omkring mellem Publikum med sin

Tallerken. Han sad paa et Bord og dinglede tankeløst med Benene, da hun kom hen og saa' paa ham. Var det Tørklædet, der gjorde det, eller saa' hun virkelig op paa ham med hendes, den syge Piges Blik? Der var de samme klare Øjne og noget af de kendte Træk i Sangerindens fyldige, godmodigt smilende Ansigt.

Fra den Aften var han igen forandret. Han, som altid havde været den roligste af dem alle, søgte nu hen i den samme Knejde, Aften efter Aften; det fik endda være, men snart forsømte han alt, var aldrig hjemme, men tidlig og silde hos den unge Pige, der havde sunget med det svenske Hovedtørklæde. En og anden Aften fandt Kammeraterne ham, men han trak sig sky tilbage og sad stille for sig selv, aldeles optagen af hende. Mødte de ham om Dagen, forsøgte de at tale ham til Rette og formaa ham til i det mindste at tage fat paany og ikke helt leve sammen med en Knejpesangerinde; han svarede altid det samme: »Hun er sgu saadan en brav Pige!«

Og han ser sig selv i den modbydelige Knejde, Aften efter Aften, i Øldunst og Tobaksrøg, med skinsyge Øjne vaagende over hende, og han ser sig hjemme i hendes

uordentlige Lejlighed, hvor han helt og holdent boede, og han undrer sig, at det virkelig er hende, som nu er den flinke Husmoder i hans gode og hyggelige Hjem.

Thi det varede ikke længe, inden Livet derhjemme blev dem utaaleligt, og de tog saa afsted sammen over Atlanterhavet for at begynde Livet paany uden Fortid Saa kom der to svære Aar i Chicago, da han læste til Lægeexamen, og hun syede, og Slid og Savn lettede dem det Arbejde: at vænne sig til hinanden. Og om han end følte sig trist og nedslaaet mangan Gang, saa huskede han sit gamle Udtryk og gentog det for hende: »Du er sgu saadan en brav Pige,« og saa smilede de, og han kyssede hende paa Panden, over Øjenbrynene.

Da han havde faaet sit Diplom, tog de strax ud til denne lille By, hvor den danske Befolkning i Egnen var stor nok til at bygge en Virksomhed paa. Og nu sad han her og nød sin Anseelse og sit Arbejde, som han var glad ved, men det, som gjorde ham mest lykkelig, var dog den lille Pige.

Hvorledes det var gaaet til, at de havde

faaet hende, derom vidste Byens Folk bedre Besked.

En Sommereftermiddag, da Kristen Wood, hjemme kaldet Skov havde kørt Fragt til Jærnbanestationen med sine to Muler, blev han tiltalt af en fremmed ung Pige, som paa Dansk bad, om han vilde køre hende op i Byen. Hun saa' saa grumme daarlig ud og var saa svag, at det kneb for Kristen at faa hende op i Fjælevognen; Kristen var jo ikke i Tvivl om, hvad der fejlede hende, men han syntes dog, hun saa' endnu simplere ud, end en Kone plejer under saadanne Forhold. Hun havde Adressen paa en af Byens Folk, og der kørte Kristen hende da hen og hjalp hende ind ad Havelaagen.

Der var kommet noget i Vejen med Sele-tøjet paa en af Mulerne, derfor maatte Kristen holde nogen Tid udenfor, og inden han havde faaet det i Orden, kom den stakkels Pige ud igen, helt opløst i Graad. Kristen blev ganske benauet, han hjalp hende op i Vognen igen, og alt imens han kørte videre hen ad sit eget Hus til, fik han da ud af hende: at hun var kommen galt afsted hjemme i Danmark, og hun havde tænkt sig, at den Slags

Ting ikke dømtes saa strængt herovre, derfor var hun rejst, men Rejsen havde taget alle hendes Penge, og hun var da tyet til denne By, fordi hun vidste, at hun havde en Fætter her. Det var til hans Hus, hun var kørt, men saa snart hun havde forklaret, hvem hun var, og hvorledes det stod til med hende, havde de smækket Døren i for hende og slet ikke villet kendes ved hende.

Kristen var en skikkelig Mand, han bad Pigen blive siddende, saa vilde han tale med sin Kone. Men det lod til, at Kristens Herredømme ikke strakte sig videre en til Mulerne, thi han kom snart efter slukøret ud igen og sagde til Pigen, at det var bedst, de kørte over til den danske Præst.

Ovre hos Præstens var Kristen da gaaet ind med Pigen og havde forklaret Sagen, mens hun sad stille hos og græd. Præsten var en brav Mand, men hans Stilling var vanskelig, og først og fremmest havde han Pligter mod sin egen Menighed; nu havde han i mange Aar holdt den ren for sorte Faar, og det var ham meget om at gøre, at ingen Forargelse vakte i Menigheden — især over for de amerikanske Menigheder, der strax vilde korse sig over

Fordærvelsen, hvis noget umoralsk fandt Sted. Naar Præsten fandt et enkelt sort Faar i sin Menighed, saa sørgede han for at faa det sendt af Vejen, ind til det store Babel: Chicago, og det var han ogsaa nu villig at hjælpe til med, han vilde give Pigen Rejsepenge dertil og Brev med til Menigheden derinde.

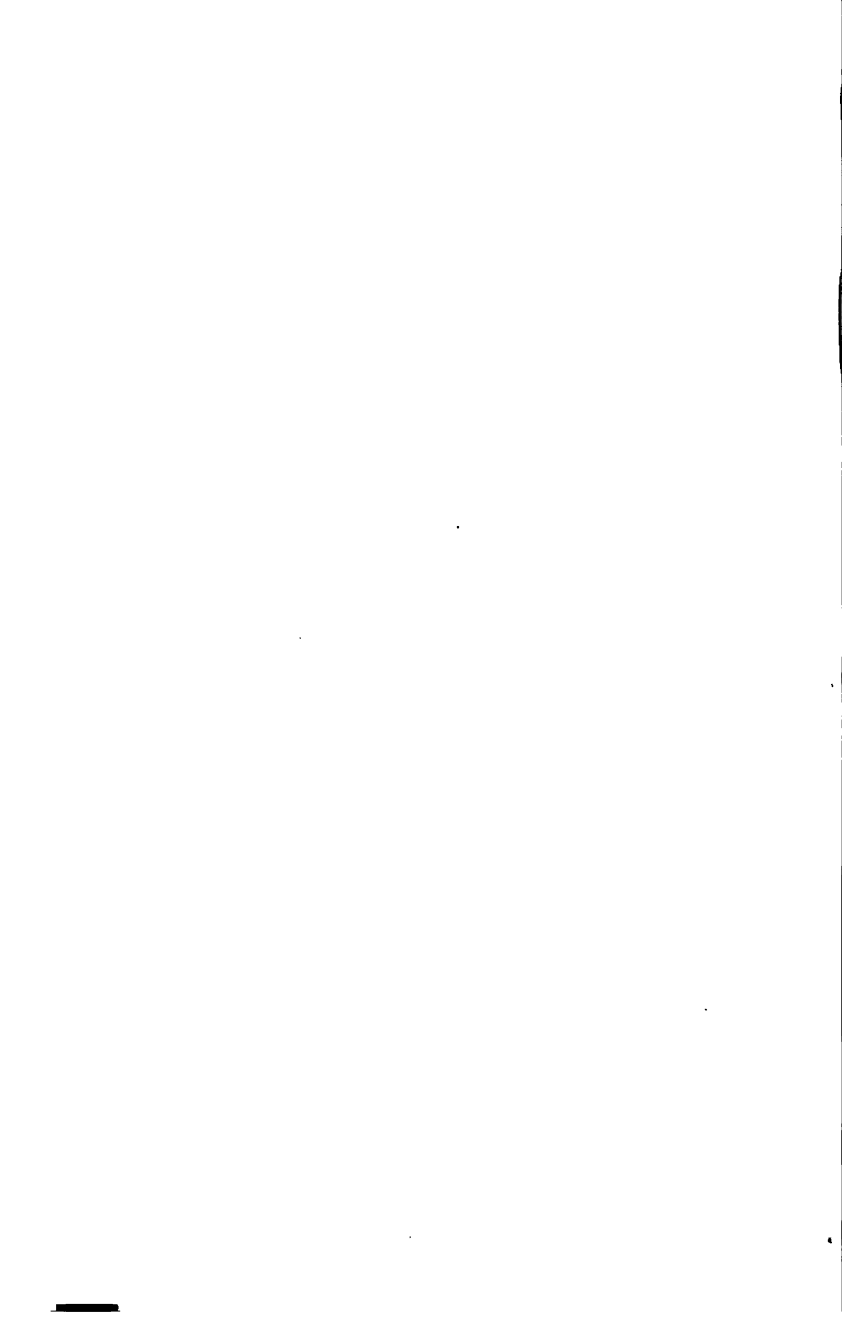
Men alt imens de snakkede om dette, og Pigen sad og græd saa gudsjammerlig, begyndte hun at føle sig syg. Og Præsten tabte Hovedet og bad blot Kristen køre hende sporenstregs over til Doktoren. Lægen var just kaldt ud paa Landet, men hans Hustru var hjemme. Da Kristen fortalte hende, hvad der var i Vejen, tog hun imod Pigen og fik et lille Kammer i Stand til hende. Og om Aftenen kom den lille Pige til Verden, som Doktorens tog til sig.

Thi det gik saaledes til, at den unge Pige rettede sig ikke, men vedblev at sygne hen, og saa døde hun en kort Tid efter. Doktorfruen plejede hende, hun mente, at havde hun engang paataget sig det, vilde hun holde ud.

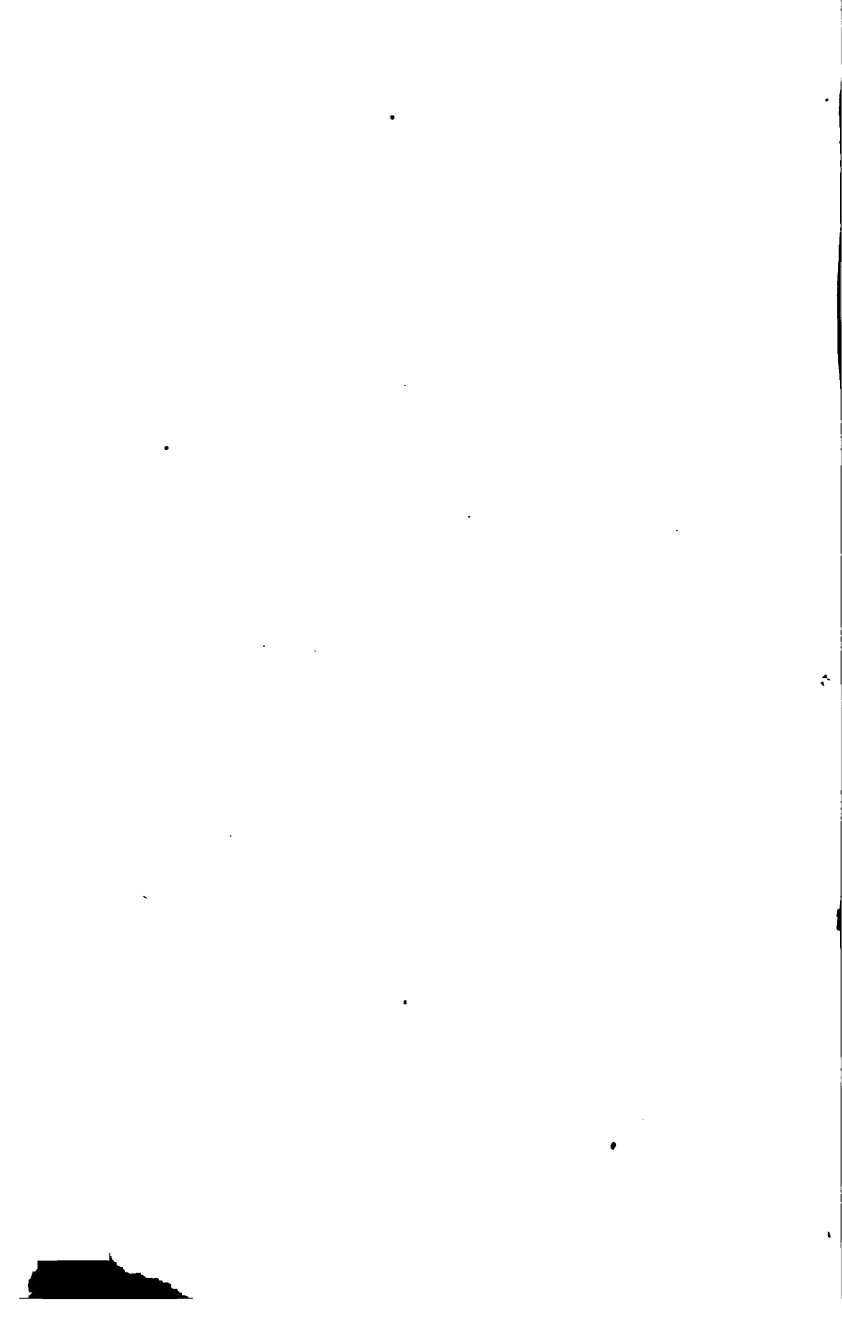
Da var det en Aftenstund, hun sad inde hos sin Patient; da sagde den syge: »De har

dog været altfor god imod saadan en som mig!«

Men Lægens Hustru bøjede sig ned over Sengen og svarede: »Tal ikke saadan, min Ven; jeg forstaar Dem saa godt, og jeg skal sige dem hvorfor — fordi de samme, der dømte Dem saa strængt der hjemme, ogsaa dømte mig engang.«

FRØKEN JOHANNE.

Jeg sidder en mild Efteraarsdag ved mit Skrivebord højt tilvejs i en af de store Bygninger i Hjærtet af Chicago. Det, jeg ser ud over gennem Vinduet, er noget saa karakteristisk, at jeg vel tør kalde det et Chicago-Landskab: der ligger først store grusbelagte Flader, det er de flade Tage af syv- og otte-etages Huse; mellem dem, paalangs og paatværs, gabe Afgrunde, smalle og bredere, det er Gader og snævre Gaardsrum; og rundt om hvirvler sort Røg og hvid Damp frem af usynlige Aabninger og sværtede Skorstene. Og hist og her, over det regelmæssige Plateau, hæver sig som i et ægte Bjærglandskab stejle Højder: sexten-etages Mure og Taarne og Stilladser og spinkle Jærnskeletter til endnu højere Bygninger, og Røgen hvirvler om Højderne, som Skyer brydes mod Bjærgtinder; og fra de stejle Afgrunde, nede

fra Gaderne, stiger summende Larm af Liv op som Brusen af Vandløb dybt nede i Klippe-svælg. Og medens Støjen og Larmen dernede fra lyder ind til mig ad det aabne Vindue, faar jeg Lyst til netop for Modsætningens Skyld at tegne et rigtigt Stillelivsbillede, et lille Billede af Mennesker derhjemme, som jeg har kendt og haft Respekt for og holdt af.

Frøken Johanne er vel endnu Sygeplejerske paa det Provinssygehus, hvor hun var, da jeg kendte hende. Og det gaar vel endnu til som dengang: naar de smaa Drengene derinde paa Sygehuset har været rigtig artige Ugen igennem, faar de Lov at sidde Søndag Eftermiddag inde hos Frøkenen og se ud paa Landevejen og den livlige Spaseresti med de smaa Lindetræer langs Vejkanten. Der kunde de sidde ved Vinduet, et Par halte eller forkrøblede Smaadrenge, og sukke saa dybt over det, at de ikke var raske og stærke som andre Drengene var, men saa talte Frøken Johanne saa mildt og muntert med dem og fortalte dem, at de kunde godt voxte op og blive stærke og selvstændige Mænd for det; det var slet ikke de Kræfter, En havde i Kroppen eller Armene,

det kom an paa — men det var noget, de Smaa havde svært ved at forstaa.

Men der kunde være klare Søndag Eftermiddage om Vinteren, naar de raske Drengene kørte med Slæde ned ad Bakkerne paa den anden Side af Vejen, saa kunde det gøre Frøken Johanne helt ondt for hendes Drengene, de smaa Stakler, der ikke kunde være med — og naar hun selv saa' ud paa alle de fornøjede søndagsklædte Mennesker, der spaserede sammen paa Stien, saa kunde hun gribe sig i at blive helt melankolsk over, at hendes egen Ungdom dog egentlig var forbi, og hun kunde gentage for sig selv, ligesom hun gentog det for de smaa Drengene: »Hvad det kommer an paa i Livet er at være stærk og selvstændig!«

Det var det, hun havde lært. Og dog havde den samme Selvstændighedsfølelse ligget hende i Blodet altid, altid paa en eller anden Maade stukket Hovedet frem. Baade dengang hun var ung, saa rent Barn, da havde det været paa Bunden af hendes genstridige Sind; ja selv dengang hun næsten havde opgivet sig selv og laa helt slap og viljeløs, var den der; og nu, hun var ældre, var det det samme i hendes

Natur, der var blevet til Myndighed og Stræng-
hed hos hende.

Egensindig og stridig sagde alle, hun havde været; men hvor kunde det være andet, saaledes som hun var voxet op hjemme i Skovridergaarden mellem alle sine vilde Brødre, hvor hun var eneste Datter og aldrig havde haft nogen at slutte sig fuldt ud fortroligt til. Ti hendes Moder gik ganske op i Husvæsenet og kunde slet ikke fatte, at Johanne aldeles ingen Lyst eller Anlæg havde til det, men bare gik og knasede Kaffebønner i Spisekamret i Stedet for at bestille noget; naar saa Moderen skændte, blev Datteren trodsig, svarte hidsigt og smækkede Døren i og søgte siden ud til Faderen og Brødrene. Og med de Lærerinder, hun havde tilfælles med Brødrene, og som saa tit skiftede, gik det sjælden bedre; de skulde jo ikke lære Drengene mere, end der lige behøvedes for at faa dem ind i en Mellemlasse i Skolen inde i Byen, og mere Lærdom ansaas Johanne ikke for at trænge til; saa der var ikke meget ved Lærerinderne, der kunde give hende Respekt, og hun lærte snart at smække Døren i for dem lige saa rask som for Moderen.

Først kunde hendes Moder ikke se andet end Dovenskab og Uvilje i det, naar Johanne havde sine pludselige Vildskabsture, og bag-
 efter enten løb ud i Skoven eller satte sig hen i en Krog og hang; men alvorligere blev det henad Konfirmationstiden, mens hun gik til Præsten. Før havde dog Faderen og Brødrene altid kunnet faa hende med i deres Spøg, grov-
 kornet som den i Reglen var, men nu græd hun for ingenting, bare der blev sagt et muntert eller drillende Ord til hende, og gik lange, ensomme Ture, eller sad og krøb sammen i Timevis paa sit Kammer. Saa gik det efterhaanden op for Moderen, at der var virkelig Sygdom under det, og da blev hun bange og gav sig til at kappes med Faderen om at forkæle og føje hende. Men det hjalp ikke; jo mere medynksomt og overbærende hun blev behandlet, desto værre blev det med Johanne, og desto længere varede hendes Anfald — ti rigtige Anfald fik hun nu med Krampe og Besvimelse, og laa tilsengs, først med Mellemrum, senere Maaneder ad Gangen, især Foraar og Efteraar. Og Familjens Læge kurerede paa hende baade med Diæt og Medicin, og Moderen prøvede alle Egnens

Husraad mod Blegsot og Morsyge, men Enden paa det blev, at Faderen en Dag rejste med hende ind til Kjøbenhavn.

Det var paa én Gang modstræbende og dog ikke uvillig, hun fulgte med. Det pirrede hende at blive talt om og være ligesom Hovedperson i en Begivenhed paa Egnen; men hun fik tillige høre saa meget om den Professor, paa hvis Klinik hun skulde ind, at det nok kunde tage Modet fra hende. Han var en Mand, der nok ikke lagde Fingrene imellem, og ikke tog noget Hensyn: tænk, han havde kaldt Grevinden fra Herregaarden tætved for et Fedesvin — kaldt hende det lige i hendes aabne Øjne!

Dér sad han med det underlige Ansigt med de mange Striber og Furer og Rynker, med graa Haar og saadan milde Øjne, idet han rakte Haanden frem og tog hendes Haand og sagde, som man taler til et Barn: »Goddag, min gode Pige, saa, saa, det er jo en rar lille Pige!« Og saa spurgte han om saa mange Ting, og hendes Fader svarede, og hun sad der og blev oversét, som om hun slet ingen Rolle spillede — hun vilde have været trodsig og mut; men saa stod der saadan et godt og

venligt Smil malet i alle de mange Furer og Rynker, og da han saa til slut sagde: »Ja, lad os da beholde den lille Prinsesse herinde og se, om vi kan gøre hende kvikkere« — saa var det, som om hendes egen Vilje var blevet helt borte, og hun fik Taarer i Øjnene, saadan som hun saa let fik derhjemme, naar hun blev rørt over noget hun læste.

Det var helt fornøjeligt i Begyndelsen at ligge der alene i et stort Værelse og blive opvartet og taget Hensyn til og føle sig interessant, og hver Morgen kom den gamle Professor ind og lod sig falde ned paa Kanten af hendes Seng og havde altid nogle Ord til hende for at opmuntre hende, slet ikke som den Kyniker, hun havde hørt fortælle om, heller ikke saadan som hun havde tænkt sig en stor Professor, med Ord som fra et Forsyn, der har Magt over Liv og Død; — nej, ganske jævne og hyggelige små Ord, ligesom den ene Kvinde taler til den anden. Og naar han saa havde siddet lidt, saa klappede han hende paa Haaret og sagde: »Det er en rigtig dygtig lille Pige,« og gik saa videre til sine andre Patienter. Men der kunde ogsaa være Dage, naar der var gaaet ham noget imod; saa var Humøret sort, og da

talte han mere end ellers med de unge Piger, det var ligesom de bedst kunde lette Sorgerne for ham. »Er det ikke fordømt,« kunde han da sige, »naar En vil du noget som Læge, er det ligesom med de store Generaler: Vejen gaar over Dynger af Lig! — og til Slut, naar man tager alt under ét, hvad Lægekunst har gjort i Verden, gad jeg vide, om den har gjort Menneskeheden mest godt eller ondt — men det forstaar saadan en lille dum En sig ikke paa, vel, lille Skovprinsesse, for hvad forstaar Fruentimmerne sig i Grunden paa, andet end Kniplinger og Pjat?»

Men alt som Johanne laa der og blev behandlet for sin Sygdom, langvarigt og kedeligt og med ringe Fremskridt, og tog til i Huld og Ladhed og Dovenskab — paa Sti, havde Professoren sagt, hun skulde, og fedes godt — saa følte hun dog, at hun ikke spillede den Rolle herinde, hun kunde ønske.* Ti en Dag blev der lagt en Patient til ind paa hendes Værelse, en Bondekone, der skulde opereres; og det var ganske anderledes saa Professoren interesserede sig for hende, han spurgte hende ud og undersøgte og spurgte igen, og var saa varsom og saa medfølende: »Naada, gamle

Frossenpind,« spøgede han, — »aa ja, hun er jo saa afpillet, Staklen!« Saa kom han hen til Johannes Seng: »Ha, ha, der ligger den lille Skovprinsesse, det er nok ingen Frossenpind, vel?«

Det var ligesom han vilde sige, at der var ikke noget alvorligt i Vejen med hende. Og Trodsen begyndte at komme op i hende igen, og paa Trods blev hun da liggende i Sengen hele Dagen, skøndt hun havde Lov at staa op, og blev federe og dovnere med hver Dag, og efterháanden som hun blev federe, blev hun ogsaa dummere, syntes hun, og naar Professoren kaldte hende sin Skovprinsesse, satte hun tit et tvært Ansigt op og kunde ikke lade være at tænke paa Grevinden derhjemme; mon han ikke snart vilde kalde hende det samme — paa Sti var hun jo allerede!

Saa kom Professoren en Dag ind med en Assistent. Og den Dag lod han sig som sædvanlig falde ned paa Sengekanten hos Johanne for at faa sin sædvanlige Morgenpassiar: »Her er nu en ung Doktor, der skal hjælpe mig med at lappe paa Dem — De skal nu ikke blive bange, fordi han ser fæl ud, han er et meget skikkeligt Menneske indeni!«

- Hun lo lidt, men bagefter tænkte hun over det. Saa' han fæl ud? nej, det var blot Professorens sædvanlige Maade at spørge paa — nej, men han saa' ud til at være af de Menne-sker, det ikke er saa ligetil at blive klog paa.
- Han skulde bo derude paa Kliniken for at være ved Haanden, om der skulde trænges til nogen Hjælp. Og Johanne kunde ikke lade være at tænke over det, at han skulde bo der for hendes Skyld — ogsaa for de andres Skyld rigtignok, men det var dog, ligesom Professoren specielt havde henvendt hans Opmærksomhed paa hende.

Bondekonen var blevet opereret og var Rekonvalescent da hun igen kom til at ligge inde paa Johannes Stue. Og hun laa og fortalte hende om, hvor mageløse de havde været mod hende, baade Professoren og hans Assistent, og hvor ængsteligt de havde fulgt hendes Tilstand, til de var sikre paa, at hun vilde komme sig. Den Aften fik Johanne saa et af sine Nerveanfald. Det kom halvvejs uvilkaarligt, halvvejs havde hun ogsaa vænnet sig til at overdrive sine Klager, og Anfaldet blev saa voldsomt, at den unge Læge maatte kaldes op. Men han var stræng, talte bestemt og alvorligt

til hende, indtil hun i brast i Graad, krampagtig, ubehersket Graad, og laa og græd hele Natten.

Siden kunde hun godt mærke, at han havde taget sig for at indvirke paa hende; ti ofte, naar Professoren havde gaaet sin Morgenrunde, kom han ind og talte alvorligt med hende og formanede hende til at tage sig sammen og se at blive til et virksomt og nyttigt Menneske. I Begyndelsen var hun trodsig imod ham, men saa kom hun mere og mere til at indse, hvor godt han forstod hende, og tilsidst var det, som om hun troede at opdage, at dybere Følelse laa paa Bunden af hans Interesse for hende.

»Vi Kvindelæger, vi er i Grunden slet ikke Mandfolk,« havde den gamle Professor sagt engang. Og hun havde let af det dengang — men det var ikke sandt, de var Mænd, mandigere Mænd end nogen anden, hun havde kendt. Og hun kunde ikke taale, at de skulde foragte hende — ti hun syntes nu, hun kunde føle Ringeagt i deres Væsen overfor hende: baade hos Professoren, naar han behandlede hende som et Barn, og hos den anden, der i al sin alvorlige Tale dog altid lagde en overbærende Tone — nu satte hun sig for, at hun

vilde vinde de Mænds Agtelse, og hun indsaa, at det var ikke Vejen at overdrive sine Klager, — tværtimod. Og lidt efter lidt tog hun sig sammen, og naar hun fik virkelige Smerteanfald, saa hun ikke kunde ligge rolig, men maatte krympe sig sammen i Sengen, saa bed hun Tænderne fast i Hovedpuden og stred imod, og jamrede sig ikke for Morphin, som hun før havde gjort — og fra det Øjeblik, hun éngang havde overvundet sig selv, følte hun det stedse lettere at gjøre det; og hun tvang sig til at være oppe om Dagene, og følte snart selv, hvorledes hun fra Uge til Uge blev stærkere.

Men hun lod sig ikke nøje dermed, hun forlangte at hjælpe til med at passe og pleje de andre syge og lod sig villig lære af Klinikens Sygeplejerske alle de Smaating, der høre til for at faa Haandelag til den Gerning; og hun var glad, naar Professoren og hans Assistent lagde Mærke til det. Det var ogsaa, som de begge forandrede deres Væsen overfor hende, og hun fik Lov at hjælpe dem ogsaa, og tog fat saa ivrigt, at hun snart blev mere Sygeplejerske ved Kliniken end Patient. Og hun følte sig kækkere og stærkere, end hun i mange Aar havde været, og en Dag, hendes Fader

kom ind til Byen og fandt hende saa rask, tog han hende med sig hjem.

Men der var tomt for Johanne derhjemme i Skovridergaarden, der var ikke noget for hende, der kunde tage hendes Interesse, og hun syntes næsten, hun gik de andre i Vejen; hun vilde nu med hele sin Energi kaste sig over Sygeplejen og helmede ikke, før hun kom ind til Kjøbenhavn igen og kom i Virksomhed paa et af de store Hospitaler — paa ~~K~~Kliniken kunde hun jo ikke ansættes, saa lidet uddannet som hun var.

Helt kureret for sin Sygdom var hun vel ikke, men hun havde lært at være Herre over den og ikke bukke under for den og blive et moralsk Vrag som saa mange andre af hendes Lidelsessøstre, der ere faldne som Ofre for Lægevidenskaben — hun havde vel givet efter en Stund, men saa havde hun samlet al sin Kraft, og kæmpet og vundet i Striden, ja, hvad havde hun vundet? — de Mænds Agtelse havde hun naaet at vinde, som hun havde attraaet det, skønt de vel snart vilde glemme hende for hundrede andre — og saa havde hun vundet det, at hun havde lært sine Kræfter at kende, omdannet sin Svaghed til Arbejdskraft, og

fundet en Virkekreds for al den Energi, der var i hende. Og saaledes blev Frøken Johanne til den, hun er.

Man siger saa tit om et saadant Menneske, der er ude over den egenlige Ungdom, at hun er ude over alle Illusioner, men det rammer ikke rigtigt — selv de stærkeste Mennesker kan have et svagt Punkt skjult etsteds. Og et svagt Punkt og svage Øjeblikke har Frøken Johanne med. Der staar oppe i hendes Bogreol, gemt mellem de Bøger, hun sætter mest Pris paa, et lille Hefte. »Hospitalstidende« staar der udenpaa det grønne Omslag. Og naar hun, som det af og til hænder endnu, føler sig syg og trist tilmode, tager hun det frem og sætter sig til at læse den samme Side om og om igen:

»Johanne N., stærkt nervøst disponeret, kom under Behandling«

Alle disse tekniske Udtryk, som hun nu kender Betydningen af. Det er en lille Afhandling, han havde skrevet paa Grundlag af hendes Tilfælde, den unge Læge, som havde været Professorens Assistent, han, som nu var gift og bosat inde i Hovedstaden, en Afhand-

ling i kortfattet, tørt Sprog; men hvergang hun læste den igennem, forekom det hende, som om hun fandt varmere Følelser under de kolde Ord, hele hans varme Hjærte og mandige Energi under den tørre Stil.

Frøken Johanne er ikke sentimental, og hun skammer sig selv ud, naar hun et Øjeblik har givet efter og er faldet hen i ørkesløst Drømmeri — der er det ved hende, at hun stiller store Fordringer til sig selv, ligesom hun gør det til andre, og derfor kan der til Tider være noget af det haarde i hendes Sind, som det giver, naar En føler, at Livet har gjort En Uret — som der kan komme hos En, hvis Natur det var at elske, og hvis Kald i Livet kun bliver at have Sympati — lidt Uret er der jo dog deri, at hun ingen Kærligheds-minder har at gemme fra sin Ungdom, men kun det grønne Hæfte med de kolde nøgterne Ord.

Det er dog kun enkelte Øjeblikke, Frøken Johanne føler saaledes, ellers er hun hyggelig og mild og venlig, og Sygeplejerske med Liv og Sjæl, fuldt ud i Samklang med de Ord, hun har skrevet inde i Heftet, paa Omslagets blanke

Side, et Citat af Byron eller Gud véd hvoraf,
skrevet engang, mens hun har tænkt paa de
Mænd, der hjalp hende at overvinde sig selv:

»Gentle a man shall be and kind,
gentle of touch and gentle of mind!«

DR. C. M. NORMAN HANSEN.

CHICAGO-NOVELLER.

NY SAMLING.

KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG.

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

1893.

1. titlen (dansk-amerikaner).

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG.

CIRKLER.

Af

KARL LARSEN.

3 Kr.; eleg. indb. 4 Kr. 35 Øre,

ANNETTE.

Skuespil i tre Akter

af

EINAR CHRISTIANSEN.

2 Kr. 25 Øre; eleg. indb. 3 Kr. 50 Øre.

UNDER SPLITFLAG TIL FINLAND

som **Passager.**

2 Kr. 50 Øre; eleg. indb. 3 Kr. 75 Øre.

n.c.

DR. C. M. NORMAN HANSEN.

+

CHICAGO-NOVELLER.

NY SAMLING.

KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN).

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

1893.

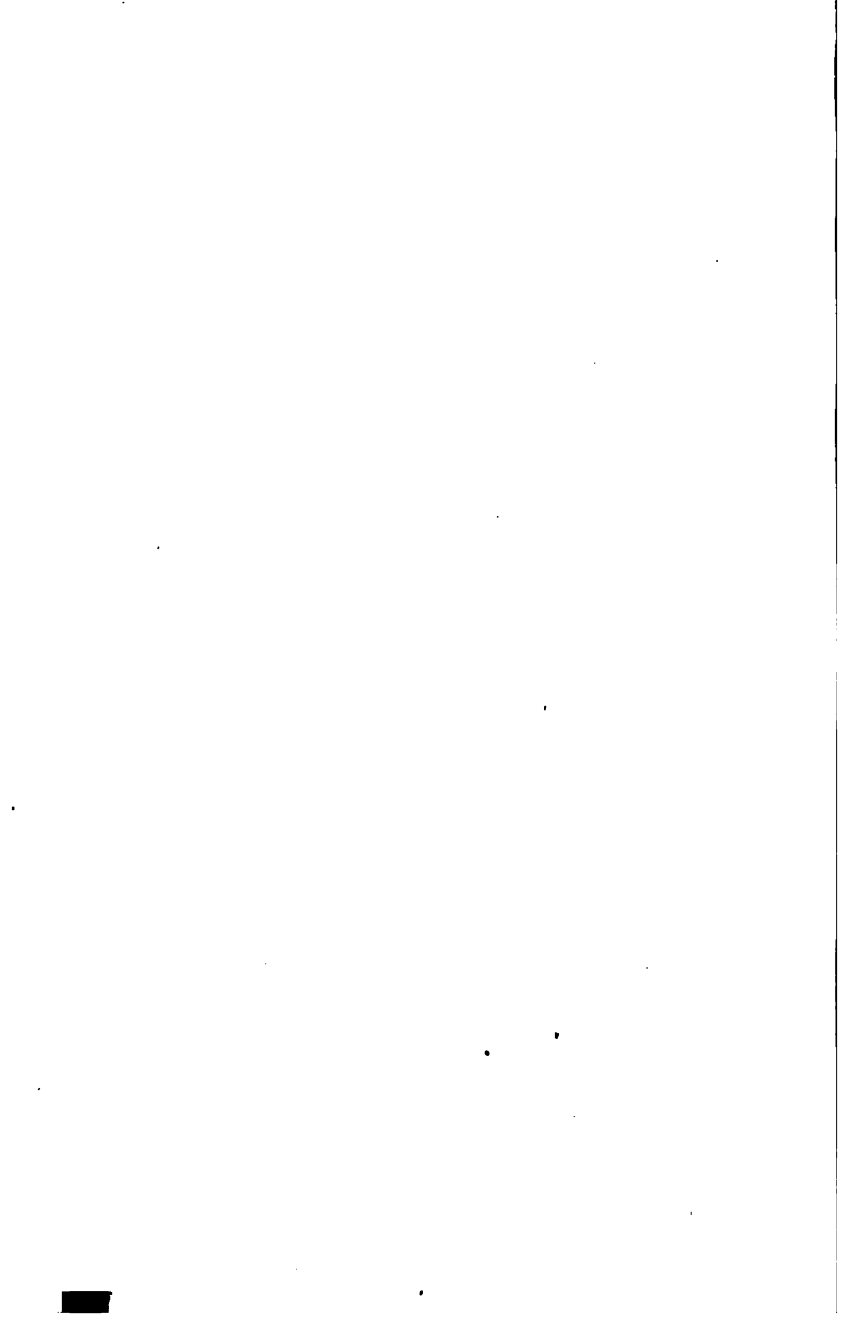
2. udg.

Copyrighted af Forf. i U. S. America.
Chicago-Noveller I og II vil udkomme i tysk Oversættelse
ved Fru MANN og i svensk Oversættelse ved K. ZILLIACUS
inden Udgangen af 1893.

INDHOLD.

Spilleren	1
Lieschen	7
Fremmed i Landet	37
Hjalmar	91
Den store By.	107
Sketch.	135

Ekstrin, Jan. 23/15. N. 18

SPILLEREN.

Over Lake Michigans tunge graa Bølger,
over de store Skoves bladløse Toppe,
over de visne Prærier hviler Natten.
Og midt i det store Mørke,
som et Spindelvæv af lysende Traade,
spundet over Præriens Græs og Stene,
ligger Chicago.

Derinde, hvor Broens Lygter spejles i Floden,
staar en ung Pige, knap mer end et Barn, og
græder,
vildfarent Barn midt i den fremmede By.
Frygtsomt spørger tilsidst en ung Mand hun
om Vej,
han studser, sér paa hende, spørger igen,
smiler, og kalder saa ad en Cab: »Hallo!
kør os ind til Fourth Avenue!« *)

*) Fourth Avenue er en af Chicagos mest ilde berygtede
Gader. Den er nylig af den Grund blevet omdøbt.

Og i Trav gaar det ind i de brede oplyste
 Gader,
 mens hun fortæller, halvt blændet af Lys, om
 sig selv:
 at just nu hun er kommet — at hendes Tog
 var forsinket,
 »Ellers vilde hun hentet mig selv, den venlige
 Dame,
 hun, som var ude og talte med mig og med
 Moder,
 og havde lovet mig Plads i sit eget Hus nu,
 det fineste Hus paa Fourth Avenue!

Men mens hun fortæller saadan om sit Hjem i
 Wisconsin,
 og han føler, hvor barnlig troskyldig hun sidder
 og taler,
 rejser han sig og siger et Ord op til Kusken.
 Og mens den unge Pige nysgerrig ser ud ad
 Ruden,
 vender Kusken sin Hest og drejer sin Cab med
 et Sving,
 kører saa udad igen, ud gennem de samme
 Gader,
 udad, afsted, bort fra Fourth Avenue!

Stille, og mørkere bliver igen der omkring dem,
da blir hun bleg: »hvad vil De, hvor fører

De mig?

nu har jeg troet Dem saa godt — bedrag mig
ej, Sir!

Før mig derhen, hvor jeg ventes og led mig
ej vild,

husk, jeg er fremmed og véd ikke Vej eller
Sti her —«

og hun beder og truer og jamrer i Angst:

»Kør mig hjem, til Fourth Avenue!«

Saa, mens hun græder saa bønligt, lysner det
atter,

og hun kender Stationen og Floden og Broen
igen,

hvor hun stod saa fortabt og bad nogen vise
sig Vej.

Tavs fører han hende til Toget og køber
Billet

og siger til Afsked: »Rejs hjem denne Gang,
lille Pige,

rejs til Wisconsin igen, til din Mor og dit stille
Hjem,

langt bort fra os og fra Fourth Avenue!«

Ind over Broen igen gaar han, til de brede
Gader,

der ligge som et Spindelvævs lysende Traade,
ind ad en Port, mer let end ellers i Sindet.

Ind i en skummel Gang, hvor han er vel kendt,
og han føler efter sine Tærninger og sine Kort
og ler lidt, og nikker til sig selv:

»Good luck to you, Sir, to night!«

LIESCHEN.

»Lieschen» slutter sig direkte til den i »Chicago-
Noveller« 1892 indeholdte Fortælling: »En Chicago-
Anarkist«.

I.

»Otto træt, Otto sove!«

Lille Otto kom hen og lagde Hovedet paa sin Moders Knæ. Og Lieschen tog ham op paa Skødet, lagde Armen om hans Hals, skød den lille Hue ned over hans Øjne og lænede sig tilbage paa Bænken, hvor hun sad, mens hun nynnede ham i Søvn:

Bye, bye, baby.

bye, bye, mei' Mäusle. . . .

De sad ved Bredden af den lille Sø i Humboldt Park. Bag Træerne paa den modsatte Bred glødede Solen endnu, og enkelte Straaler skar gennem Løvhanget og spillede paa svage Krusninger i Vandet derude midt i Søen, hvor Svanerne sejlede med deres Unger. Paa Bænken ved Siden af Lieschen sad lille Katinka med bare Ben og flettede Kranse af

vilde Blomster, hun havde plukket paa Prærien udenfor Parken; paa en Busk bagved hang hendes Sko og Strømper til tørre, for hun havde naturligvis været længere ude i Søkanten end hun havde Lov til. Det havde været en hed Sommerdag, og nu, da Luften var svalere, var det godt at sidde ganske stille paa Bænken og falde i Tanker. Lille Otto fyldte to Aar i Dag. Der var nu gaaet to Aar siden den Tid, Lieschen syntes, hendes Ulykke var saa stor, at den ikke kunde bæres. Helt alene stod hun dengang, fattig og overanstrengt og syg var hun, alle Venner havde hun mistet, sin Broder og ham, hun havde hengivet sig til og stolet paa, og ikke engang turde hun tænke paa den Tid, hun havde været glad, fordi hun skammede sig for sig selv over den. Da var det, hun havde fundet Katja, lille Katinkas Moder. Katja, som hun først havde mødt dengang hun gik til sin Broder paa Hospitalet og som hun siden i sin Ulykke søgte til, fordi hun var den eneste, hun vidste. Ti de var mødtes i fælles Sorg. Katja var Enke; hendes Mand, hendes Jaroslaw havde været Politibetjent og var mellem de haardt Saarede i Affæren paa Haymarket; i Aar og Dag havde han ligget som en Krøbling,

til han endelig var død det samme Foraar som Lieschens Broder. Og i County Hospitalets Port var det Venskab knyttet, som Lieschen syntes hun havde at takke for alt. Nu boede de i samme Hus: Katja havde sin lille Butik foran til Gaden, Lieschen to smaa Værelser med Indgang fra den snævre Gaard; flere end dem boede der ikke i Huset, ti det var en af disse smaa Træhytter ved Jærnbaneterrænet, der ligge og vente paa, at Grunden skal stige i Værdi, saa det kan betale sig at rive dem ned, og imens staa uden Tilsyn eller Reparation, andet end hvad de tilfældige Lejere selv vil besørge.

»Tante Lizzie,« sagde lille Katinka, »nu kan jeg nok tage dem paa igen, ikke sandt, Tante Lizzie, de er helt tørre nu!« hun havde listet sig hen paa Tærne for at føle paa sine Strømper. »Ja, gør det, lille Katinka, nu skal vi ogsaa hjem,« svarede Lieschen, »lille Otto sover nok hele Vejen.« »Aa,« sagde Katinka, »det har rigtig nok været en dejlig Fødselsdag i Dag!«

Lille Otto sov paa Sporvognen hele den lange Vej fra Parken hjem. Hed og indeklemmt blev Luften, efterhaanden som de kom ind i

den store By, saa stansede de ved et Hjørne, hvor fire Drikkekejper skelede over til hverandre, gik ned ad en Sidegade med hullet Brolægning og store Piletræer langs Fortovet, og stansede udenfor en lille énetages Hytte. Vinduet ud til Gaden var aabent og der var svagt oplyst derinde. Lille Katinka løb i Forvejen og aabnede Døren til sin Moders Butik: »Aa, Mor, vi har holdt saadan en morsom Fødselsdag og lille Otto har været saa artig — vil har begge to været saa artige!« for hun havde helt glemt den lille Affære med Skoene.

Først da de kom ind og Katja tog imod dem, vaagnede lille Otto og begyndte at græde; men da han fik set sig rigtig om og kendte, hvor han var, blev han rolig og fornøjet igen. Han var hjemme paa dette besynderlige Sted, og de stærkt farvede Billeder og de store ud-skaarne Figurer var alle hans gode Venner, baade den lyseblaa Jomfru Maria og de mange blegrøde og forgyltde Helgener, og han rakte med sine smaa Hænder efter dem og pludrede med dem, som han plejede. Katja havde nemlig en Handel med Helgenbilleder, lige fra simple Billeder paa Pap til et Par Cents indtil legemsstore Kirkefigurer, der dog mest stod

som Skilte, thi ingen der i Nabolaget vilde have Raad til at købe dem. Mest var der smaa Mariabilleder af Træ, der kunde stilles i en Niche i en Stue eller som syge Folk kunde have ved deres Seng, og Voxlys og Rosenkranse eller hvad der saadan var almindelig efterspurgte Varer. Der var den hellige Gregorius med Krumstav og Pavekrone, som Polakkerne holdt mest af, og der var Sankt Patrick med Snogene, de Irskes Skytshelgen, og der var store Kristusfigurer med karmoisinrøde Kinder og stirrende Glasøjne; der var Apostle med opslagne Bøger, dette Symbol paa alt ophøjet og ubegribeligt: en trykt Bog — og der var først og sidst Madonnaer, blege med røde Øjelaag, med et blødende Hjærte i den højre Haand, net udskaarne af sydtyske og italienske Træskærere, og Katja pyntede dem selv med broderede Tøjer og Ringe og Perlekranse, som hun og hendes lille Katinka trolig sad i det lille Rum bag Butiken og arbejdede paa.

Og Katja selv sad der i sin polske Enke-drugt som et levende Madonnabillede, bleg og sørgmodig, og mild og venlig; og med sine gode nøddebrune Øjne saa hun altid saa medfølelse paa den, hun talte med, og havde saa

hjærtelige Ord til sine Kunder; ti de fleste kom jo til hende i Ulykke og Sorg, naar de var bedrøvede og fortvivlede og søgte et Helgenbillede eller en Madonna at bede til i Nøden. Og de Fattige og de Syge og de Sorgfulde kom til hende, ti Katja vidste, hvad det er at lide og sørge, og hun havde Trøst for dem, ganske anderledes end deres Pater havde, saa det var intet Under, at Katjas Helgener havde større Kraft end selve Paterens indviede Billeder. Og det hændte, at Mennesker, som i Forhærdelse eller i Fortvivlelse haanede al Tro og spottede Gud, blev saa stille og ydmyge inde i Katjas lille Stue — og derfor smilede Guds Moder ned til hende fra sin Himmel og lagde Velsignelse i hendes Fodspor.

Til denne lille Hytte var det, Lieschen var kommet for to Aar siden, med Fortvivlelse i Hjærtet, med Had til alt i Verden, med bitre Sorger og bitre Minder om alle dem, hun havde holdt af og haft Tiltro til. Hun hadede sit Barn, før det var født, hun vilde dræbe sig og det, inden det blev for sent. Saa havde Katja, hvis egen Sorg var frisk, talt for hende, hun havde vist hende sin lille Katinka, og talt til hende om den hellige Jomfru, den gode og

barmhjærtige. Men Lieschen havde været sky. Hun saa med Mistro til denne Helgenbilled-sælgerske, hun, som var oplært til Had og Foragt for al' Tro, — hvor ofte havde ikke hendes Fader derhjemme og siden hendes Broder Otto ivret imod Religionen, der gjorde Mennesker onde og fjendske mod hverandre! Og Otto var død som en brav Anarkist, falden i Kampen mod det hykleriske Samfund, og hun selv, hun Lieschen, var Anarkist! Ja, Anarkist, indtil al Uretten var ude af Verden! ti det kunde ikke Religionen besørge, Religionen var kun til for at haane dem, der led, og hvad Religion var det saa — Jomfruen med Barnet! og sligt skulde nu hjælpe hende, hende Lieschen! — Men saa var hun bleven syg; hun huskede, hun laa der i det lille Kammer til Gaarden, og Katja kom ind til hende og plejede hende, og lille Katinka sad ved hendes Seng og lavede Perleringe til sine Helgener. Og da Lieschen blev rask igen, havde hun sin lille Dreng at sørge for.

Da blev hun igen den stille ydmyge Lieschen med de milde graa Øjne, og med sit rolige Mod til at se Livet i Øjnene. Og hun og Katja lærte at forstaa hinanden. Flittige

Mennesker var de begge, og som de nu levede sammen og delte deres Bekymringer og smaa Glæder med hinanden, blev de inderlige Venner. Lieschen sad og syede ved Vuggen paa sin egen Symaskine, som Katja havde hjulpet hende til at faa; hun kunde nu ikke arbejde paa Skrædershoppen, hvor hun før havde været, men fik det samme Arbejde hjem; Dagene gik med at sy og sy, og to Gange om Ugen maatte hun løbe til Shoppen med Favnen fuld af Benklæder og Veste, mens den lille sov, men hun var ikke mere forknytt og det var, som om det var forsvundet, svundet bort som en Drøm, det store fjendtlige Samfund af alle dem, der havde det bedre end hun og hendes Lige — som om det nu kun var gode Mennesker, der vilde hende og alle vel — hun havde jo sin lille Dreng der i Vuggen! Og hun tænkte paa, naar den Tid kom, da han blev saa stor, at han kunde bringe Tøjet ud for hende, naar han skulde gaa i Skole. Ti han skulde blive en flittig Dreng og lære noget, lære noget af alt det meget underlige i Verden, som Lieschen ikke kendte til. »Nej, lille Barn, jeg giver Dig Broder Ottos Navn, men du skal ikke læres op til at leve i Strid med alle, som

han gjorde, du skal ikke tro, at alt i Verden er Ondskab, du skal blive flittig og dygtig og arbejde Dig frem, saa det kan gaa Dig godt i Livet!«

Og nu var lille Otto jo godt paa Vej, han var fyldt to Aar og var en Knop af en Dreng, der kunde tale næsten rent, en morsom Blanding af Polsk og Tysk og slet Engelsk, som der taltes i det Kvarter; og Lieschen sled sig heller ikke op som før, hun havde lagt det grove Arbejde, Bukserne og Vestene, paa Hylden, ti hos Katja havde hun lært sig at brodere, først havde hun hjulpet med at brodere Altertæpper og Klæder til Helgenbillederne, senere fik hun finere Arbejde fra sin Skrædershop, og nu havde hun intet andet end fint Brodrearbejde derfra, som blev bragt med Bud og hentet igen hos hende, mon Betalingen, hun fik, var saa slet, at hun kun med Nød kunde holde sig pænt klædt og altid have Mad i Huset — lægge noget til Side blev der for lang Tid ikke Tale om.

Lille Otto var blevet rigtig vaagen efter sin lange Søvn i Sporvognen og vilde ikke i Seng. Men der var for kvalmt at være inde i Katjas Butik, saa satte de sig alle ud paa

Trappen udenfor. Det er en stille lummer Sommeraften inde i Chicago, Nymaanen staar tilsløret oppe paa Himlen, den afsides Gade ligger i Mørke, men fra Hjørnet nede ved Hovedgaden skinner Skæret af elektriske Lys. Katja og Lieschen sidder paa Trappen i hvide Liv og lette Bomuldskjoler, de to Børn leger ved deres Fødder og spiser de Bananer, der er levnede fra Skovturen. Alt er stille, en svag Klokkeklang vibrerer i Luften fra Jærnbanen omme bag de smaa Huse. Nogle Arbejdere gaa lydløst forbi, paa Trapperne udenfor de andre Huse sidde trætte Folk med deres Familier. Et Par Mænd staar i Skjortærmer og snedkrer ved Nabohuset, stille og tavse, ti i dette Land er det saa, at Fuglene i Skovene synge ikke og Mændene ved Arbejdet fløjte ikke. Henne i Gaden spiller en Harpe og en Mandolin sammen, Nordens mørke melankolske og Sydens livfulde Instrument, det lyder tung-sindigt, som om nogen dansede og græd langt borte. Og Lieschen tog Katja i Haanden: var dette ikke at være lykkelig, sad hun nu ikke her med sin prægtige Dreng og havde glemt alt, hvad ondt havde været — glemt Hartwig,

glemt al Sorg og Modgang, alt ondt og trist, der var i Verden — sad her saa lykkelig, saa ren som selve Jomfru Maria med sit Barn!

II.

Gaarden var smal, tæt op til Lieschens Vinduer var Stakittet, og mellem det og Jærnbanen en bred Grøft. Fra alle de smaa Huse blev Affald kastet over Stakittet ud i denne Grøft, til den var fuld af Aske og al Slags Urenligheden, gamle Ben, tomme Tinkander og døde Katte. Somren igennem hobes det op og dækkes af et Lag tørt Støv og Aske, men naar Efteraaret kommer, vaskes det op af svære Regnbyger og Grøften bliver en tyk stinkende Mudderpøl. Og naar da de varme Efteraarsdage følge efter en Uges Regnskyl og Solen bager den gærende Sump, da stiger Feber og Smitsot op fra den ind ad de utætte Vinduer og de fugtige Vægge i de fattige Boliger. Hvert Efteraar sker det: Tyfus og Diphteritis bliver Herre i Baggaardene og lister sig derfra ud over den store By; hver Gang raabes der op

før i det mindste at faa et Hospital for epidemiske Sygdomme, og hver Gang slaar man sig til Ro med den gamle Metode: at afspærre Huset, hvor Sygdommen er, og den Syge og hans Familje. Og saadan skete det en Dag, at der blev klistret en stor grøn Seddel paa Lieschens lille Bagdør med denne Indskrift:

Diphtheria.

Ingen maa forlade eller træde ind i dette Hus forinden denne Plakat er borttaget.

Derinde sad Lieschen ved sin lille Drengs Seng og vogtede paa hans Aandedrag med trætte forvaagede Øjne. Det var paa det sidste med Barnet og Lieschen vidste det. Der var intet at gøre, Lægen var gaaet bort for sidste Gang og lille Otto laa ganske stille hen, uden at røre sig, gispede bare lidt engang imellem. Aa, det var kun saa kort siden, han for første Gang havde faaet sin egen lille Seng, og han havde strakt sig i den saa velbehageligt, den lille Fyr, og lét med hele sit glade lille Ansigt! Paa Gulvet i en Krog stod lidt simpelt Legetøj, han havde faaet til sin Fødselsdag, henne paa Symaskinen laa en fin broderet Natkjole, saadan som rige Folks Børn bruge,

den havde Lieschen syet paa al denne Tid, syet og broderet hvert Sting, mens hun sad ved Barnets Leje, ti hun turde ikke bruge Maskinen for den Støj, den gjorde. Det blev mørkt udenfor, Lieschen rullede det tynde blaa Gardin ned og tændte Lampen, satte sig saa hen ved den lille Seng igen. Lille Otto laa saa bleg, intet kunde hun gøre for ham, intet andet end tørre ham den kolde Sved af Panden, til sidst gispede han dybere end før, han drejede Øjnene over mod hende, saa blev Pupillerne med ét saa store, Øjnene rullede op under Øjenlaagene, og det hele var forbi.

Lieschen havde været alene om at passe Barnet hele Tiden, ti Katja turde ikke komme ind for sin lille Piges Skyld; hun havde vaaget Nætterne igennem og var helt sløvet af Træthed — for overtræt til at kunne sove, og for sløv til fuldt at fatte, hvad det egentlig var, der skete. Hun havde en Følelse af, at der var noget endnu, der skulde gøres, hun gik hen og tog den fine Natdragt, der laa paa Symaskinen, og satte sig til at brodere den færdig, sad timevis og gik den efter, Blonde efter Blonde, Besætning og Knapper, til det var det nydeligste lille Arbejde hun nogensinde havde syet

-- ti den skulde hendes Barn pyntes med i Kisten. Lampen var ved at gaa ud, hun tændte mekanisk et Lys og fyldte frisk Petroleum paa Beholderen, saa gik hun hen til Sengen for at give sit Barn den fine Kjole paa. Da var lille Otto allerede stiv, og hun kunde ikke bøje hans smaa Arme ind i Ærmegabene, saa trak hun Kjolen over Hovedet, knappede den i Halsen, glattede den om hans spinkle Krop — og hun satte sig ned paa sin egen Seng og saa paa den lille døde, der laa, som om han smilte til hende i den smukke lange Kjole med det hvide Broderi, og det var som om Lieschen fik Fred i Sjælen ved at se paa det. Saa sov hun ind paa Sengen, hvor hun sad.

Hun vaagnede om Morgenens ved at En bankede paa Ruden. Det var lys Dag, men Lampen brændte endnu og spredte et blakket Lys ud i Stuen, hun saa sig forvirret om, saa følte hun Prikken og Snurren i sin højre Haands Langfinger, ti hun havde syet uden Fingerbølden hele Nat uden at vide det — saa hørte hun igen Banken paa Ruden, hun blev klar paa, hvor hun var, strøg Haaret fra Panden, gik hen og trak Gardinet til Side og lukkede Vinduet

op paa Klem. Det var Bud fra Skrædershoppen om den Barnekjole. Lieschen gøs ved den raakolde Efteraarsluft, der kom ind ad Vinduet, saa sundede hun sig og sagde: den Kjole kunde han ikke faa, han havde jo nok sét, der var Diphteritis i Huset, og da vidste han jo, at hun ikke turde give noget Tøj fra sig. »Aa skidt,« sagde Budet, »hvad bryder vi os om det, det skal leveres ind til Forretningen inde i Byen i Dag, ellers faar vi Vrøvl. Kom nu med det og lad mig ikke staa og fryse her!« »Nej, nej,« svarede Lieschen med Graad i Stemmen, »nej, jeg giver det ikke fra mig,« og lukkede Vinduet til igen. Men idet hun vendte sig om og saa ind over sin kolde fattige Stue, hvor Skæret fra Lampen kæmpede med det graa Morgenlys, saa, hvor hendes lille Dreng laa med de indsunkne Øjne i det blegblaa Ansigt, — da var hun ikke mere den stille, prøvede, hengivne Lieschen, da kom alt Had og Nag og Bitterhed fra gammel Tid op i hende, hendes graa Øjne flammede, og ligesom det ikke var hende selv, der gjorde det, men som om nogen drev hende til det, vendte hun sig igen, aabnede Vinduet og kaldte Budet tilbage.

»Lille Otto, stakkels lille Otto, de har taget Dig fra mig, de har ladet Dig dø i Fattigdom og Nød, nu skal vi hævne os!« Og mens Budet ventede udenfor Vinduet, gik hun hen, smøgede lempeligt Kniplingskjolen af det lille Lig — saa koldt det var! lagde Tæppet over det, foldede saa Kjolen sammen og svøbte den ind i en Avis. Budet tog imod Pakken: »Naa ja, det var ret; De gør Dem sgu altfor mange Skrupler, lille Jomfru, jeg gad nok se, hvem der vilde lade fem Dollars gaa fra sig for en Smule Sygdoms Skyld!« Saa gik Lieschen tilbage, slukkede Lampen, tog en af lille Ottos simple Skjorter frem af Skuffen og gav ham paa, det var som om hun nu bedre kunde bøje Armene paa ham og faa ham klædt. »Ja, vi faar Hævn, vi faar Hævn, lille Otto!«

Saa gik hun ind i sit andet Værelse, vaskede sig, klædte sig om og gik ind for at tale med Katja. I det lille Rum bag Butiken sad Katinka og trak Perler paa en Snor. »Nu er lille Otto død,« sagde Lieschen til hende, saa underlig sløvt ud i Luften. Katinka saa paa hende, hun forstod det jo næppe. Inde i Butiken var Katja optaget af en Kone, der skulde købe en Helgen, som kunde hjælpe for

Tandværk. Men hverken Konen eller Katja kunde huske, hvad Helgen det var — »men min Mænd gaar op og ned ad Gulvet og har gaaet saadan den halve Nat, og han bander og sværger saa forfærdeligt, om jeg blot kunde faa den rette Helgen, da var der vel Hjælp« — og hun saa alle Katjas smaa Helgenbilleder igennem, om der ikke skulde være en med en Knivtang, for da var det den rigtige — nej, der var ingen, hun kunde bruge; saa var der vel ingen anden Udvej end at faa den Tand trukket ud —

Saa gik Konen, og Katja kom ind til Lieschen. Hun behøvede ikke at spørge om noget, hun havde ofte nok set Mødres Sorg — og dog, saa haardt Lieschens Ansigt var i dette Øjeblik; der var ingen Taarer paa hendes Kinder og hendes Øjne stirrede saa underlig hadefuldt, ligesom langt bort, som om hun vilde sætte Trods og Had mod den Uret, der var sket hende. Og Katja tog hendes Haand, saa mildt og blødt.

Der var ingen, der talte til Lieschen om, at ikke en Spurv falder til Jorden uden Guds Vilje og at vi maa bøje os for ham og finde

Trøst i Ydmyghed. Der var ingen, der formanede hende om, at Døden er Syndens Straf og at vi maa lide for vore Fejltrin. Der var ingen, der trøstede hende med, at hun skulde se sit Barn igen i en anden Verdens Herlighed, som om det var Sligt, En brød sig om at høre i Sorgens Time. Der kom bare Katja og tog hende mildt og blødt ved Haanden og førte hende stille hen i Krogen, hvor et lille Madonnabillede, pyntet med Katinkas Ringe, stod i en Niche med et lille Voxlys foran.

Gud bedre os for hvad Katja vidste om Religion, hun havde sikkert meget uklare Forestillinger om Treenighed og Syndeskyld og Sakramenter, hun vidste bare det, at Guds Moder hører os, naar vi bede til hende om Medynk i Nød og Trøst i Sorg — og hvad mere Religion trænger et Menneske til for at leve Livet!

Og Katja drog Lieschen ned med sig paa Knæ foran det lille Billede, og de græd og bad sammen — ikke til nogen Guddom fjærnt oppe i Himlen, som de ikke forstod; men det var, som om det lille pyntede Træbillede der paa Væggen selv var en af alle de ulykkelige

Mødre paa Jorden, der ligesom Lieschen græd og græd over sit tabte Barn.

III.

Lille Otto laa under Træerne paa en Kirkegaard milevidt fra Byen og det var en lang Jærnbanevejse derud, saa Lieschen kunde kun tage ud at se til ham en Gang imellem om Søndagene. Og Ugen igennem sad hun i sin forladte Stue og syede og gik i sit Køkken og kogte den samme Mad som før, og hver Uge, der kom, gennemlevede hun i Tanken Dagene, som de havde været i den Uge, lille Otto blev taget fra hende. Hver Uge var det de samme og de samme Tanker, hun tænkte igen, og hun blev ikke træt deraf: Søndagen havde været lys og Mandagen med, de Dage havde lille Otto leget og pludret som sædvanlig, Tirsdag var den første Ængstelse kommet, Onsdag havde han været saa syg, saa syg, og Lieschen havde grædt saa fortvivlet, saa Torsdag havde hun syntes, han var raskere igen, han havde kendt hende og sunket lidt Mælk, og hendes

Haab havde været saa lyst, saa lyst; saa var Fredagen kommet, Fredag Nat med Døden, og Lørdagen, da de havde hentet det lille Lig og bragt det ud, og hendes Stuer var blevet svovlede — hu, den Svovllugt, hun mærkede den endnu i al Ting derinde!

Imens blev Efteraaret ved, som det var begyndt, med stærke Regnskyl og saa varme, kvælende lumre Dage, og det blev ved at dampe fra Grøfterne om Baggaardene, og Smit-soten vandrede gennem Byen videre og videre: fra Baggaardene til Forhusene, fra Hytterne til de riges Villaer. Og hver Dag saa man smaa hvide Kister, som en enkelt Mand kunde bære, blive bragt ud saa ad snævre Gadedøre, saa ad hugne Stenportaler, saa i afsides ubrolagte Gyder, saa i de fashionable Avenuer. Der var de fattiges Børn, der kørtes i Rustvogn, et Parti smaa Kister ad Gangen, til Jærnbanen, til de Tog, der hver Dag gaa ud til Kirkegaardene, og der var deres Børn, som havde Raad til det eller vilde gøre Opsigt, og holdt Begravelse Søndag Morgen i stort Optog med floromvunden Ligvogn og Følge i mange Kareter. Og en saadan Søndag Morgen stod Katja og Lieschen omme paa Hjørnet ved Hovedgaden og saa

dem køre forbi, Følge efter Følge, alle de smaa hvide Barnekister med forgyldte Lister og friske Kranse. Da blev Lieschen med ét saa bleg, og Katja førte hende hjem; hun forstod jo, det maatte gøre hende ondt at se derpaa.

Saa drømte Lieschen den Nat, at hendes lille Otto kom i sin tarvelige Skjorte og vilde have sin fine Kjole. Og den næste Nat drømte hun, at Otto kom igen i den samme lille Skjorte, der stumpedede om Benene, og ved Haanden havde han et andet Barn, klædt i den Kniplingskjole, som Lieschen kendte saa godt. Og han pegede paa det andet Barn og sagde: »Se, Moder, nu har jeg taget den lille Dreng med mig, som fik min Kjole paa.« Og saadan drømte Lieschen hver Nat, om smaa døde Børn, hun saa dem ligge med hvide eller blaa-lige Ansigter i Vugger, eller pyntede i smaa aabne Kister, altid med fine, kniplingsfine Blonder op om Halsen, — og hun vaagnede svedt og forskræmt, og tilsidst turde hun næppe gaa i Seng om Aftenerne, saa angst var hun for at drømme, men blev heller ved at sidde oppe og sy, til hendes Øjne faldt til af sig selv af Træthed.

Sygelig og bleg kom Lieschen til at se ud; sky blev hun ogsaa, hun turde end ikke tale til Katja om sine Drømme. Ti det pinte hende, det hun havde gjort. Altid var det samme i hendes Tanker: hendes Hævn, aa Gud, hendes Hævn! Og lille Otto kom i Drømme til hende og græd og sagde: »Aa, Mor, jeg vilde slet ikke hævne mig, jeg havde det jo godt den Tid jeg var hos Dig, hvorfor skulde vi da hævne os?« Aa Gud, alle de Børn, der døde; hvor mange af dem mon der var falden for hendes Hævn, og hvilke af de mange Hjem mon hun, Lieschen, havde bragt Sorgen ind i?

Og naar hun sad inde hos Katja i Mørkningen for at hvile sig, stille og tavs, da turde hun end ikke se hen til den Side, hvor hun vidste, Madonna med Barnet i Armen saa ud i Verden fra sin Niche, det var, som om det lille Billede vilde se bebrejdende paa hende: »Se, jeg er en af de Mødre, du har gjort ulykkelig!«

Det faldt aldrig Katja ind, at Lieschen kunde bære nogen Hemmelighed bag sin Sorg, ellers vilde hun have taget hendes Haand igen, mildt og blødt, og ført hende med sig en Dag,

naar hun selv gik til Skrifte. Nej, andet end Sorgen kunde hun ikke se hos hende, heller ikke, da Lieschen begyndte at gaa lange Ture bort fra Huset, midt ind i Byen. Katja forstod jo, hvor trist Hjemmet maatte være for hende og at saadanne Ture vilde gøre hende godt, men Lieschens sørgmodige Blik, der ligesom saa mange Mile bort, blev altid det samme. Saa lod hun lille Katinka spasere med hende, og de gik da sammen, naar Solen skinnede klart de tidlige Vinterdage, altid ad Hovedgaderne, og helt ned midt i Byen, hvor de store Magasiner var, da endte det altid med, at Lieschen stansede udenfor saadanne Vinduer, hvor der var udstillet rigt Børnetøj, og naar hun da saa en rigtig fint broderet Barnekjole, sagde hun altid til Katinka: »Saadan en var det, lille Otto skulde have haft, saadan en skulde vi have klædt ham i.« Og hun kunde da klemme lille Katinka saa fast i Haanden, og se saa bedrøvet paa hende, at lille Katinka følte Graaden i Halsen ved det.

Saa var det en Dag kort før Jul. Nede i Byen straaede de store Magasiner og Udsalg i Pragtbelysning midt i Eftermiddagens Halvmørke, det var koldt og raat paa Gaden,

Mændene gik med Pelskraven op om Ørene og Hænderne i Lommerne med Overkroppen lidt forover, som naar man har travlt og skynder sig, og Damerne søgte fra Gaden ind i de store, varme, oplyste Butiker. I en af de største Forretninger kommer man ind i en høj Forhal med polerede Stensøjler og mosaiklagt Gulv, i Midten af Hallen, lige for den store Trappe plasker et Springvand i et rundt Bassin, hvor Guldansk svømme rundt mellem smaa skinnende Glødelamper. Der sidde Chicagos Damer omkring Bassinet, nogle pudrede, nogle sminkede og nogle med friske Ansigter lige fra den kolde Luft udenfor, der sidde de og konversere og drikke Chokolade og gøre smaa Udflugter omkring i Hallerne for at købe eller mest kun for at se og ses i denne moderne Dame-Børs.

Der kom en bleg, net paaklædt ung Pige ind imellem dem, saa sig sky om som en, der er uvant med at se saadan Pragt, saa vendte hun sig tøvende til en Betjent, og spurgte ham paa slet engelsk med tysk Accent om Afdelingen for Børnetøj. Anden Etage til venstre. Langsomt steg hun op ad Trapperne, ligesom lidt svimmel af Glansen af de mange Lys og

den underlige Summen af mange Stemmer og den hvislende Susen af Elevatorerne, der for op og ned forbi hende. Der oppe i anden Etage gik hun omkring saa underlig sky, næsten som en, der vil stjæle, saa man begyndte at lægge Mærke til hende; saa stansede hun ved en Disk, hvor det fineste Børnetøj laa paa Udstilling: kostbart Linned med Broderier og Kniplinger, lækkert Udstyr for nyfødte Børn og smaa Kjoler for Børn, der kan krybe og for Børn, der kan gaa ene, hele Stabler af hvide Barnekjoler i de fineste Mønstre. Og den unge Pige blev ved at staa og stirre, alt mens de fintklædte Damer foran Disken tog dem frem, en for en, vendte og drejede dem og saa dem efter paa Retten og Vranken, saa var hun med ét, i et Spring henne imellem dem, sagde ikke et Ord, men rev en Barnekjole ud af Hænderne paa en Dame, tog den og flængede den med et rask Ryk fra øverst til nederst. Den fremmede Dame for tilbage og skreg op, saa vild saa den unge Pige ud, saa vildt stod hun der og raabte: »Køb det ikke, køb det ikke hjem til Eders Børn, det er lille Ottos Kjole, alle Børn maa dø, som I vil give den til!«

Men der var allerede et Par Funktionærer ved Haanden; de fik grebet den unge Pige, inden hun havde faaet spoleret mere Tøj, hun stred imod, hun vilde ødelægge alt det Børnetøj, der var, — »heller ødelægge det alt sammen, end at uskyldige Børn skulle dø!« raabte hun, saa hvinede hun, et vildt, skingrende Hvin, — saa faldt hun sammen i hulkende Graad.

*

*

*

Det er Sommer igen. Frisk og grøn staar Skoven og Haven om den smukke Sindssygeanstalt udenfor Chicago. Udenfor Etagerne er store Altaner med stærkt Staaltraadsnet for ligesom store Fuglebure, derinde sidde Patienterne i den friske Luft. Der sidder Lieschen og broderer, hun er stille og rolig, lidt fyldigere end før, men de graa Øjne er sløve, og hendes Fingre er ikke saa rappe som i gamle Dage. Om Halsen bærer hun en Amulet, som Katja har givet hende, deri er et Stykke indviet Rosentræ fra Rom — det er godt for syge Tanker. Lieschen sidder altid og syr og broderer paa Børnetøj, under-

tiden faar hun et Stykke færdigt og lægger det omhyggeligt til Side, hun tillader ingen at røre det, og vil nogen tage det fra hende, da bliver hun vild og rasende: »Lad det ligge,« raaber hun, »det er lille Ottos Tøj, det smitter Eders Børn, hører I, rør det ikke, det er giftigt, giftigt, giftigt!«

FREMMED I LANDET.

I.

Den sædvanlige Nytaarsmiddag i Fladkøbing Klub var iaar blevet en Fest til Ære for Hr. Lund, der var hjemme paa Besøg. Han sad midt for Bordet med en af Byens fixeste unge Damer tilbords, og han var selv en Mand, man uvilkaarligt lagde Mærke til: høj og bredskuldret med et endnu ungdommeligt energisk Ansigt og tæt, graasprængt Haar og Overskæg. Festtaleren henvendte sin Tale direkte til ham: »Mine Damer og Herrer! Jeg tror at udtale, hvad der ligger os Alle paa Sinde, naar jeg udbringer Aftenens første Toast for vor Æresgæst! og om De vil tillade mig at spørge lidt, vil jeg sige, at disse Fedekalve — til en Forandring er det nu Ænder — vi se her paa Bordet foran os, disse Fedekalve ere slagtede til Ære for den forlorne Søn, der er kommet hjem igen. Ja, nu sér De over paa Hr. Lund

og synes vel ikke, han ser ud som en forløren Søn — det har De Ret i; men hvis De med mig vil gaa en halv Snes Aar tilbage i Tiden — og det véd Hr. Lund, at det siger jeg til hans Ære — saa vilde De dengang overalt have faaet det samme Svar, naar De her i Byen spurgte om Hr. Lund: »Aa, han var en Døgnigt, der spillede Fallit og stak af til Amerika!« Ja, der var en Tid — det husker vi, alle hans jævnaldrende — hvor vi ikke havde sortere Faar at vise frem til Advarsel for de Unge! Men da nogle Aar var gaaet og Hr. Lund næsten var glemt, saa begyndte der at komme Banknoter fra Amerika, saa til en, saa til en anden af dem, der havde mistet Penge ved hans Fallit — indtil alle hans gamle Kreditorer var betalte fuldtud med Renters Rente. Ikke sandt, Hr. Lunds Fallit og Forsvinden kunde vi have glemt; men Hr. Lunds Noblesse glemmer vi ikke! Og nu, Aar og Dag efter, nu, da Hr. Lund atter staar mellem os som Typen paa en self-made Mand ovre fra det store Vesten, som en Riddersmand uden Frygt og Dadel — nu hilse vi ham ved dette Bæger Velkommen, ikke som en forløren Søn, men som en Ridder Kalv, der hjemad sætter Kaasen alt som en vældig

— nei, det passer nok heller ikke ganske —
men lad os byde vor gamle Ven velkommen
som den første Gentleman i vor By!»

Der blev raabt Hurra og klinket og Hr. Lund rejste sig og takkede for al den Opmærksomhed, der var vist ham i den korte Tid, hans Besøg havde varet: han huskede, sagde han, at han engang i sin Skoletid havde faaet den Opgave i dansk Stil: »Man skylder sit Fædreland alt, man kan udrette«. Han havde maaske besvaret den tilfredsstillende nok den Gang, men det havde været ham svært at fatte senere i Livet, da var han mest gaaet frem efter det Princip, at man skylder sig selv alt, man kan udrette. Først derude i det fremmede Land havde han følt, hvor det pinte ham, dette, at han vidste, han blev haardt dømt og ringeagtet derhjemme i sit Fædreland, og det havde ofte givet ham Kraft til at kæmpe sig frem, dette, at han vilde genvinde den tabte Agtelse der; og gennem denne Kamp havde han faaet et nyt Syn paa mange Ting, saa hvis hans gamle danske Lærer nu vilde give ham den gamle Opgave om igen, skulde han vistnok give et bedre og modnere Svar. Saa udbragte han sin Fødebys Skaal, og tre Hurraer for Fladkøbing lød

gennem to aabne Trækvinduer ud i den aftenstille Gade, helt ud over Fladkøbing Fjord.

Frøken Anna Sten var hans Borddame. Hun sad og saa paa ham, helt betaget af det fremmede, der var over ham. Der var noget saa fint og gennem-nobelt over ham, syntes hun — allerede det, at han kun spiste ganske lidt af den gode Mad og bare nippede til Vinen, fandt hun; saa saa distingveret ud, at hun næsten skammede sig over sin egen solide Appetit. Han havde ogsaa en egen Maade at tale paa: lidt slæbende i Begyndelsen af hver Sætning, som om han rigtig overvejede, hvad han vilde sige, og saa rask og energisk, indtil han havde udtalt, hvad han vilde. Og han saa jo slet ikke gammel ud — tænke sig, at det var ham, hun havde hørt de voxne tale om, dengang hun var en lille Pige endnu — dengang havde han staaet for hende som noget i Retning af en Røverkaptajn, noget som en af Erik Menveds Fredløse, en hel Romanfigur — saa var han gaaet i Glemme, indtil en Dag, hun var voxen, da hendes Moder var Enke og maatte leve meget indskrænket og Frøken Anna maatte læse derhjemme med sine smaa Søskende og saa en trist Fremtid imøde som Lærerinde, da kom

pludselig disse Penge ovre fra ham i Amerika, Penge nok til at gøre Familjen helt velhavende, saa hun endda kunde komme et halvt Aar paa Kursus i København — da havde hun tænkt sig ham som en ærværdig Olding — og nu sad han her, ungdommelig og munter, med hende tilbords, sad der overlegen og distingveret, som noget fra en hel anden Verden end baade Fladkøbing og København!

Ja, danse kunde han med, baade Borddans og Mazurka, men helst stod han med sin Dame i en Vindusfordybning og konverserede — saa efter Kotillonon, mens Is og Sherry blev budt rundt, traadte han frem med Kjolen fuld af Kotillonsordener og holdt Talen for Damerne: »Der har været den Tid«, sagde han, »da jeg ønskede, jeg maatte være glemt her i min Fødeby, slettet ud, som om jeg aldrig havde eksisteret — men nu i Aften føler jeg anderledes. Naar jeg tænker paa, at al den Skønhed og Elskværdighed, der i Aften smiler mig i Møde, kunde have været spottende og uvillige Blikke, saa forstaar jeg, hvad det vil sige for en Mand: Kvindens Smil eller hendes Foragt. De mener ikke, jeg kan føle det, fordi jeg desværre selv altid har staaet som en ensom Mand, men tro mig, mine

Damer: har De i Aften dekoreret mig som Deres Ridder, saa kender jeg ogsaa Ridderens første Pligt: at yde Damerne Hyldest. Damerne Skaal!«

Hele Aftenen var han lige livlig, og da han tilsist sad i en lille Kreds ved Kaffen og Likøren, løftede han sit Glas for Spøg og sagde, at nu vilde han drikke den Dames Skaal, som turde følge hjem med ham over Havet! De lo allesammen og en af de yngste Damer sagde, at hun drak den Skaal i Kaffe, for det maatte da være en rigtig gammel Kaffesøster, der vilde tage ham — men Frøken Anna syntes, han havde sét hen paa hende — skarpe graa Øjne havde han ligesom hun selv, og hendes Øjne havde sét fast ind i hans, mens hun leende drak sit Likørglas ud.

Han fulgte hende til hendes Port, en rigtig gammel Provinsport med en mægtig Nøgle; han ventede med at laase den igen, til hun var kommen op ad Trappen; Nøglen lovede han at bringe næste Eftermiddag, han var jo velsét Gæst i det Hjem.

Frøken Anna sad længe ved et Stearinlys oppe paa sit lille Værelse, Baldragten havde hun taget af og svøbt et tykt Schawl om

Skuldrene, hun havde sat sig ved sin Chiffonnière og aabnet en Skuffe med sine Erindringer i, en Skuffe, hvor hun syntes, hun havde gemt saa mange Smil og modige Taarer under Laas og Lukke. Men det var, som hun ikke ret kunde finde dem igjen denne Nat, da hun aabnede Skuffen — hverken Smilene eller Taarerne, hun saa ganske ligegyldigt paa den lille Pakke Breve, der laa, og paa de visne Blomster, ja selv paa den gamle Stilebog, hun havde gemt til Erindring om en elsket Lærer fra hendes Kursus. Nej, de Breve, de Blomster, det var dog uværdigt at gemme paa dem — barnagtig havde hele den Forelskelse været, ellers maatte hun jo foragte sig selv, der havde spildt sine bedste Følelser paa en, der ikke fortjente dem. Det havde været forleden Sommer, Somren efter Københavnsturen, mens hun endnu var vemodig stemt efter Sværmeriet for sin Lærer, at hun havde mødt sin store Kærlighed i en ung Student og Skuespiller, der holdt Sommerferie ved Fladkøbing. Spasere-ture og Breve og tilsist et Afskedskys, og saa Breve igen med søde Ord og Løfter, saa ingenting i lang Tid, til hun saa i en Avis, at han havde giftet sig med en Skuespillerinde ved sit

Teater, — da havde hun en Tid været fortvivlet, harmfuld, bitter, men havde snart slaaet sig til Ro i stille Nyden af sin ulykkelige Kærlighed, hvad der hele det sidste Aar havde vist sig som en klædelig Melankoli over hendes Væsen. Indtil hun nu i Nat kunde sidde saa rolig og ligegyldig og samle hans Breve og Blomster, og lægge dem ned i Skuffen igen, som om de var Trofæer fra en af hendes Erobringer, der havde maattet sukke uden Haab — saaledes lagde hun dem ned med et lille haanligt Skuldertræk, og hun sagde til sig selv: »han var ingen Mand — der var ingen Karakter i ham — en umandig Karakter.« — Aldrig før nu havde det staaet saa klart for hende, hvordan en Mand, en helstøbt Personlighed, skulde se ud.

Hr. Lund kunde ikke falde i Søvn, da han kom hjem, Kaffe saa sent paa Natten taalte han ikke. Han tændte en frisk Cigar og smed sig paa Sofaen i sit Hotelværelse. Saadan en Hjemtur var alligevel fornøjelig, alene dette ikke at have Hovedet fuldt af Forretninger, men kunne tage Livet roligt og fornøjeligt, bare for et Øjeblik have Lov at tænke paa andet end Penge, Penge, money, money! Saa hyggeligt der dog var herhjemme — tænke sig, at

han igen kunde føle sig ung og virkelig mere sig som denne Aften — gamle glemte Erindringer dukkede op om ham fra hver Krog — som at favnes af bløde Kvindearme — bløde Kvindearme —

Han sov uroligt den Rest af Nat, der var tilbage, stod sent op, drak en stor Kop varmt Vand, tog en let Frokost, læste lidt i Hotellets Blade og gik saa ud en Tur langs Fjorden. Det var en taaget graa Vinterdag, og Fjorden laa graa og stille, den svage Skvulpen mellem Smaastenene ved Strandbredden var den eneste Lyd, der hørtes. Hr. Lund slog sin Pelskrave op om Ørene og gik videre langs Stranden. Han havde saa ofte, derovre, glædet sig til at skulle gaa langs denne Strand igen og rigtig nyde Saltvands-Luften — han var skuffet, — han følte ingenting, Fjorden saa ud som Lake Michigan i Graavejr, det var ganske som at gaa langs Bredden af den store Ferskvandssø, — lige til de døde Smaafisk, der laa med Bugen i Vejret i Strandkanten. Ja, saadan var det, graat herhjemme og graat derude, ens overalt i Verden, saa ens og det samme, og Menneskene de samme allevegne, og som Hr. Lund stod der og saa ud over den melankolske Fjord over

til det lave Land paa den anden Side, ærgrede han sig i Grunden over det hele og fik en inderlig Længsel efter sit Kontor i Chicago. Ja, lige saa godt at tage sin Billet strax og rejse — saa vendte han sig og mødte i det samme Frøken Sten, der kom inde fra Byen.

Hele hans muntre Stemning fra i Aftes kom med ét tilbage til ham. Hun var jo ogsaa saa frisk at se i sin kokette Spaserekaabe som selve Livsglæden. Hr. Lund hilste paa hende, takkede for i Aftes, de vexlede et Par Ord om Ballet og fulgtes ad ud ad Stranden, Men det faldt ikke saa let at tale sammen nu som i Aftes ved Likøren, indtil de kom til et Sted, hvor den svage Vind bar en stærk Stank af raadden Tang ind imod dem. Frøken Anna holdt Muffen tæt op for Ansigtet, men han snusede Luften ind ligesom med Velbehag:

»Nu mærker jeg da, det er den rigtige Strand, jeg er kommet til«, smilede han.

»Synes De om den Lugt?« spurgte hun.

»Aa, jeg véd ikke — den siger mig bare, det er saa fornøjeligt at være kommen hjem. Men jeg fortænker Dem ikke i, at De ikke synes om den«.

»Nej fy, mig minder den Lugt blot om, hvor indeklemt vi lever, hvor smaat og trangt det altsammen er — aa ud i den store Verden!« hun svingede den venstre Arm med Muffen ud ad Fjorden til.

»Ud i den store Verden, Frøken, ud i det graa der — tro mig, saa graa som den Luft derude er den store Verden!«

Hun hakkede og stammede lidt i det: »Men de store Forhold — de store Forhold derude?«

»De store Forhold, de er bygget paa de mange smaa Hjem — den, der har sit eget Hjem, finder dog, det er det eneste store Forhold for ham; og den, der intet Hjem har, han er mere ensom der end noget andet Sted!«

Han talte saa dæmpet, at hun nu følte sig Herre over Situationen, hun blev muntrere og Samtalen blev livlig mellem dem; de gik en lang Tur ud og tilbage, hver Gang de kom til et Sted, hvor Tangen lugtede stærkt, løb Frøken Anna rask iforvejen med Muffen for Næsen og vendte sig saa om efter ham og lo, han maatte le med, le ad det alt sammen, ad Tangen, ad de krogede Piletræer ved Vejen, ad et Par gamle Fiskerkoner, der kom med deres Trillebøre, ad

hele det flade, kedelige Landskab med den kedelige Fladkøbing By i Baggrunden.

Senere paa Eftermiddagen huskede Hr. Lund paa Portnøglen, der skulde bringes tilbage. Han traf gamle Fru Sten i den lave gammel-dags Dagligstue, de mindre Børn var ude til Børnebal, men Frøken Anna vilde nok snart komme hjem. Hr. Lund sad og konverserede Fruen om Amerika i den gamle højryggede Sofa under et Litografi, der forestillede Lotte, som skærer Brød til sine smaa Søskende, mens Werther i Baggrunden sér til. Frøken Anna forstod at lade vente paa sig, det ene Kvarter gik efter det andet, inden hun viste sig; men Hr. Lund var taalmodig — de første Aftener havde han gerne tilbragt i Klubben med sine gamle Venner, som han maatte lære at spille »Poker«, men nu foretrak han absolut at sidde her i gamle Fru Stens Sofa, ti han kunde jo ikke lade være at tænke paa det, at Frøken Anna maaske var villig til at følge med ham fra sit lavloftede Barndomshjem, over til høje, lyse Stuer i Chicago — saa høje og lyse Stuer, som han kunde bygge dem for hende.

Endelig kom hun selv, frisk og livlig og rødkindet af Frostluften udenfor. »Good evening,

Sir!« hilste hun smilende. Saa morede hun sig med at efterabe hans lidt fremmede Tonefald og de smaa engelske Vendinger, der af og til slap ind i hans Tale. »Warm enough for you, Sir? eller skal vi maaske fixe stoven? — Perhaps, perhaps!« Saa skruede hun Hængelampen halvt ned, satte sig til Klaveret og sang: »Over de høje Fjælde« med Udtryk og Betoning, som om hele hendes egen Længsel laa deri, og bedst som hun sang, saa hun var nær ved at græde, drejede hun sig med et Sæt om paa Klaverstolen, saa smilende hen paa ham og sagde med sin mest komiske Snøvlen: »Bju—u—utifull!«

Fjorten Dage efter var der stort Bryllup i Fladkøbing. Frk. Anna Sten stod Brud i lysegraa Rejsedragt, Brudgommen var Hr. Lund, og det nygifte Par tog med Aftentoget til Hamborg og videre til Chicago.

II.

Det havde sneet lige til Middag. Mrs. Anna Lund stod ved sit store Frontvindu og saa ud over den tilsneede Plads, hvor om Somren

Husets smukke Græsplæne strakte sig, ud over den brede Vej, hvor nu Mads, den gamle Dansker, der boede i en lille Shanty paa Lodden bagved, var i Færd med at skuffe en farbar Vej langs Fortovet, ud over Nabohusene, der saa smaa og uanselige ud i Sammenligning med hendes eget, saadan som de laa gemte i Sneiderer bag deres Rækværker og Smaahaver med tilsneede Buske og lange visne Stilke af Somrens opløbne Ukrudt. Drenge, og gamle Mænd, med strikkede Nathuer ned over Ørene, havde travlt med at skovle Sne; og naar de havde gjort det sværeste Arbejde, kom Konerne og de smaa Piger ud med Fejekoste, til de havde faaet Brædefortovet udenfor deres Huse saa blankt som et Stuegulv. Men saa var der Steder af Fortovet, udenfor ubebyggede Lodder eller ved Huse, hvor Folkene ikke gad ulejlige sig; der laa Sneen fodhøj, trampet sammen fra den ene Snevejrdsdag til den anden, saa det var en besværlig Gang, op og ned, for hvem der skulde frem. Ude paa Gaden fik Sneen Lov at ligge uforstyrret, ti der var ingen Sporvej, og hvem der ellers vilde frem i Gaden, fik klare sig, som de bedst kunde. Der var for Øjeblikket ingen andre end Mælkemandens Slæde,

der holdt udenfor hans lille Hus overfor, og den eneste Lyd, der hørtes foruden Skovlenes Skraben, var Bjælderne paa Mælkemandens gamle Hest, naar den utaalmodig stampede i Sneen. Luften var tyk og graa, og over de lave Træhuse saa Blikket langt ud over den tilsneede Prærie med spredte fattige Hytter og Fabrikskorstene op af Snedynger hist og her, og den store By i Baggrunden sløret til af Kulrøg og Taage. Det var i Mr. Lunds Annex til Prairie-view, en af Chicago's nyeste og — paa Papiret — herligst opblomstrende Forstæder.

Fru Anna blev staaende ved sit Vindu og saa ned ad den melankolske Gade. En lun Varme bredte sig gennem Ventiler i Gulvet ud i den store lyse Dagligstue, et tykt Brysseler-tæppe dæmpede hvert af hendes Trin, elegante Møbler stod efter amerikansk Skik omkring i Hjørnerne, og et opslaaet Flygel fyldte den ene Sidevæg. Det var altsammen, ligesom hele Huset med dets store frie Græsplæne og asfalterede Fortov saa ganske ude af Harmoni med alle de Huse og Menneskeboliger, kun kunde se udenfor — den unge Frue følte det, mens hun stod i sin elegante Morgen-dress og saa efter

Konerne derude, som i deres tarvelige Shawler fejede med de store Koste, og det var, som hun følte Graaden i Halsen, mens hun gentog for sig selv: »Og saa er de meget lykkeligere end jeg er — saa er de dog meget lykkeligere end jeg!«

Hun havde følt den samme Forskel mellem sig selv og de andre, men paa en anden Maade, i Sommer, naar hun hele Dagen laa i sin Hængeskøj under de to store Træer ude paa Græsplænen, og engang imellem løftede Øjnene fra sin Bog for at nikke igen til dem, der gik forbi og hilste ærbødigt ind. Da havde det været let for hende at bo herude, ligesom paa Landet, og naar Skyggerne blev lange henad Aften, havde hun kastet et lille Shawl over sin Musselinsdragt og var løbet ned til Kabelstationen for at hente sin Mand — kun en lille Skuffelse havde hun havt: at hendes Mand ikke vilde holde Hest og Vogn, fordi han en Gang var kørt løbsk og blevet skræmt derved — men nu i Efteraarets Tristhed og Vinterdagens Ensomhed følte hun det som en Forurettelse at være forvist herud i denne dræbende Afkrog. De maatte blive boende herude, det holdt hendes Mand paa, for at vække Tillid, for at hæve

denne Forstad og ligesom give den Glans; ogsaa for at vise, at han selv stoledes paa dens Fremtid. Det var mest Norske og Danske, der boede herude, Lund havde fortrinsvis søgt at sælge til dem, Arbejdere og Haandværkere og Fragtmænd, enkelte, som havde smaa Kul- og Brændehandler, eller Skænkestuer paa Hjørnerne og hist og her en plattysk Urtekræmmer med store Surkaalstønder udenfor Døren. Og det gav den Tryghed, der absolut maatte til, at se Manden for det Hele, der solgte alle disse Lodder, selv bo paa en af dem.

Jo mere Fru Anna stod og saa ud, des mere følte hun sig som et Offer. Et særligt Uheld var kommet til i Dag: hendes Pige var gaaet sin Vej, fordi hun ikke vilde bo saa langt udenfor Staden, og Fru Anna var da henvist til den Hjælp, hun kunde have af gamle Mads og hans Kone i Shantyen. Hvor skulde der nu blive ordenlig Middagsmad i Dag, og hvad kunde man saa faa herude! Hun gentog den triste Remse fra Slagteren: Oxekød, Svinekotelet, Kalkun — Kalkun, Svinekotelet, Oxekød — altid det samme! Blot det at gaa ned ad denne Gade med dens Lugt af Surkaal og Ludefisk og Sildelage, lige til Whiskystanken

nede ved Hjørnet! Ja, et Offer var hun, et Offer for sin Mands Forretning! og et Offer, som han aldeles ikke forstod eller paaskønnede, — aldrig følte hun, at han tænkte paa hende; hvad hun forlangte, det fik hun ganske vist, men aldrig kunde han tilbyde hende noget selv, endog sine Smule Naalepenge maatte hun jo bogstavelig tigge af ham — og dog var han jo saa fuldtud hæderlig og god og dygtig en Mand; i Intet var hun der blevet skuffet, men alligevel — alligevell! Altid var han hel og holden optagen af sine Forretninger og Spekulationer: fra om Morgenens, han ved Kaffebordet skulde sluge sin Avis, der lugtede saa afskyeligt af Sværte; saa afsted paa Klokkeslet til Kabeltrænet, saa paa sit Kontor inde i Byen hele Dagen, mens hun maatte sidde herude i Forstaden uden en Kat til Selskab; saa træt og adspredt hjem til sén Middag — der skulde han have speciel Mad for sin stadige Mavekatarrh — og mens de saadan sad og spiste hver sit, var det, som de fjærnedes Tusinder Mile fra hinanden. Saa kom Aftenavisen og bragte igen denne Bogtrykkerlugt ind i Stuen — Avis og Avis og aldrig et kærligt Ord!

Nej, hendes Mand havde aldrig Tanke for hende — lige fra den Gang ombord, hun var søsyg og han imens kunde sidde og spille Kort oppe i Røgesalonen — og saa dette irriterende, at han mente, han havde gjort alt, naar han sørgede for, at hun havde sit lune kostbare Hus — nej, han tænkte ikke paa hende, som han burde — og saa var det dog ham, der havde trukket hende med sig herover til dette triste Land, derfor havde hun Ret til at fordre ganske anderledes Hensyn taget til sig — aa, var dette Livet ude over de høje Fjælde, saa ensom, saa fremmed hun var i dette Land! og dog, og dog — havde hun ikke selv næsten lagt ham Ordene i Munden, den Gang han friede til hende — aa, hvor hun nu fortrød det, hvem der igen kunde sidde i den lavloftede Stue hjemme i Fladkøbing; saa hyggeligt der var i Snevejr derhjemme — nej, nej, det er fejl, naar en ung Pige frier selv; hun bør rolig vente, rolig sidde og vente, til den Rette kommer og byder hende op!

De andre — de danske og norske Familjer, hendes Mand havde ført hende ind i og som de i Sommer var komne sammen med; langt borte boede de, i disse milelange Chicago-

Afstande fra hverandre, og var der saa en eneste af de andre Fruer, hun havde sluttet sig fortroligt til? Allesammen var de lige fremmede, altid optagne af deres egne Hjem og deres Børn, og enten var de sky, fordi hun var den rige Mands Frue, og saa talte de helst Engelsk til hende for dog at imponere lidt, de ogsaa; eller ogsaa var der noget myndigt og overlegent over dem, — alle dem, der var voxede fast med deres Mænd gennem aarelang Kamp for Tilværelsen — en overlegen Venlighed, der strax stødte hende fra dem. Saadan var det jo, hun selv havde tænkt sig Livet i et fremmed Land: kæmpe sig frem sammen, holde sammen i Kampen for sit Hjem, og saadan vinde sit Hjem selv mellem de Fremmede! Men for hende havde Alt været komplet strax, hendes elegante Hus stod altid klart til Fremvisning og Beundring, men det var ikke et Hjem for hende, som hendes Hjærte kunde hænge ved. Og nu var hun ensom, ti Vinteren havde saa godt som afbrudt al Selskabelighed for Folk, der boede »ude paa den vilde Prærie«, og det just som hun havde begyndt at leve sig lidt ind i Forholdene og interessere sig for de forskellige

Familjers indbyrdes Forhold og smaa lokale Skandalehistorier.

Og Herrerne — hendes Mands Bekendte, de andre Fruers Mænd — de talte Business, aldrig andet end Business! og ikke en af dem havde Øje for, hvor smuk og elegant en ung Frue, hun var.

Det var Lørdag Eftermiddag, og Arbejderne kom tidligt hjem. Fra Kabelstationen i Avenuen for Enden af Gaden begyndte Arbejdernes Tog at drage op ad Gaden, ad de fejede Brædder og over de tiltrampede Snedynger, med Værktøj i den ene Haand og Blik-Madspanden i den anden. Og ud fra alle Husene kom Koner og Børn Far imøde og han maatte give Spanden til en og Værktøjet til en og tage den mindste paa Skulderen, og der var Sneboldte og glåde Tilraab og Lystighed og Klingren af Sølvdollars, som Konen fik endnu ude paa Gaden — og Fru Anna stod stadig deroppe i sit Vindu og saa ned ad den lange lige Gade, til hun fik Taarer i Øjnene, — saa rettede hun sig rankt, knyttede Hænderne og udbrød bittert: »Bondeland! Bondeland!«

Ude paa Gaden kom en Italiener kørende med sin Slæde fuld af Bananer og sure Appel-

siner. »Banano—o— Banano—o!« raabte han, og der kom igen Mændene ud, vadede helt op i Snedriverne for at købe til Børnene — Fru Anna kunde virkelig ikke holde de dumme Taarer tilbage, hun græd næsten over sig selv ved at se, hvor fornøjede de var i alle de fattige Hjem, mens hun, den rigeste Frue i Kvarteret, stod der og surmulede — i ondt Lune havde hun været hele Dagen, hun havde været uvillig mod sin Mand, før han gik, og nu havde hun ingen Middag til ham, naar han kom hjem — og han var dog saa god og brav, og saa gennem-nobel en Mand, og nu sad han og sled derinde paa Kontoret for hende — om Lørdagen sad han der endda længe efter det blev mørkt — Saa gik hun med en rask Beslutning fra Vinduet, tog Pels og Oversko paa, gik ud til Mads paa Fortovet og bad ham passe paa Huset — og spaserede saa ned ad Gaden til det Hjørne, hvor det engelske Apothek var, for at telefonere.

»Hallo, 414, hallo 4, 1, 4, hallo, hallo« — den lille Frue staar forpustet og ulykkelig, hun kan ikke telefonere. Den tjenstvillige Apotheker træder til: Hello, Central! 414, — »vær saa artig, Frue, nu taler De med Mr. Lund«.

— Fru Anna sætter Transmitteren til sit venstre Øre; hun hører sin Mands Stemme: »Who is there!« Hun giver sig til at tale ind i Telefonen: »Kære, jeg vil blot bede dig om Forladelse fra i Morges, jeg var styg mod dig — maa jeg komme ind til dig nu?« Saa hører hun igen sin Mands Stemme ind i Øret, hidsig, gnaven: »What is that, speak louder!« Hun taler igen, helt ind i Telefonen: »Jeg maa jo nok komme ind paa dit Kontor? Vent paa mig derinde, min Ven!« — »I don't understand a word« — »aa, det er til at fortvivle over!« Hun vender sig om og slipper Transmitteren — Apotekeren spørger igen, om han kan være til Tjeneste — »nej, nej, det betyder intet!« Og hun skynder sig ud ad Døren, ned ad Gaden, til Avenuen, hvor Kabel-Sporvognen holder.

Kabeltrænet farer hurtigt afsted gennem Avenuens Vinterlandskab, møder hvert Minut andre Kabeltræn, fulde af hjemvendende Arbejdere, kører ind ad brede Gader, gennem Tunnelen under Floden, op forbi Raadhusets mørke Kolos; der er saa uvant tyst derinde i Byens Centrum, saa dæmpet er al Støj af Sneen, kun Avisdrengenes Raab og Kabeltrænets skingre

Klokkeringning bryder Stilheden mellem de tilrøgede skumle Bygninger. Fru Anna staar af ved et Hjørne og gaar ind i den Forretningsbygning, hvor hendes Mand har sit Kontor. I Elevatoren sidder Negeren og halvsover, Lørdagsforretningen er jo næsten endt, han rejser sig og gnider Øjnene, da han ser en Dame træde ind, og glider opad — anden, tredie, sjette Etage: »Tredie Dør til Højre, Ma'am.«

Mr. Lund har Gassen tændt, han sidder ved sit Skrivebord og taler Dansk med en Mand ude fra Forstaden. Han bliver helt overrasket ved at se sin Hustru og gaar hen imod hende, men hun vinker til ham, at han skal blot blive ved, hun kan vente, der er intet paa Færde — og mens hun sidder i Forstuen og hører ham tale med Manden derinde, rask og ligefrem og bestemt, kommer der uvilkaarlig en varmende Følelse af Respekt op i hende for den dygtige Mand, hun har.

Mr. Lund følger Manden ud, saa strækker han Armene for at vise, hvor udaset han er og smiler til hende: »Nej, var det dig, der telefonerede — ja, man skal ikke give sig af med Ting, man ikke forstaar sig paa. — Saa du

mener, vi skal spise sammen i Byen i Dag; ja, for mig gerne.«

»Uh, hvor her er støvet og væmmeligt herinde paa dit Kontor — her trænger rigtignok til en ordentlig Afstøvning!«

»Ja, du, saadan sér der ud et Sted, hvor der laves Penge!«

»Lad mig nu hjælpe dig Frakken paa, du gamle Mand, og lad os saa gaa ud paa vor egen Haand i Aften!«

Hun havde taget hans Arm og de drejede om ad Michigan Boulevard. De gik langs de store Hoteller paa den ene Side af den brede Boulevard med den imponerende Lysrække, og saa ud over Michigansøen, der laa saa livløs graa i Vintertusmørket. Hun trykkede hans Arm til sig: »Se, nu er det ligesom den Gang vi gik langs Fjorden derhjemme; kan du huske, du sagde: Saa graa er hele Verden! — ak ja, hvor du havde Ret, hvor Du havde Ret; men hvorfor er den ikke anderledes!«

De gik ind i et af Hotellerne til Dinér. Fransk Kok, udsøgte Retter ved elegante Smaaborde, Blomster, Musik, alt i straalende Lys. Hun nød det altsammen — saadan at spise rigtig fint uden at have havt nogen Ulejlighed

med at tænke paa Maden i Forvejen — ikke dette evige: Kalkun, Svinekotelet, Oxekød! — »saadan skulde Verden se ud, som et Rejse-æventyr!« Men hendes Mand bare pillede ved de af Retterne, som hans strænge Diæt tillod ham at røre.

Kaffe med Likør — nej, ikke Cigaret, det gaar ikke an i dette Land! Hvor hun følte sig i Stemning nu: »Husker du ifjor Vinter, du drak min Skaal ved Likøren? ja, for det var dog min Skaal! — Ikke sandt, vi skal holde saadanne smaa Fester for os selv engang imellem nu til Jul og til Nytaar og til vor Bryllupsdag, skal vi ikke?»

Men han sad og vuggede stille i en Gynge-stol og røg sin Cigar, og havde bestemt endnu Hovedet fuldt af sine Forretninger — bare Penge, Penge, money, money!

»Aa, saadan en Istap!«

III

Hvor Vinteren havde været lang derude i Forstaden! Hele Landet over havde det været

en usædvanlig stræng Snevinter, og lige fra November til April havde næsten uafbrudt den samme hvide Ørken ligget foran Fru Annas Øjne hver Morgen hun gik hen til sit Vindu; de enkelte Dages Solskin glemtes snart i den tykke Sneluft, der uvægerlig fulgte dem, og gamle Folk mødtes paa Hjørnerne for at samtale om, at saadan en Vinter kunde ingen af dem mindes. Men nu kom Foraaret paa én Gang, med varm Sydvestvind, der smeltede Sneen i Løbet af en Dag eller to, friske grønne Pletter kiggede frem gennem Snevandet ude paa Prærien og derude, hvor Floden løb — man kendte den paa Buskene langs Bredden — stod klart Vand som en stor Sø.

Fru Anna var blevet helt sløvet af denne Vinters Ensformighed. Lige ensom var hun; de smaa Middage i Byen og et Par Opera-Aftener, hun havde glædet sig saadan til, havde tabt al Fornøjelsen, fordi hun saa, hvor uinteresseret hendes Mand var ved det Hele — et Selskab paa deres Bryllupsdag var gaaet som sædvanlig: Herrerne havde talt Business og spillet Kort, og Damerne havde snakket om deres Bekendte og om smaa Begivenheder indenfor deres Kreds, som Fru Anna var kommet

helt ud af, og om Aftenen, da Gæsterne var kørt bort, havde hun givet sig til at græde — intet Selskab havde hun; ikke én, der forstod hende; saa ensom, saa alene var hun — og vilde hun give sin Fortvivlelse Luft i Breve, saa skrev hun ganske vist sit elegante Brevpapir fuldt af Klager, men naar hun da læste igennem, hvad hun havde skrevet, sendte hun dog ikke de Breve afsted, men skrev i Stedet for kort og godt, at alt var vel og hun havde det godt — der var jo egentlig heller ingen derhjemme, hun saadan med hele sit Hjærte hængte ved — saa let det ogsaa havde været hende at sige sit Barndomshjem Farvel — længes hjem kunde hun, men det var mere en ubestemt Længsel efter Hjemmets vante hyggelige Stemning — saa endte det gerne med, at hun satte sig hen ved Flygelet og spillede en dæmpet vemodig Melodi fra Hjemmet, eller hun tog en af sine danske Bøger — de amerikanske Bøger og Magasiner saa hun lige Billederne i, ikke mere, ingen Interesse havde hun, ingen Interesse vilde hun have for det fremmede Land! — eller ogsaa tog hun en Likørflaske frem af sit Skab, og dækkede op paa det lille firkantede Bord i Hjørnet af Salen med den Dug, hendes smaa

Søstre havde broderet til hende, og satte sig i Gyngestolen ved Siden af og nippede til Likøren, indtil hun vuggede sig hen i lykkelige Drømme.

Det er en af de første lune Foraarsaftener. Mr. Lund er kommet med Kabeltrænet lidt efter at Arbejdertoget er draget hjem, og han gaar op ad Gaden til sit Hus. Den røde Aftenhimmel spejler sig i de store Vandpøle paa den opkørte ubrolagte Gade, og Vandet siver og risler ned i Grøften ved Siden. Han gaar med raske Skridt henad det fugtige Bræddfortov og hilser paa Folk, der sidder rundtom paa deres Trapper eller de tarvelige smaa Verandaer udenom Husene. Saadan har han i disse Aar saa ofte gaaet og ligesom i fulde Drag nydt Glæden i sig over alt dette, der er hans eget Værk; det er jo ham, der fra først af har frembragt alt dette; han har jo gaaet her og opmaalt og udlagt Gader og afstukket Byggegrunde, den Gang her kun var en ufremkommelig Sump — og nu er her en trivelig Bydél med Fortov og Gadelygter og nette Huse overalt og han sér det gaa fremad Aar for Aar — indtil han i Tankerne sér det altsammen forandret igen: Gaderne brolagte, Fortovene asfalterede,

elektrisk Lys skinnende fra høje Opstandere, og elegante Stenbygninger i Stedet for Træhusene, og store Forretninger i Stedet for de tarvelige Boder og de skidne Knejper paa Hjørnerne. Saadan som hans eget Hus laa der yderst ude, saadan skulde hele hans Annex en Gang komme til at staa!

Men midt i sine blændende Fremtidsdrømme véd han, at han vil blive modtaget med et surmulende Ansigt derhjemme — han véd det saa vist, at han ligefrem er ængstelig for at gaa ind over Tærskelen.

Hvad er det dog, der piner og nager hans lille Anna, saa hun er bleven saa forandret? Har han ikke opfyldt ethvert af hendes Ønsker, sørget for hende saa godt i alle Maader, — hvad er det for stumme Ønsker, hun har, hvad er det for tavse Bebrejdelser, han læser i hendes Øjne? Hjemvé har han jo tænkt paa, og han har spurgt hende derom; men hun har svaret nej — nej, der var lige saa ækelt hjemme i Fladkøbing som her, »det er hele Livet, som ikke er værdt at leve«, havde hun sagt, »det er alt, der er bare det, mere véd jeg ikke selv«. Hvad kunde der være i Veien? Lund var ikke

vant til at have andre eller dybere Spørgsmaal at løse end saadanne, der var lige at gribe til, og han holdt mest af ikke at tænke paa dette med Anna, holdt mest af at drukne sig ganske i sine Forretninger, sad gerne paa sit Kontor til helt ud paa Natten, blot for at undgaa disse triste trætte Øjne, blot for at blive fri for at spekulere derover — hvad kunde der være i Vejen? Han havde ondt ved at tænke sig Modgang og Ulykke anderledes end som han selv havde kendt det: saadan som det er for en Mand at være nødt til at opgive alle Planer og se alt, hvad han har bygget op, styrte sammen over ham, og selv flygte fra Ruinerne stemplet som en Bedrager.

De spiste i Tavshed, som sædvanlig hver sin Mad. Fru Anna prøvede at spørge: »en Mand med en daarlig Mave burde egentlig aldrig gifte sig«, sagde hun — men der var kommet noget saa irritabelt over dem begge, at den ene næppe mere kunde forstaa Spøg af den anden. Efter Maaltidet gik han med sin Cigar ud paa Verandaen og saa ud over Prærien, der nu var forvandlet til en Sø, saa langt Øjet naaede, en stille Sø, hvori Nymaanen spejlede sig. Det gav et Sæt i ham, da han saa, hvor

meget mere Vand der var derude nu end der havde været om Morgenens, men han sagde ikke et Ord, gik blot nervøs op og ned og røg. Fru Anna kom ud til ham, hun lænede sig med begge Arme paa Verandaens Gelænder: »Aa, hvor kønt her er i Aften!« kunde hun ikke lade være at udbryde. Der var ingen, som svarede, kun den bløde Aprilsluft føltes ligesom en mild Haand, der kærtegnende strøg nedad hendes Kind.

Mr. Lund var nervøs. Der stod meget paa Spil for ham. Paa denne Forstad havde han sat alt ind — dens Skæbne var hans egen Skæbne. I de første Aar, den Gang han havde tjent sine første Penge herovre, satte han dem i denne Jord, — dette Stykke Land, som da var en Sump langt fra Byen, fik han for en ren Ubetydelighed; han maalte Sumpen op, delte den i Kvarterer og Gader og udbød sine Byggelodder til Salg, averterede især, hvor Skandinavers Øjne kunde falde paa dem, benyttede Landsmandskabet til at gaa rundt mellem de velstillede Haandværkere, sendte sine Agenter ud i Arbejderkvartererne og var meget rimelig i sine Afbetalingsvilkaar. Han fik dem da ogsaa til at købe og bygge deres smaa

Huse derude, og Heldet fulgte ham; der kom det ene tørre Aar efter det andet, saa Sump-landet holdt sig tørt med den Smule Afrøftning og Dræning, der var gjort. Ganske vist, der var altid Tyfus og Sygdom nok i alle de smaa Hjem, men det kunde Mr. Lund da ikke tage paa sin Samvittighed; enhver kan jo se sig selv for, før han køber, og Business er nu én Gang Business. Desuden var der da lige saa megen Feber og Tyfus i de andre udliggende Forstæder, saa i den Retning var den ene ikke bedre end den anden, og det Faktum kunde altsaa ikke specielt skade Mr. Lunds Forretning. Men dette var en ganske anden Sag! Om Floden derhenne gik over sine Bredder, om der kom en Oversvømmelse, saa maatte Ulykken først ramme de gamle Sumpe, og da vilde hans Forstad faa sit Knæk! Just hans Annex til Prairie-view vilde allerførst blive sat under Vand, og hans Konkurrenters maaske gaa fri! Alle Prioriteter vilde blive ham opsagte med det samme — ikke at tale om, at mange af de smaa Husejere, der endnu skyldte ham det meste, sandsynligvis vilde gaa fra Hus og det Hele!

Mere og mere nervøs gik Mr. Lund op og ned, op og ned, mens hans Hustru sad i dybe Tanker og saa ud i det fjærne, og Luften blev lunere og lunere, en rigtig varm Foraarsnat, der paa én Gang vilde smelte al den Sne, der endnu laa ude over Prærierne!

Fru Anna vaagnede næste Morgen, før det var lyst, ved Uro og Larm i Huset. Hun hørte Hamren og Banken nedenunder og langsomme Skridt op ad Trapperne, som om tunge Sager slæbtes op. Hendes Mands Seng var urørt; hun blev urolig, stod hurtig op; der var klamt og koldt i Værelset, hun trak et Gardin op: udenfor var det lige begyndt at dages, og i Tusmørket saa hun, der var Vand over Gaden og Græsplænen helt op til Huset. Nede i Stuen traf hun sin Mand og Mads, der paa Hosesokker var ifærd med at slaa Gulvtæppet løs; de fleste Møbler var allerede flyttet ovenpaa, — hun gik hen til Vinduet og saa ud: der var blankt Vand overalt, hun saa Lys i Kvistværelserne overfor, og Gasolinlygterne ude paa Gaden spejlede deres flakkende Lys i Vandfladen. Hist og her var der Lygter, der bevægede sig: det var improviserede Tømmerflaader, som stagedes torbi ude i Gaden. Efterhaanden som hun

vænnede Øjet til Tusmørket udenfor, skelnede hun Ting, der langsomt flød forbi: Grene og Smaabuske, Stumper af Rækværker, og løse Stykker af Bræddefortovet; bedst, som de kom sejlene, stødte de mod et Hushjørne eller et højt Gærde eller en Lygtepæl, og blev da liggende, eller drejede rundt og flød videre ned ad Gaden. Inde i Stuen baksede hendes Mand og Mads stadig med Gulvtæppet, der var raa-koldt derinde, thi Varmeapparatet var slukket, idet Vandet trængte ind i Kælderen; Fru Anna frøs, men i det samme kom Mads' Kone og bad Fruen komme ud i Køkkenet, der havde hun varm Kaffe. Og Mads' Kone kunde fortælle: Ja, Fruens Mand og Mads maatte jo tage fat i Tide, for Vandet steg endnu; i den siste Time var det dog næppe steget en Tomme, saa det var godt muligt, det ikke engang vilde komme ind i Stueetagen, saa højt som deres Hus laa, Gudskelov! Men Jøsses, saa galt det saa ud nede i de smaa Huse! Mads's egen Shanty stod helt under Vand, og Gud véd, om den kunde holde. Et af de smaa Huse var da braset sammen, men Gudskelov, endnu var da ingen Mennesker kommet til Skade. Men Jøsses, saadan en Ulykke det var alligevel! — Og alt

mens Mads' Kone blev ved at fortælle, kom der saadan underlig gurglende Lyde nede fra Kælderen — sæt, at Huset her styrtede sammen over dem, Gud ved, hvor solidt det var — Fru Annas Hænder rystede og hun kunde næppe synke Kaffen, der var som om Struben snøredes sammen for hende, saa greb hun Mads' Kone fast om Haandleddene og brast ud i heftig, nervøs Graad.

Da det blev lysere og Solen kom frem, saa det Hele langt mindre skræmmende ud. Mr. Lund kom ind, han var meget bleg, men tvang sig til at tale kvikt og opmuntrende, da han saa, hvor forskrækket hans Hustru var. Det var bare en General-Storvask, sagde han, som Byen kunde have rigtig godt af; men Vandet kunde jo gerne blive staaende saadan i fjorten Dage eller mer, saa det vilde i alle Tilfælde være bedst for hende at bo den Tid paa et Hotel inde i Byen, indtil her atter var tørt. Han selv vilde bo der med hende, skønt han nok fik Hænderne fulde med Arbejde herude for lang Tid. Fru Anna var atter rolig, hun skammede sig lidt over sine Taarer og skød Skylden paa sin Nervøsitet, saa gav hun sig til at pakke sine nødvendige Sager og de Ting, hun

satte mest Pris paa, i et Par Kufferter, og satte sig til at vente paa den Baad, der skulde komme og føre hende og hendes Mand ind til Byen.

De blev stagede frem gennem Gaden, over det stille mudrede Vand, hvor Strømmen i Dybden gik langsom, men stærk og uvægerlig ens. Vandet stod nu helt over Husenes nederste Stokværk og mange af dem var forladte; man kunde se, hvordan Strømmen gik gennem Husene: ind ad bestemte Vinduer og ud gennem bestemte Døre, og de mærkeligste Ting førte den med sig: løse Brædder og havarerede Møbler, gamle Halmknipper og druknede Hundehvalpe, Børnelegetøj og revnede Straamadratser flød mellem hinanden, og op over Vandfladen stod hist og her Plakater paa høje Stænger med Reklamer: Udmærkede Byggegrunde til Salg! — saa trist det var, maatte de næsten smile ad det — saadan gik Turen, indtil de naaede tørt Land inde paa Avenuen.

Det var helt underligt at komme ind i Byen, hvor alt gik som sædvanlig, og hvor ingen lod til at bryde sig om, hvad der skete langt ude i en Forstad. De tog ind paa det samme Hotel paa Michigan Boulevard, hvor de havde

spist sammen den Aften i Vinter. Inde i Vestibulen hørte de to Herrer tale sammen: »Naa, de drukner nok deres Rotter ude i Prairieview — ja, det er ingen Skade til; der maa skarp Lud til for at skruppe Forgylldningen af al den Forstads-Humbug!« Fru Anna saa, at hendes Mand blev ganske bleg, men han lod, som han intet havde hørt; han førte hende op paa deres Værelse og sørgede for Frokost; saa sagde han hende Farvel, thi han maatte ud igen og se, hvordan Sagerne stod.

Fru Anna sad med Haanden under Kinden ved Vinduet og saa ud paa den livlige Boulevard og ud over Michigansøen, der i Dag laa mørkeblaa og foraaersfrisk med hvide Sejlere i Horisonten — hun havde spist sin Frokost med god Appetit efter den bevægede Formiddag, og som hun sad der og lod Blikket hvile paa den store blaa Flade, og følte en Ro og Fred i Sindet, som hun ikke i lange Tider havde følt, da kom det over hende som en Aabenbaring: nu vidste hun, hvad hun havde længtes efter, hvad hun havde savnet — det var Havet, Havet derhjemme! Ja, det var det ubestemte, det ukendte, hun havde higet efter, det var Hjemmet! — og hun fantaserede sig ind i Længsels-

drømme, saadan som hun havde kunnet sidde og drømme som ung Pige, — de Drømme, der den Gang lagde den klædelige Melankoli over hende. Og hun blev siddende i dybe Tanker med Haanden under Kinden og nynnede halvhøjt, atter og atter den samme Strofe, som om der var Lægedom deri for alle Savn: »Havet længter jeg mod, ja Havet —«

Det blev hendes Glæde at sidde der ved Vinduet og stirre ud over den blaa Sø. Men alt mens hun blev roligere, blev hendes Mand med hver Dag mere nervøs. Og en Aften, han var kommen derude fra og gik mørk og tavs op og ned ad Gulvet, spurgte hun: »Sig mig, har du tabt meget ved den Ulykke?»

»Jeg kan ikke vide det,« svarede han kort.

»Tror du, vi blive helt fattige derved?» spurgte hun videre.

»Nej, vist ikke«.

»Ja, du, jeg er ikke bange for det — jeg vilde næsten ønske det; jeg tror, vi vilde blive meget lykkeligere, om vi havde noget som Fattigdom at kæmpe sammen mod.«

»Aa, Kære, du taler. Du véd ikke, hvad Fattigdom vil sige. Men det er her jo heller ikke Tale om. Vist ikke.«

En af de næste Aftener kom han med en Anvisning til hende: »Véd du, det er bedre, vi ordner det saaledes, at du tager en Tur hjem til Danmark og bliver der i Sommer, vort Hus bliver dog ikke til at bo i for det første, og du trænger til Adspredelse. Tag denne Anvisning med dig, det er hvad jeg har af rede Penge; sæt den i Banken, naar du kommer hjem — maaske jeg bliver nødt til at komme bagefter, tage til Danmark, hvis dette alligevel skulde ende galt — nej, jeg kan ikke følge dig nu: dertil har jeg for meget at gøre — jeg vilde jo gerne følge dig, om jeg kunde — jeg vilde jo gerne være sammen med dig, hvor du er, om jeg ikke ogsaa derhjemme vilde gøre dig ked af Livet, ligesom her!«

Hun saa paa Anvisningen: 10,000 Dollars. »Nej, nej, du maa ikke tale saadan! — ja, kan du ikke følge med, saa venter jeg paa dig derhjemme eller til du skriver til mig om at komme igen —« saa faldt hun ham om Halsen og græd: »Kære, Kære, jeg véd, jeg har pint dig saa meget og tit været ond mod dig; men jeg har ikke kunnet gøre for det — véd du, hvad jeg tror? Jeg tror, dette Land har gjort mig saa egenkærlig, saa stygt egenkærlig — véd du,

jeg tror, alle Mennesker bliver saa egenkærlige her, at vi derfor bliver onde mod hverandre!«

Han fulgte hende paa Jærnbanen en Middagsstund. Saa i siste Øjeblik kommer hun til at tænke paa noget: »Sig mig, Kære, du har nu givet mig saa mange Penge; men burde vi ikke give nogle af dem til de stakkels Folk, der har mistet saa meget ved Oversvømmelsen?»

»Ja vist, det skal jeg nok sørge for.«

»Ja, lov mig det, du! Og saa Farvel, paa Gensyn!«

Mr. Lund sér langt efter Toget, som det fjærner sig, med et tungt, tungt Sind. Fru Anna kører ud i det lyse Land, hun putter sig velbehagelig ned i en Lænestol i Pullman-waggonen og gentager for sig selv: »Ja, det er det, der har været i Vejen med os, at dette Land har gjort os saa egenkærlige, dette stygge fremmede Land!« — og hun sér frem for sig med et stille, tilfreds Smil, thi hun har jo nu fundet Gaadens Løsning.

IV.

Thingvalladamperen laa ved Bryggen i Kristiania klar til at lette. Kaptajnen gik frem og tilbage paa Kommandobroen og spejdede ind over Torvet, hvert Øjeblik svor han paa, at nu vilde han ikke vente længer: Han havde givet sine Passagerer Lov at gaa i Land i Morges, da de ankom, paa den udtrykkelige Betingelse, at de skulde være ombord igen Klokken fire — og nu var Klokken ti Minuter over. Og hvert Minut, der endnu gik, syntes saa langt, at Kaptajnen maatte markere det med en eller anden kraftig Ytring, indtil han endelig saa to Wiener-vogne i rask Trav dreje om et Hjørne og styre ned mod Bryggen. Det var et lystigt Selskab, Herrer og Damer, hele Skibets første Kahyt, alle Rejsekammerater fra Oceanturen, der nu havde taget Afsked med hverandre i Champagne oppe paa Sanct Hans Hougén. De norske og flere af de svenske Passagerer blev tilbage, der var Latter og Sang, Damerne kyssedes, Levvel! Hurra for gamle Norge! Hurra for Amerika! Lykkelig Rejse! — De, der gik ombord, stillede sig op langs Rælingen, og idet

Trosserne kastedes los, istemte de: »Ja, vi elsker dette Landet!«

Fru Anna Lund stod helt ellevild mellem de andre og viftede med sit Lommetørklæde. Saa kom Stewarden hen med et Telegram til Fruen; det var bragt ombord, ligesom hun var kørt bort med Selskabet, og havde nok ligget i Kristiania et Par Dage. »Telegram — til mig — ja, ja,« Fru Anna søgte at samle sine Tanker, »det er sandt, jeg lovede at telegrafere til min Mand, saasnart vi ankom her — er det for sent nu? — naa, lad mig først se, hvad dette er!« Hun viftede med Depechen i den ene Haand et siste Farvel til sin specielle Kavalier paa Rejsen, en tyk Kristianiagrosserer; saa rev hun med nervøse Fingre Konvoluten af, tværs over. Telegrammet var kort nok: »Chicago. Mr. Lund døde pludselig igaar.«

Hun stod ved en af Redningsbaadene med det aabne Telegram i Haanden. Dampspillet arbejdede og Kaptajnen kommanderede og de andre langs Rælingen viftede og vexlede endnu fornøjede Udraab med dem iland — Fru Anna følte sig saa svimmel i al den Tummel, at hun maatte støtte sig til Baaden. Uden at nogen mærkede noget, gik hun ned ad Trapperne —

hun maatte holde sig ved Gelænderet hele Tiden — til sin Kahyt — saa svimmel hun blev ved at føle sig, ligesom søsyg — dernede trak hun Døren til efter sig og lagde sig paa sin Køje. Underligt, saa den Svimmelhed blev ved — det var aldeles som de første Dage paa Havet, da hun havde været søsyg, og ligesom da var hendes Tanker saa unaturlig klare, mens hun laa der paa Ryggen og stirrede op paa Bundbrædderne i Køjen ovenover, hvor Lyspletter fra Vandet udenfor legede — men saadan, at kun en eneste Tanke stod saa klart, saa unaturligt klart for hende: »Han er død, han er død!«

Hun følte, hvordan Maskinen igen arbejdede og Skibet gik, hun hørte, de slog fire Glas, at de raslede med Tallerkener inde i Salonen ved Siden af, hun hørte de andre komme ned til Aftensbordet, støjende og leende, med Udbrud over den dejlige Fjord, de sejlede igennem — hun drejede Øjnene over mod Køjet, men saa kun et flimrende Lysskær, der gjorde ondt i Hovedet — saa hørte hun En spørge derinde ved Bordet efter Fru Lund, om ingen havde set hende? Stewarden svarede, hun var gaaet ind i sin Kahyt, var upasselig. — »För mycken

Champagne!« hørte hun en Anden sige, og saa lo de. Hvor hun ærgrede sig over alle de vittige Fyre derinde i Salonen — det Selskab havde hun nu ofret al sin Elskværdighed paa i over fjorten Dage, og fundet det fornøjeligt — ækelt, modbydeligt var det!

Hun kunde lugte Maden ind i sin Kahyt, det var friske stegte Rødspætter, de havde vel købt dem inde i Kristiania. Saa kom Kahytjomfruen ind med en Kop The. Hun forsøgte at tænke paa saadanne ligegyldige Ting, for saa maaske at kunne falde i Søvn, men den stadige Tanke var der lige som det flimrende Lysskær, der sved i Øjnene. Men tilsist gik det flimrende Lys bort, det blev mørkere og hun hørte de andre efterhaanden gaa ned i deres Kahytter. Hun selv var nu alene i sin Kahyt; de to norske Damer, hun havde delt den med, var gaaet i Land i Kristianssand. Saa, da hun tænkte, hun kunde være alene deroppe, stod hun op, badede sit Ansigt og gik op paa det øverste Dæk.

Hun gik helt hen til Rælingen, drog Vejret dybt et Par Gange og stod saa stille og saa ud. Det var en lys Sommernat, blikstille, Havet laa blankt og farveløst uden en Krusning, med

et mat grønligt Lysskær over sig, og Skibets Stævn skar lydløst gennem Vandet, som om det kunde være sejt flydende Glas — mest af alt, syntes hun, det var som at sejle gennem lind, afsiet Rabarberg rød. Kaptajnen kom hen til hende. »God Aften«, sagde han, vi har slet ikke havt den Fornøjelse at se Fruen hele Eftermiddagen.«

Saa kunde hun ikke mere. »Jeg fik Telegram«, hulkede hun, »at min Mand er død« — og saa brast hun ud i voldsom Graad. Kaptajnen søgte at berolige hende — han kendte godt Mr. Lund, og gav sig til at tale om ham — hun maatte søge at finde Trøst i den Deltagelse, hun var sikker paa at møde hos Alle, der forstod, hvor stort et Tab hun havde lidt, — tilsist fik han hende ogsaa rolig, saa hun kunde gaa ned og prøve paa at falde i Søvn.

Hun klædte sig af og gik tilkøjs. Denne Gang vilde hun sove; nu havde hun grædt ud og følte Ro og Fred over sig. Men Tankerne kom igen: Han var død, han var død! Aldrig havde det faldet hende ind, at det skulde være skét — hvor Landet derovre nu var fremmed for hende! Aldrig mere vilde hun tilbage dertil — hun tænker paa deres Hus, som det nu

staar forladt; tænker hun paa det som sit Hjem? Har det nogen Sinde været et Hjem for hende? Det falder hende ind, at det vel maa sælges altsammen nu, og hun føler ikke nogen Tilknytning, ikke Sympati for en eneste Ting af det altsammen! Saa underlig kold om Hjærtet føler hun sig, ligesom forstenet indvendig. Det havde været et fremmed Land for hende — og han, hendes Mand, havde været en fremmed for hende — En, hun tilfældig var truffet sammen med, og som hun en Gang vilde glemme igen — hele dette Afsnit af hendes Liv vilde komme til at være for hende som en Drøm, som en søvnløs Nat, som en Erindring om en Roman, hun havde læst.

Men efterhaanden som hun forsonedes med Tanken om, at hun nu var Enke, vendte hendes Tanker mere og mere tilbage til Ordene i Telegrammet. Hvordan var han død, den stærke Mand, hvorfor dette Ord pludselig? Hvorfor spendere et saadant Ord, uden at det betød noget eller skjulte noget! Med ét randt det hende altsammen i Sinde, hvad hendes Mand i den siste Tid havde talt om Fattigdom og Ruin, alt det, der havde gjort ham saa nervøs — kunde det være Selvmord? Var det ikke

saadan, at han havde gjort Penge til sin Gud, — nej, Pengene havde han jo givet hende — det var mere hans Forretning, der havde taget hans Sjæl saadan, at han vilde fortvivle, naar den styrtede haabløst sammen for ham! — Ja, Selvmord maatte det være, hun kunde saa godt tænke sig det om ham, den ærekære inde-sluttede Mand — hun kendte jo saa godt Revolveren inde paa hans Skrivebord — Selvmord! Var hun nu uden al Skyld deri — havde hun altid været mod ham, som hun burde — var hun uden al Skyld? Nej, nej, det sagde hendes praktiske Forstand hende, om hun end havde været uvenlig mod ham en enkelt Gang — til den Grad forbitret ham Livet havde hun ikke — men kunde hun ikke ved Kjærlighed have reddet ham fra saadan Fortvivlelse — hun maatte have kunnet hindre ham i at tage en saadan Beslutning, om hun havde kunnet ane — og dog, hvad Indvirkning havde hun nogensinde havt paa ham, — aa de havde aldrig passet for hinanden, aldrig været noget for hinanden — og nu var han Skyld i, at hun havde denne fortvivlede Nat — gid de aldrig havde mødt hinanden!

Men Gud ske Lov, at de havde været gode Venner den siste Dag, de var sammen! Og hun tænkte paa, hvor kærlig hun havde været mod ham den siste Tid paa Hotellet, — og af Rørelse og Medlidenhed med sig selv begyndte hun igen at græde og græd sig i Søvn. Hun vaagnede sent næste Morgen, da der blev ringet til Frokost og Jomfruen kom ind i Kahytten med Kaffe.

Hun stod op efter Frokost og klædte sig i en sort Dragt med en smal hvid Strimmel i Halsen. Hendes Øjne var endnu rødkantede, og hun var blegere end sædvanlig, men det passede til Dragten. Inde i Salonen stod Madlugten endnu; der kom de andre Passagerer hen og trykkede hendes Haand: Kaptajnen havde fortalt dem — trist Afslutning paa en saa fornøjelig Rejse — beklagede meget — en saa betydelig Mand som Hr. Lund, en af vore mest prominente Landsmænd i Amerika. Fru Anna smilede træt til Tak og gik op i den øverste Salon, stod lidt i den aabne Dør for at nyde Solskinnet, og satte sig saa hen til Klaveret og bladede i Tanker de Sanghefter igennem, der laa. Det havde været hendes Yndlingsplads paa hele Rejsen, hun havde næsten hver Dag

spillet og sunget, alt, hvad der var i de smaa Hefter, baade engelske og danske Sange, og hun havde jo ikke været fri for at kokettere lidt med fortrinsvis at synge de engelske. Hun blev ved at sidde i Tanker og blade i Hefterne, indtil hun slog et af dem op, satte det paa Nodestolen og præluderede sagte og nynnede dæmpet et Motiv for sig selv. Hun fik helt Taarer i Øjnene derved, saa slog hun Tangenterne kraftigere an og reciterede med sin bløde Sangstemme, ligesom mere og mere henreven af Ordenes Klang, den skotske Ballade om Douglas, hvor Enken klager over den døde Helt:

»Could you come back to me, Douglas
in the old likeness, that I knew
I would be so loving, so faithful, Douglas
Douglas, Douglas, tender and true!

I was not half worthy of you Douglas
not half worthy the like of you
Now all men beside are to me like shadows
Douglas Douglas tender and true!«

-
- *) Kunde du komme tilbage til mig, D, saadan som jeg kendte dig tilforn — da skulde jeg være saa trofast, saa kærlig mod dig, Douglas — D, D, du ædle, du tro.
Jeg var dig ikke halv værdig, D — ikke halv værdig en som dig — nu ere alle andre Mænd for mig som Skygger — D. D. du ædle, du tro.

Taarer fyldte hendes Øjne og hendes Stemme lød saa tungsindig og sløret; og de Herrer, der sad i Sofaerne langs Væggen, blev ganske rørte og fandt, at hun var henrivende yndig, men en af Damerne gik indigneret ud »for at faa frisk Luft, ellers vilde hun kaste op« — Fru Anna selv var i en underlig Stemning: paa én Gang betagen af Bedrøvelse, saa hun kunde ønske, hun var død ligesom sin Mand, og saa i samme Øjeblik forestillende sig, hvilken Effekt denne Sang vil gøre, naar hun til Vinter reciterer den i en hyggelig Dagligstue i Fladkøbing eller maaske i en oplyst Salon inde i København.

Længe sad hun halvt drømmende derinde ved Klaveret, indtil hun tog sit Overtøj paa og gik ud paa Dækket for at se Land. Den friske Søluft derude tørrede hende det vaade af Kinderne, og der var en ejendommelig oplivende Følelse i at se Kullens kendte Bølgelinje ligge der smilende om Bagbord og den lave Stribe forude om Styrbord, som de sagde, var Sjælland.

Deroppe, paa det øverste Dæk, staar hun, den smukke unge Enke, tæt ved Rælingen, i det fulde Sollys; hun støtter Skulderen let mod et af de begede Tov, de fint behandskede

Hænder holder hun ned foran sig, legende med den store Dobbeltkikkert, den højre Fod har hun strakt frem og hviler den let paa en Trosse foran sig; hun sér ned mod Dækket, mens hun i Tanker bøjer og strækker sin smidige Vrist og lader Foden ligesom klamre sig om Trossen; saa løfter hun Blikket og sér fremad mod det lave Land derude — som det ligger der strakt ud for hendes elegante smaa Fødder.

HJALMAR.

Inde i den store Dagligstue, der om Søndagen er Miss Jessie's egen, sidder Miss Jessie Macdonald lænet tilbage i en lav Gyngestol med et Glas Isté paa et lille Bord ved Siden af sig, hendes mørke Øjne stirre drømmende ud gennem Stuens brede Vinduer ud i det Fjerne. Tæt ved hende, foran Klaveret, sidder hendes Ven Hjalmar, høj og slank, med Hovedet ligesom lidt forceret bagover bøjet og store mørke Briller for Øjnene, han anslaar en Akkord engang imellem paa Klaveret, mens de fortroligt tale sammen. Vinduerne staa aabne og gennem de tætte Muskito-Net sér man ud over Parken i den stille Sommeraften — mørkegrønne, tætlovede Træer mod en bleg Himmel med tunge Tordenskyer lavt i Horisonten — gennem Staaltraadsnettet ser det ud aldeles som et Broderi paa Kanevas. Inde i Stuen er der

halvmørkt, med Duft af Syrener, mens Dag-skæret udefra endnu falder ind paa de to unge Hoveder — Hoveder, hvis, fine Træk bære det Præg af forædlet Race, som man saa ofte lægger Mærke til hos Børn af Emigranter: den anden Generation.

Miss Jessie og Hjalmar er komne hjem fra deres Søndag i den unitariske Kirke, hvor hun synger Altstemmen i Koret, og han spiller Orglet. De har talt sammen om deres Kirke og det Trossamfund, de høre til, det, der har beholdt Meningen af Kristendommen uden at binde sig til noget overnaturligt Dogme, men derimod sætter Moral og Menneskekærlighed som det højeste i Læren — »og saa sige de andre,« Miss Jessie talte helt ivrigt, »at vor Tro kan ikke holde i Ulykken — aa Hjalmar, om Du vilde staa frem og vidne!«

Hjalmar giver sig til at fantasere paa Klaveret, som det er hans Vane. Jessie hører til, med Blikket svævende ud over de mørke Træer og Skyerne i Horisonten derude; hun er ikke musikalsk som han, saaledes at hun kan følge ham i hans kustneriske Fantasier, men hun holder af de smaa hjemlige Melodier, hun kender fra Barn; holder af at høre ham spille

dem igen og igen; og han véd det og lader Tonerne føje sig om saadanne simple smaa Motiver, til hun smiler og siger: »du glemmer da ikke at spille Højlandsvisen for mig iaften?»

»My heart's in the highlands, my heart is not here
my heart's in the highlands, a chasing the deer!«

Miss Jessie synger med halvhøjt — vel er hun et Chicagobarn, men Skotland er dog hendes Fædres Land — Fædrelandet, som hun aldrig har sét og dette er Højlandsvisen, om Bjergene, dem, hun har drømt om, men aldrig sét — men i sin Fantasi sér hun dem, over de Skybanker derude bag Træerne, som noget i Poesiens Verden, fremmed og uforenelig med den Verden, hun til daglig bevæger sig i.

Fra deres tidligste Aar havde de kendt hinanden, Jessie og Hjalmar. Hjalmars Forældre var brave danske Folk, som boede langt ude paa Vestsiden det Aar, Chicago brændte. Og af den Menneskesværm, der i Brandens første Rædselsnat ustanseligt strømmede ad alle Broer fra Staden, der stod i Flamme i Nord og Syd, over Floden over til Vestsiden for at redde Livet, havde de modtaget et Par unge

skotske Folk i deres Hus. Deres tarvelige Stuer delte de med dem og dér blev lille Jessie født. Hjalmar var en aars gammel Purk dengang, der laa og kravlede paa Gulvet, og saasnart han kunde tale, blev han lært til at kalde lille Jessie Søster.

Og som Broder og Søster legede de sammen, ti Macdonalds blev boende paa Vestsiden, de begyndte en Urtekramhandel paa det nærmeste Hjørne og tjente sig med skotsk Flid og Spar-somhed hurtig i Vejret. Hjalmars Fader havde ogsaa en lønnende Føretning; han flyttede Huse; og netop i de Aar, der kom efter Branden, var der nok at gøre med at flytte gamle Træhuse, der var for gode til at hugges op, bort fra den Del af Vestsiden, hvor der nu skulde bygges af Sten, ud til udliggende Kvarterer, hvor Træhuse endnu var gode nok. Og mens der kom mere og mere Velstand og Hygge i Hjemmene, legede de to Smaa sammen, snart hos Jessie, mellem de store Frugtkasser i hendes Faders Butik, snart inviterede Hjalmar hende med, naar hans Fader med sine Folk havde skruet et stort Træhus op af Grunden, hvor det stod, og lagt Bjælker og massive Ruller under det, og den gamle Hest var spændt for

Gangspillet, der skulde trække Huset ud paa Gaden og siden gennem denne Gade og den næste helt ud i Byens Udkant — saa fik Hjalmar og Jessie Lov at sidde paa Tværbjælken foran Huset og se paa Hesten, der gik omkring Gangspillet langt forude: for hver Omgang gav det et Ryk i Jærnkættingen og Huset flyttede sig et Hanefjed, og Folkene gik og skiftede Rullerne under Huset, efterhaanden som det sneglede fremad. Hele Dagen kunde Hjalmar faa Lov at sidde der og hjælpe sin Fader, hvad han nok saa stolt mente, han gjorde, naar han sad og raabte Hyp til Hesten, eller naar han om Aftenen, efter at Hesten var spændt fra, fik Lov at hænge en rød Lanterne op foran Huset, der blev staaende midt i Gaden, som om det var et stort Fartøj, der laa for Anker i Strømmen.

De kom i Skole samtidigt, ti Jessie var opvakt og videbegærlig forud for sin Alder, de sad paa samme Bænk i den store røde Skolebygning, og naar Skoletiden var omme, fik Jessie ofte Hjalmar til at gaa med sig hjem for at læse videre, thi Hjalmars Moder kunde ikke læse med ham, — hun kunde nok tale Engelsk, men sagde Pas, naar det kom til at stave og

læse det. Jessie's Hjem var strængt, med puritansk Religjøsitet ind i alle Livets Smaating, og saasnart hun var saa vidt, at hun kunde læse, gav hendes Moder hende en lille Barnebibel. Den læste hun og Hjalmar sammen, og med Jessie's Moder, timevis og dagevis, med Børns Inderlighed og Tro, indtil de følte, at de selv, to stakkels Spurveunger som de var, maatte fortjene Guds Naade fremfor de fleste andre, og var sikre paa, at de fremfor de fleste stod i hans faderlige Varetægt.

En Sommer, da Hjalmar var en halv Snes Aar gammel, havde hans Fader saa travlt, at han slet ikke kunde holde nogen Fridag. To Heste arbejdede han med nu, men endda maatte han spænde dem for selve den store Helligdag, den fjerde Juli. Hjalmar var nu saa stor, at han passede Hestene i Gangspillet, mens hans Fader holdt Øje med sine Folk og Rullerne under Huset. Men den Dag fik de ikke Lov at arbejde uforstyrret. Rundt om i Gaderne knaldede Rakterne og da en Flok vilde Gadedrenge fik Øje paa Hjalmar og hans Heste, samlede de sig om ham. De kastede Rakter henimod ham, saa det knaldede og røg om Ørene paa ham og Hestene var ved at blive

sky. Da tog hans Fader Pisken og svingede den ind mellem Drengene, saa de hylede og løb tilbage. »Kom saa med den store Kanon!« raabte en af dem, saa blev der kastet en hel Blikdaase fyldt med Krudt med tændt Lunte lige hen mod Hjalmar; strax efter exploderede den, Hestene stejlede ved det voldsomme Knald og Hjalmar faldt om med et Skrig og holdt sig med begge Hænder for Ansigtet.

Der var Sorg i Hjalmar's Hjem. Lægen havde sagt, at hans Syn kunde ikke reddes. Faderen gik op og ned ad Gulvet og jamrede sig: det var ham, der var Skyld i Ulykken; havde han blot blevet hjemme den Dag, eller havde han blot ikke brugt sin Pisk mod Gadedrengene — »hvad skal vi dog gribe til, hvad skal En gøre, der har mistet sit Syn, i dette Land, hvor det er haardt nok for den, der er sund og frisk, at slaa sig igennem!« Moderen sad over sin Dreng, der laa med tilbundne Øjne og pillede Krudtkornene ud af hans Pande og hans Kinder med en Stoppe-naal: et lille Stik ind med Spidsen og saa et lille Tryk med den flade Side af Naalen — langsomt Arbejde var det, men til Slut fik hun dog næsten alle Mærker bort — aa Herre-

gud, om hun kunde redde hans Syn lige saa let, hun vilde gerne sidde saadan hele Aaret ud! Og Jessie stod i en Krog og græd og forstod ikke rigtig det altsammen.

Saa kom den triste Gang til Hospital og Klinik med nyt Haab for hvert nyt Sted og lige trøstesløs Gang derfra igen, hos Læger, der talte mildt og tog blidt paa Hjalmar, og Læger, der snakkede op vidt og bredt og søgte at imponere endog den arme blinde Dreng med deres Visdom; — hos Kvaksalvere, hvor vagt-havende Negere i forgyldt Liberi lod dem vente i timevis og hvor de maatte betale dyrt for store Løfter, der ikke holdt Stik — lange Timer og mødige Skridt og mangen opsparet Dollar kostede den Pilgrimsgang. Og Hjalmar fulgte taalmodig med; saasnart det ikke længer gjorde ondt i hans Øjne, fandt han sig hurtigt til Rette deri, at han kun kunde skelne Lys fra Mørke, og var fuldt forsonet med den Tanke, uklar som den dog stod for ham, at han aldrig vilde blive istand til at se mere. Der var blot det, at han ikke forstod, hvad vel Vorherre havde ment med at gøre ham blind.

Om Aftenen efter hver haabløs Dag kom Jessie til ham. Hun havde sin lille Bibel med

sig og læste for ham af den. Og som lille Jessie læste Ordene for ham, langsomt og betænksomt, som de før havde læst dem sammen, følte han sig saa tryk igen, ganske anderledes end naar hans Moder talte til ham om Gud og hans Vilje — hans Moders Sprog var jo blevet som et fremmed Maal for ham, der ikke gik ham til Hjertet saaledes, som naar Jessie læste om Guds Godhed i sit og hans eget Sprog. Hjemme hørte Jessie altid Tale om, at Tro og Tro alene kunde helbrede Hjalmar. Og altfor tidlig udviklet og overspændt Barn, som hun var, læste hun for ham, bad med ham, — hver Aften før hun sov ind, bad hun til Gud, at Hjalmar maatte faa sit Syn igen, hver Aften med nyt Haab om, at hendes Bøn maatte blive hørt — maaske det først vilde ske, naar hun havde bedt tyve — halvtreds — maaske hundrede Aftener i Træk — maaske da tilsidst!

En Aften gik Jessie's Moder ind til Hjalmar's Moder, de talte en Del sammen og næste Dag gik de ned i Byen til en af dem, der helbrede ved Bøn og Haandspaalægelse. En Sal med bløde Tæpper og tunge Gardiner for alle Vinduer, dæmpet Lampelys ved højlys Dag, en sortklædt Dame, der tager lille Hjalmar's foldede

Hænder mellem sine og beder — og byder Sygdommen vige bort — »ti du Gud, som er Aand og evindelig Sandhed, lær os, at Aanden er det eneste, som er, men at Kødets er intet; giv os at forstaa, at dette, vi kalder vort Kød, er ene Blændværk, men Aanden er du, Gud, og Mennesket er dit Billede; giv dette Barn at forstaa, at han er Aand alene, paa det at ej Svaghed, ej heller Sygdom skal faa Magt over ham!« Den høje Sal med det rødlige Lys midt om Dagen, den sorte Dame, de uforstaaelige Ord, altsammen husker Jessie saa levende endnu.

Mange Dage gik de derned, mange Gange blev de mystiske Ord læst over Hjalmar, mens han sad skælvende med foldede Hænder, Ansigt til Ansigt med det overnaturlige, — og hver Aften kom Jessie til ham, og de to bad sammen, som Børn kunne, deres Fadervor og smaa Barnebønner, og Bønner som de selv digtede og halvt sky bød Vorherre deroppe over Stjærnerne — men alt var forgæves. Da var det, de første Tvivl kom op i Jessie's lille Barnehjerne, og Tvivlen blev der, om end hendes Moder sagde, at det var Guds Vilje saaledes, — ti naar Gud ikke af hendes og Hjalmars Bønner vilde lade sig røre til et

Mirakel, hvor skulde hun da nogensinde kunne tro, at han vilde gøre noget Mirakel for nogen?

Hjalmars Fader gik sin daglige triste Gang med sine Heste om Gangspillet, han havde holdt Haabet længst af dem alle, men ogsaa for ham kom den Dag, han opgav det, og en Morgen før han gik ud, klappede han Hjalmar paa Hovedet og sagde: »Ja, min stakkels Dreng, vi maa bøje os for Vorherres Vilje; maaske han dog mener, at Du skal blive lykkeligere i Livet end de fleste andre, for nu er der ingen, der vil nænne at gøre Dig noget ondt.«

I mange Aar var Hjalmar paa en Skole for Blinde ved New York. Som uddannet Musiker, voxen og mandig, kom han tilbage og modtog Pladsen som Organist ved den unitariske Kirke i Chicago. Det Samfund havde han sluttet sig til, maaske paavirket af sine Lærere, maaske fordi han som de fleste, der tidligt og stærkt blive religiøst vakte, er havnet deri; maaske, fordi det var let for ham, i den Verden, hvori han levede, at tro paa Moral og Menneskekærlighed som de Magter, der styre Verden. Ti i de mange Aar derude havde han levet sig ind i sin egen Verden, de Blindes Verden og

Musikens Verden; og ofte, naar han sad alene paa sit Kammer og prikkede Noder, havde han gjort sig fuldt fortrolig dermed, at Verden udenfor ikke havde Plads for ham. Og naar der af og til indeni de Breve, han fik fra Hjemmet, prikkede med en Pren i de Blindes Alfabet, laa en lille Seddel med ubehjælpssomme Prikker fra hans lille Barndomsveninde, saa tænkte han sig hende som et Barn endnu — tænkte sig hende som et Barn, der rækker ham, den forladte, et Stykke Brød ved sine Forældres Dør.

Da var det, de mødtes i Kirken, kom til at synge og spille sammen i Koret. Fortroligheden fra deres Barndom kom igen op i dem, hver Søndag fulgte Jessie ham til Kirken — han kunde jo ikke gaa alene, — og hjem fra Kirken gik de sammen enten til Jessie's eller til hans Forældre, ti begge Familjer boede endnu nær ved hinanden, hver i sit Hus ved Parken.

Jessie havde beholdt Tvivlen i sig fra den Tid, Vorherre ikke vilde høre den lille Piges Bønner, men hvor meget hun end kom bort fra det overnaturlige i Religionen, saa var det gamle puritanske Blod i hende, og i Stedet for Dogmerne gjorde hun de strængeste ethiske og

moralske Principer til sin Religion. Hun var voxet op til en fin og yndig ung Pige, en Skønhed var hun, og hun vidste det; for kort Tid siden havde endda et af Skillingsbladene sat hendes Portræt i en Række Træsnit af »Vestsidens Skønheder«. Men netop derfor følte hun en Glæde i dette, som hun var bestemt paa, at give sig selv og al sin Skønhed til En, hun vidste, ikke vilde kunne opfatte den.

Det er mørkere i Stuen, hvor de sidde, Miss Jessie og Hjalmar, Dagskæret udenfor er svundet og Jessie kan kun utydelig se Hjalmar, som han sidder ved Klaveret. Der er atter en Melodi, hun genkender og hun nynner sagte de glade Ord dertil:

You must wake and call me early,
call me early, mother dear,
for to-morrow'll be the happiest day
of all the glad New Year . . .

»Hjalmar, Hjalmar,« siger hun halvt i Tanker, »hvad for et underligt Navn det dog er — nu har jeg kendt det, saa længe jeg kan huske, og jeg har vist ikke lært at udtale det rigtigt endnu — jeg kan aldrig lære at sige det,

som din Moder siger det. Hvad mon det Navn egentlig betyder?»

Hjalmar er hørt op at spille, han drejer sig paa Klaverstolen om mod hende og søger med sin Haand hen imod, hvor han hører hendes Stemme, til han finder hendes Haand — »jeg véd ikke, Du,« svarer han, »men det staar for mig som en Erindring fra min Barndom, at mit Navn betyder den, som skal blive lykkeligere end de fleste!«

DEN STORE BY.

I.

Dybt inde i Smaaland, paa et Torp, en Dags Rejse med Stude fra Wexiö, havde Mor Lisa levet al sin Tid og sat saa mange Børn i Verden, at hun næppe vidste sikkert Tal paa dem. Og Børnene havde ligget og kravlet mellem Faarene paa Klippegrunden, der alle vegne stak frem i de magre Marker, til nogle af dem var kravlet ned paa den lille Kirkegaard og Resten var blevet voxne; saa var de dragne ud i Verden, en efter en, først saa langt som til Wexiö, saa op til Stockholm; det var Stina, som først fandt derop, og hun skrev da til sine Søstre, efterhaanden som de voxede til og skulde ud at tjene. De to ældste Sønner var først i Gøteborg, der blev den ene slaaet ihjel i et Slagsmaal, saa var den anden rejst til Amerika, og han skrev saadanne Breve hjem,

at hans andre Brødre efterhaanden tog Vejen derover. Mor Lisa var Enke, og hver Gang en af Sønnerne kom til hende og sagde, at nu vilde han rejse, græd hun lidt og søgte at tænke sig, hvordan der kunde se ud i den store Verden udenfor Smaaland, men saa tørrede hun Øjnene og sagde: »Ja, ja, min Gut, Lykke paa Rejsen da, her er vel dog for fattigt for Jer at blive« — og var i Hjærtet helt stolt af sine kække Dreng. Men værst var det med Kaisa, den yngste Datter. Hun var saa køn og frisk, at Mor Lisa næsten havde tænkt at kunne komme til at ende sine Dage som Svigermoder i et eller andet fint Hus inde i Wexiö — og saa havde Kaisa givet sit Hjærte og sin Tro til Jöns, en fattig ung Haandværker i Säfsjö. Mor Lisa var vred, og kanske Mor Lisa var for haard imod Kaisa da; men saa blev hun da ogsaa straffet, da Kaisa løb bort fra Torpet og blot lod en Seddel ligge, som Mor Lisa maatte have Skolemesteren til at stave for sig. Kaisa og Jöns var gaaet bort sammen og vilde til Brødrene i Amerika, stod der, aa ja, aa ja, da græd Mor Lisa, og hvor meget hun end tørrede Øjnene, blev Taarerne ved at pible frem af hendes rynkede Øjenkroge, mens hun

gik omkring ude i Marken og flyttede Faarenes Tøjr — saa alene som Faarene nu græssede, uden at forstyrres af noget Smaakravl paa Klippefladerne. Og der gik Aar, hvor Mor Lisa var alene. Saa var det, Stina kom hjem til Torpet med en lille Dreng, som hun ikke vidste Far til. Stina kom lige fra Stockholm og hun havde tjent derinde saa længe, til hun havde lært at regere selv, saa næste Sommer var det igen Mor Lisa, der maatte i Marken til Faarene, og nu igen vogte Smaakravl imellem dem. Men hele Tiden sad Mor Lisa derude paa Klippefladen og mumlede om den store By og alt det onde der, og hvor ond den havde gjort Stina. Og Stina skrev til Brødrene i Amerika, at det var deres Pligt at tage sig af deres fattige Moder, og at de kunde føde hende bedre derovre end hendes eget elendige Torp kunde. Saa sendte Brødrene en Billet, Mor Lisa kørte ind til Agenten i Wexiö, fik en stor rød Plakat sat i Hatten, hvorpaa stod trykt Bestemmelsessted og Adresser undervejs, og saaledes mærket sendtes hun med en Ladning svenske Emigranter ud i den vide Verden.

Kors, aa Kors, hvad Gøteborg var for en stor Stad, og Kors, aa Kors, hvad for store

Byer der var i England, og Kors, aa Kors, hvad New York var for en stor Stad! Og Kors, at der virkelig var sorte Mennesker til i Verden, sorte ligesom Djævlene med gloende Øjne og skinnende Tænder, nej da, at Mor Lisa skulde opleve at se alt det — men det bedste af alt var endda det, at ved den sidste store Station, hvor Mor Lisa blev læsset ud, der stod hendes egen Kaisa og tog imod hende! Men nej, hun vilde ikke følge med Kaisa hjem, hun vilde ikke se ham, der havde taget Kaisa fra hende, nej, ikke engang se hans og Kaisas Børn; saa vidt vilde hun ikke tilgive hende — hun vilde strax videre, lige der til, hvor Sønnerne boede. Og saa kørte hun da med Kaisa og de andre Emigranter paa en stor Flyttevogn gennem Chicagos Gader til Wisconsinbanens Station. Kors, aa Kors, det var, som om hun var bleven til en af de store Myrer, der kravlede om mellem Klippestykkerne i Skovene derhjemme i Smaaland — saa pegede Kaisa op og sagde: »Der arbejder Jöns oppel!« Kors, aa Kors, det var jo et Hus som et Fjeld, og det var igen som de store Myrer, de Mænd, der kravlede omkring paa Jærnbjælker der højt oppe i Luften, det var — saadan arbejdede det

i Mor Lisas Hjærnekiste — det var som et Babels Taarn; ja det var Babels Taarn dette, og alle disse Myrer, det var Ugudelige, der fristede Herren og skulde rammes af hans Vrede — derfor var der saa meget ondt i de store Byer, og dog var Kaisa ikke blevet ond, saadan som Stina — »men det er farligt, Kaisa, at bo i saa stor en By, agt Dig, Kaisa!«

Og de kom til den anden Banegaard, ind i den store Vognhal, i Halvmørket og Røgen under de mægtige Buer, hvor Togene og Lokomotiverne saa ganske smaa ud, som de løb frem og tilbage og ringede med deres dybe Malmklokke: bim bam — Klokkeklangen lød saa højtideligt i den vældige Hal, saa højtideligt, at Mor Lisa uvilkaarligt foldede sine Hænder under Shawlet i Andagt, det var som hun hørte de Wexiö Klokker ringe til hendes egen Begravelse. Men en praktisk Kone var Mor Lisa altid, hun fandt sit Tog og vinkede til Kaisa, indtil hendes eget Lokomotiv begyndte at ringe med: bim bam, og det gav Genlyd — et underligt ængstende højtideligt Ekko, mens Toget langsomt gled ud i det klare Dagslys. Og Toget kørte nordpaa til de store Skove, og henad Aften, da Solen var ved at gaa ned,

sad Mor Lisa ved Vinduet og saa Landskabet fare forbi sig: tætte Birkeskove i rødligt Aftenlys og smaa blanke Søer, indrammede af Blaabærmarker og høje sorte Bakker med svedne og forkullede Fyrrestammer, og skummende Smaabække over graa Klippebund — alt sammen som om det var Smaaland, hun var kommet til igen!

Og om Aftenen naaede Toget en lille By, hvor hendes Sønner kom ind i Vognen og tog imod hende. Og hun stod ud og hun indaandede en lind Aftenluft, mættet med Duft af Birk og Fyr — aa, aldeles som ved de smaa Savmøller derhjemme! Men her, her var en hel Savmølleby med Tømmerpladser og Brædestabler uden Ende og Savsmuld op over Anklerne paa alle Veje, og den gamle kendte Lugt af Ferskvandssø og frisk Tømmer — aa Herregud, det var jo Mor Lisas eget Smaaland!

Og Folkene der: først Sønnerne, saa de andre Svenske i Byen, saa alle de andre Folk, som Mor Lisa lærte at kjende, de var alle saa gode og snille, — det var jo, som om de var Smaalændinger alle tilhobe!

Ja, Mor Lisa havde det godt, hvor hun var kommen; baade naar det var varmt om Somren,

og hun puslede og lugede i Sønnernes lille Tobaksplantage, og om Vinteren, naar hun sad ved Ovnene og strikkede og sad anderledes til Højboards end hun vilde gjort hjemme hos Stina.

Mor Lisas Sønner var Metodister ligesom de andre Svenske i Byen, og holdt hver Søndag Andagt og gudelig Forsamling i deres Hjem, — stille, ædruelige og selvretfærdige Mennesker, gode imod hverandre indbyrdes og mistænksomme overfor alle udenfor deres Samfund — og de læste og forklarede hver Søndag baade af Bibelen, især af Aabenbaringen, og af deres eget, og Mor Lisa talte med af sit Hjertes Enfoldighed. Mor Lisa talte gerne om sin store Rejse. Saa meget hun dér havde sét, saa meget Land og Vand og vidunderlige Ting der var i Verden, og altsammen Tegn for os paa Guds Vælde og Almagt! Men de store Byer havde skræmt hende. Der var det, som havde hun selv gennemlevet noget ligesom Johannes' Aabenbaring. De store Byer var som Apostelens store Dyr med de syv Horn, — de havde taget saa mange af hendes Børn fra hende, de havde slaaet Anders ihjel og fordærvet Stina, og Gösta og Kaisa vare endnu i Ulvens Gab!

Og i Forsamlingerne talte de altid mest om det onde, der er i denne Verden; og de, som havde været i Chicago eller i andre store Byer, talte vidt og bredt om al den Ondskab og Utérlighed, al den Nød og Ulykke, de havde sét derinde; og kom der nogen Gang en Fremmed fra de store Stæder herud til deres fredelige lille Savmølleby, da kom han enten for at tage Arbejdet fra dem eller for at stjæle og bedrage — ja, alt ondt, hvad Mor Lisa hørte, kom fra de store Byer, og alle onde Mennesker, hun saa eller hørte tale om, kom derfra; og der sad hun da de lange Vinter-aftener og stavede sig genhjem Aabenbaringen i Sønnernes storstilede svenske Bibel — hun havde jo selv sét det store Dyr med de syv Horn, syv store Byer — hun talte efter, hvor mange hun havde set: dem i Sverige, dem i England og dem her i Amerika, og i dem alle var Last og Ugudelighed ophobet — og hun tænkte paa Lokomotivets bim-bam i Hallen, da hun forlod den sidste af dem, og det var som det dybe Ekko endnu klang for hendes Øren som den store Dommedagsklokke, der varsler Undergang. Og i Forsamlingen kom Aanden over hende, og inden Mor Lisa havde boet hos sine Sønner

en Vinter til Ende, var hun i sin Kreds anset som den klogeste Kone i Byen.

II.

Inde i Chicago var det en af Somrens varmeste Dage. Ude over Prærien glødede Solen, og en svag Sydvestvind førte den hede Luft gennem Byens Gader, ligesom gennem Kanalerne i en Tørreovn. Husene bagtes i Solstegen, Græsset udenfor Dørene var vissent og Træerne i Gaderne hang med tørre støvede Blade. I et lille ophedet Træhus sad Kaisa med sine Børn; i en Hængekøje, spændt i Dørkarmen, sov den mindste, de to større legede ved Vinduet og lo ad Mælkemandens Mulæsel, der holdt udenfor med Mælkemandens gamle Straahat paa Hovedet for Skygge, saa de lange Øren stak ud gennem to Huller i Pullen. Saa kom en Isvogn rullende forbi, og den ældste Dreng maatte ud og finde smaa Isstykker efter den paa Gaden, til at køle Mammass Hoved med. Saa var Gaden igen øde og tom, til de hørte en tung Rullen hen-

over Træbrolægningen, og en Ambulancevogn kom jagende, Hestene i skarp Trav med store vaade Svampe paa Hovedet. Kaisa saa efter den; hun vidste, hvad den kørte efter paa en Dag som denne; hun vidste, hvor mange Ofre en hed Sommerdag kræver i Chicago, hvor alt Arbejde drives med selv samme Rastløshed, enten det er bidende koldt eller glødende varmt; hun vidste af Avisen, hvor mange der var døde af Solstik igaar og iforgaars, og at Listen over dem vilde være lige saa lang idag. Og hun følte, hvor mange Hustruer, der sad i den tunge Luft i alle disse Arbejderhjem og ængstede sig, til det blev Aften, ti fra saa mange gik Manden sund og frisk om Morgenens og blev bragt livløs hjem i Ambulancen. Og Kaisa var selv ængstelig. Hun havde bedt sin Mand blive hjemme, blot i disse hede Dage, men han vilde ikke høre, han arbejdede paa det store Fri-murertempel, der skulde rejses højere end nogen anden Bygning i Chicago, ja i hele Amerika, saa der kunde ingen Mand undværes fra Arbejdet, sagde han — alt, hvad Kaisa havde bedt, var for døve Øren, og nu sad hun her ene med Børnene, der smaagræd af Varme, og følte Ængstelsen og den forfærdelige Hede som en

knugende Vægt over sit Bryst. Igaar havde de bragt en Nabo hjem med Solstik, men han arbejdede jo i et Jærnstøberi, saa det var jo ikke til at undres over, at han kunde blive overhedet; Dagen iforvejen var en svensk Mand i samme Gade død af Solstik, falden om paa et Gadehjørne, men han havde drukket, og det vidste Kaisa, hendes Mand aldrig gjorde — desuden, Jöns var jo Murer, arbejdede i frisk Luft, højt oppe paa den store Bygning — alligevel, om han blev svimmel i Heden og styrtede ned — »aa Børn, vær stille lidt, Mamma har saa ondt i Hovedet!

Aa Gud, nu var Ulykken der, Ambulancevognen kom tilbage i Gaden, hun hørte dens tunge Rumlen, hvem gælder det denne Gang? De smaa løber med hen til Vinduet, nu ser hun Kusken holde Hestene an, som om han vilde stanse netop foran hendes Hus, de smaa jubler over de stærke Heste, der stejle, helt hvide af Skum, som de er — aa Herre Gud i Himlen, han stanser her! — Kaisa styrter ud ad Døren, dér i Vognen ligger en bevidstløs Mand under det hvide Lærred, Isvandet drypper fra Bunden af Vognen ned mellem Hjulene og danner en lille Vandpyt i den hullede Gade —

»Aa Herregud Jöns, lever du, lever du! aa Herregud er der Liv endnu?« — saa bliver han forsigtig bragt ind i Huset, mens Nabokonerne med ængstelige Ansigter kommer frem i deres Døre og sér til. Og Jöns ligger derinde paa Sengen med Is pakket om Hovedet og Skuldrene, endnu violet i Ansigtet, stønnende og fægtende med Armene og raaber vildt og forstyrret, og Kaisa kaster sig ned over den kolde Is og hans brændende hede Bryst, mens Børnene er blevne saa stille — den mindste i Hængeskøjen er vaagnet og klynker lidt, til den ældste Dreng faar ham gynget i Søvn igen. Men Ambulancens Folk trøster Kaisa og siger hende, at det er bare et middelsvært Tilfælde, som nok klarer sig, saa gaar de ud til deres Vogn igen og køre afsted i skarpt Trav, som om Hestene skulde styrte, for at være paa Pletten ved næste Allarm.

Naar et Solstik ikke dræber sin Mand med det samme, er det i Reglen en Affære, man slipper let over uden videre Følger, men af og til træffer man Folk, der er blevne »underlige« fra den Dag, de har været ramt af Solstik. Og saadan saa det ud, det vilde gaa med Jöns. Han var kommet over Livsfaren, men han blev

ikke den Mand igen, han havde været før. Han blev liggende i Sengen, svarede sløvt og langsomt paa alt, hvad Kaisa spurgte ham om og klagede sig, at han var saa syg; han, der aldrig før havde havt en Klage paa sine Læber. Dagen igennem laa han i Sengen og saa sløvt paa Børnene, der legede Murere paa Gulvet med Smaasten og Træklodser. Kaisa havde plejet ham saa troligt, og i den første Uge, da hun havde maattet hæve lidt af deres Spare-skillinger, havde hun gjort det med et let Hjærte, saa glad og taknemlig var hun over at have beholdt ham. Men nu, da hun saa ham ligge saa sløv, blev hun bange. Og hun var ikke Mor Lisas Datter for ingenting. Hun skændte paa ham, skammede ham ud, æggede ham til at tage sig sammen; men intet hjalp, han svarede trevent og langsomt; saa klynkede han, sagde, han var syg; viste paa sine Arme og sine Ben, hvor slappe de var, saa talte han forvirret om, hvor slemt det var, at de havde maattet stanse Arbejdet dernede paa Frimurer-templet, stoppe det hele for hans Skyld — de havde maattet indstille hele Byggeriet, sagde han, fordi han var syg og laa her. »Hvor skal det nu blive færdigt til Efteraaret, — det skulde

jo være færdigt til Efteraaret,« blev han ved at gentage.

Kaisa begyndte at indse, at det var galt fat med ham, og i sin Raadvildhed skrev hun op til sine Brødre i Savmøllebyen. De skrev tilbage, at de forstod, at Livet i den store By ikke var godt for hendes Mand, men hvis Kaisa vilde rejse med ham op til dem, skulde de sørge for, at Jöns fik Murerarbejde der, og da vilde han nok komme sig i det rolige Liv deroppe. Men det var ikke let for Kaisa at faa Jöns til at rejse; han vilde blive liggende, sagde han, til han blev saa rask, at han kunde rejse Taget paa det store Tempel. Aa Herregud, om Jöns dog kunde faa det Tempel ud af sit Hoved! det var saadan Synd at se den store, stærke Mand ligge hen saa sløv med saadan udslukte Øjne og med dette haabløse altid i sine Tanker! Aldrig før havde der noget ondt imellem dem, deres Liv havde altid været Arbejde sammen i Tilfredshed og Lykke, lige indtil nu, hvor smaat de end havde haft det! Saa fandt hun tilsidst paa at sige, at han skulde tage med hende ud til hendes Brødre for at se paa Skifer, som han kunde bruge til sit Tempel-tag; paa den Maade fik hun ham endelig en

Dag saa vidt, at han lod sig klæde paa og slæbte sig ved hendes Arm ud til deres Nabo, Fragtmandens Vogn, som saa kørte hele Familien med deres Tøj ud til Jærnbanen.

Kaisas Brødre havde sørget for at et lille nyt Træhus stod rede til dem, og de talte saa venligt og opmuntrende til Kaisa, de vidste jo, at Ulykken var kommet den Dag, Jöns havde faaet Solstik, og at de ikke havde Ret at bebrejde ham noget. De havde ogsaa snart Arbejde til Jöns og førte ham en af de første Dage med sig op i Byen, hvor en ny Murstensbygning blev opført. Jöns var helt livlig, han tog Murske og Værktøj med sig og Kaisa havde givet ham Grød med tyk Fløde og sagt ham saa glad Farvel, inden han gik. Saa stod han deroppe og saa paa Arbejdet, maalte Murens Tykkelse, saa efter Kælderdybden og Pillernes Bredde; saa begyndte hans Ansigt at fortrække sig, og han gav sig til at le, med en indvendig, klukkende Latter, lo, og blev ved at gaa omkring og le. Saa gik han tilbage til Kaisas Broder, der var bleven staaende i Samtale med Formanden, han blev ved at le: haa, haa! saa pegede han med sin Murske over Skulderen og sagde: »Er det Arbejde for en Mand som mig,

der skal bygge det store Tempel færdigt? Du véd nok ikke, hvem jeg er. Kom, lad os gaa hjem.« Og mens Kaisas Broder blev staaende i stum Forbavselse, gik Jöns samme Vej tilbage, hjem til en Krog i det lille ny Træhus.

Og i den Krog blev han siddende, mens Kaisa græd og Børnene legede Dagene bort i den friske Efteraarsskov udenfor Døren. Kaisas Brødre kom og forsøgte at tale med ham, men i Længden kunde de jo ikke se den store stærke Mænd sidde uvirksom hen, uden at blive vrede og mismodige. Saa kom Mor Lisa. Og hun begyndte at tale Skriftens Ord til dem begge to, saadanne Ord, som kunde passe i deres Ulykke; men jo mere hun saa paa Jöns, hvor sløv han sad og stirrede hen for sig, jo mere tænkte hun paa, at det var denne Jöns, der havde røvet Kaisa fra hende, og hvor ganske anderledes alt vilde være gaaet, om Jöns ikke havde været, og hun begyndte da at raabe, som de i Forsamlingerne raabte mod det Onde: »Sandelig, saaledes straffer Herren dem, der ikke ære sin Fader og sin Moder, ti saadanne, siger Herren, skal det ikke gaa vel og de skulle udjages af deres Fædres Land! Sandelig, saaledes sér et Menneske ud i sin Usselhed, og

dog vove vi usle Mennesker at formaste sig imod Herren vor Gud — var det ikke saaledes i gamle Dage, da de trodsede Gud og byggede Babelstaarnet, og han slog dem med sin Forbandelse, saa de taledes Vanvid og forstode ikke hverandre! Og ligesom Babelstaarnet i gamle Dage ramtes af Herrens Vrede, saaledes skal Forbandelsen komme over Eder og alle Eders Babelstaarne skal staa til Vidne om Eders Usselhed som Ruiner der aldrig blev færdige!«

»Nej, nej,« sukkede Jöns, »det bliver aldrig færdigt — det bliver aldrig færdigt — ikke førend jeg kommer!«

III.

Mor Lisa og Brødrene holdt Raad sammen om, hvad de skulde gøre. I deres Forsamlinger bad de for ham, og de besøgte ham og talte Skriftens Ord til ham, alt til ingen Nytte, og de begyndte at indse, at Mor Lisa havde Ret, naar hun sagde, at Jöns var besat af Djævelen. Inde i den store By havde Djævelen faaet Tag i ham. Ti om det havde været Herrens Hjem-

søgelse alene, da maatte Bønner og Guds Ord kunne hjælpe ham; men til at uddrive Djævelen var det alene ikke nok. Og Mor Lisa var ikke bange for noget: saa foreslog hun da, at de skulde skrive hjem til Sverige efter den rigtige gamle Cyprianus, den med den blodrøde Skrift. Men det turde de andre ikke. Nej, nej, saadan Ugudelighed vilde de ikke gribe til, det kunde bringe Ulykke over dem alle. Og halvt sky saa de paa Mor Lisa, hun med sin Gammellands Kristendom, der saadan blandede Guds Ord og Ugudelighed sammen i sin Enfoldighed; og de besluttede at blive ved at bede for Jöns's Helbredelse endnu hver Gang de kom sammen.

Endnu holdt Kaisas Spareskillinger ud, og tillige var hun begyndt at tjene lidt ved Vask hjemme — endnu holdt hendes Haab ogsaa ud. Og hun blev ikke træt af at tale til Jöns, om hun saa aldrig fik et Svar, hun blev ved at tale blot for at skjule sin Bedrøvelse, baade opmuntrende og fornøjet eller ængsteligt og bedende: »Aa Jöns, aa Jöns dog, tag Dig dog sammen og staa imod! husk, hvor vi maa kæmpe for Livet — vi er jo ligesom inde i et Maskineri, der gaar og gaar, og bryder sig ikke om os, og vi maa stride imod med Hænder og

Fødder, og ikke give tabt et Minut, — for i det Øjeblik, vi giver efter og slappes, tager Maskineriet os fat og knuser os!» Sin Vaskeballie flyttede hun udenfor Døren og fik Jöns og Børnene med derud de klare varme Efteraarsdage, og det var som om den friske Luft gjorde ham stærkere og livligere; han svarede hende og begyndte at tale med, — mere og mere talte han, indtil han i timevis kunde sidde med hende og udmale sine Fremtidsplaner: Men at Kaisa dog kunde tro, at han vilde arbejde i denne By, i dette Hul — saa lo han haanligt — mure Kældere som en Muldvarp, han, der var vant til at arbejde hundreder af Fod oppe i Luften! Nej, nej, han var udvalgt til at gøre større Ting, og Chicago ventede paa ham! Nu havde han snart sine gamle Kræfter igen, følte han, saa gik Vejen tilbage til den store By, ind at bygge Templet færdigt. Saa vilde han næste Sommer bygge et nyt Tempel, endnu højere, endnu pragtfuldere, bare af Staal og Glas, med Kobbertag eller maaske med forgyldte Kupler — saa vilde han bygge en hel By, en By som Chicago — saa vilde han tilsidst bygge en By, han alene, en By, der skulde være den største i Verden — —

Da gik Kaisa en Dag til Mor Lisa og græd al sin Fortvivelse ud. Og Mor Lisa forklarede hende alt om Djævelen og om, hvorledes det var Djævelen, de store Byers Djævel med de syv Horn, der talte ud af hendes Mands Mund, og at det nu var Kaisa selv, der maatte hjælpe. Og Mor Lisa gav hende den af sine Særker, som hun havde lagt til Side til at begraves i — den skulde Kaisa sove i tre Nætter itræk ved Fuldmaane, og Klokken tolv hver Nat skulde hun i bar Særk gaa ud af Huset og sige Herre Jesus! tre Gange, første Gang vendt imod Huset, anden Gang bøjet mod Jorden og tredie Gang med begge Arme strakt imod Fuldmaanen. Da vilde Djævelen med stort Skrig fare ud af hendes Mand.

Kaisa gjorde troligt, som hun sagde, og den anden Nat laa hun vaagen og ventede paa, at Klokken skulde blive tolv. Maanen skinnede ind i Stuen, lige hen paa det lille Vækkeur ved Vinduesrammen; der var endnu en halv Time til Midnat — hu, hvor det havde været koldt at staa derude sidste Nat! Kaisa laa og gøs ved Tanken om det; men for Jöns kunde hun gøre alt. Jöns laa og smed sig paa Lejet som sædvanligt, i urolig Søvn; saa mens Viseren

paa det lille Ur langsomt flyttede sig videre, begyndte han at tale i Søvn, med ét sprang han ud af Sengen og raabte: »Nu er jeg færdig, nu skal jeg ind og bygge Babelstaarnet!«

Kaisa maatte kæmpe med ham den Nat. Han var som et vildt Dyr, kendte hende ikke, bed og slog, men faldt tilsidst udmattet om paa Sengen og sov ind i en tung snorkende Søvn. Kaisa var saa skræmt, som hun aldrig havde været det, hun rystede fra Isse til Fod, hendes Ansigt og Hænder smertede hende; men hun ændsede det ikke, der var som en højtidelig Følelse over hende. Det var jo ikke Jöns, hun havde kæmpet med, det var med den Onde selv.

Og om Morgen, da Jöns vaagnede og saa Kaisa med ophovnet Ansigt og Mærker af Bid i den ene Haand, og han var klarere i sine Tanker end han længe havde været, og spurgte hende saa venligt, hvordan hun havde slaaet sig — da faldt hun ham om Halsen og brød ud i Graad — græd alle sine gemte Taarer ud og sagde saa lykkelig, midt i sin voldsomme Hulken: »Aa, nu har jeg faaet frelst Dig, min egen Ven, nu har jeg frelst Dig!«

Fra den Nat var Jöns virkelig forandret, han talte saa stille og fornuftigt med hende og Børnene, talte saa kærligt om gamle Dage, men Kaisa undgik altid at tale om hans Sygdom, og fortalte ham aldrig, hvad der var hændet i den Midnatstime. Kun ganske enkelte Gange kom de gamle Idéer frem i hans Tale, og da var det, ligesom han selv vidste, det var noget galt, der maatte holdes ude, og at han maatte passe paa selv at jage dem bort. Ja, han tog endda sin Murske fat, og begyndte at mure en Skorsten til deres Hus, ti hidtil havde de paa Nybyggervis kun havt et Ovnør ud gennem Taget. Kaisa og de andre behøvede nu ikke at vogte saa nøje paa ham, selv om han gik op i Byen, og om Søndagene fulgte han med Kaisa i Forsamlingen; han sad altid stille og tavs, men var god og venlig, og vandt selv Mor Lisas Hjærte. Mor Lisa sagde ikke noget, men hun og Kaisa havde deres Hemmelighed sammen, og Mor Lisa var stolt af sit Værk. Og da Taksigelsesdagen kom sidst i November, spiste Jöns og Kaisa og alle Børnene deres Kalkun i Brødrenes Hus, og den ældste af Brødrene holdt Takkebønnen, og takkede, fordi Jöns var bleven karsk igen, og bad dem alle

ret skue dette Jærtegn, ti havde ikke Herren rørt ham og ført ham ligesom Daniel frelst gennem den gloende Ovn!

*

*

*

Men en Gang hver Dag, henad Femtiden, lagde Jöns Murskeen, og gik ud til den lille Station for at se Jærnbaneløbene mødes, det, der kom fra og det, der gik til Chicago. Og naar Toget var gaaet, kunde han staa en halv Time i Træk og se ud ad Skinnerne, der tabte sig i Skoven. Ti det var jo dog der, han skulde ind, ind til den store By, en Mand som han var jo dog først paa sin Plads der. Og Kaisa, som altid passede paa at følge med ham, naar hun vidste, Persontoget gik, talte ham altid efter Munden, skønt hun selv var saa inderlig glad over det, den lille By havde gjort for hendes Mand.

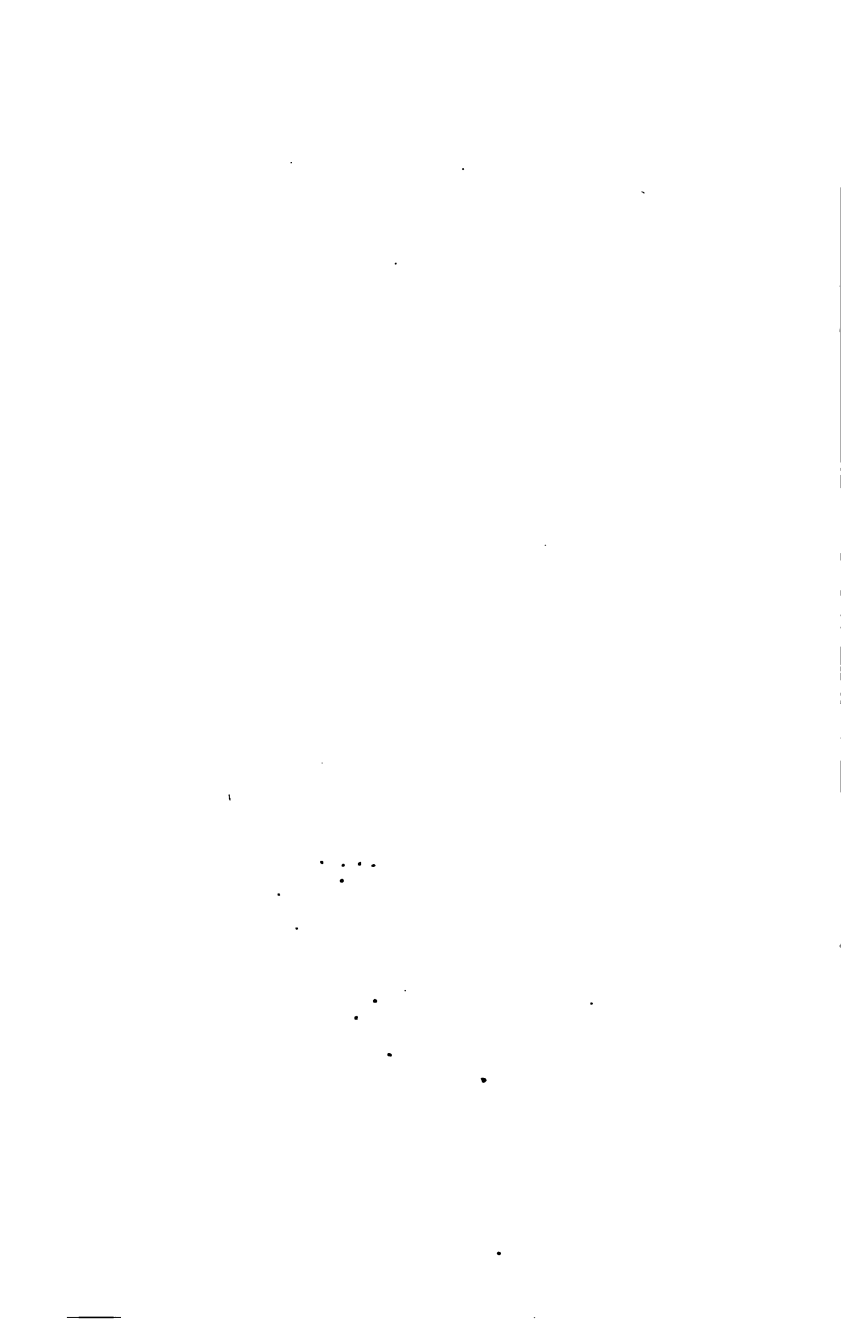
Saa en kold Vintereftermiddag, som han stod alene og saa ud ad Skinnerne, hvor det sidste Tog for en Time siden var gaaet, kom et langt Fragttræn udenfor Tiden, stansede et Minut og kørte videre sydpaa. I det Minut var Jöns halvt ubevidst gaaet ind i den bageste

Vogn, der var indrettet med en varm Ovn og et Par Bænke for Bremsefolkene. En Dollar, som han fandt i Buxelommen, var nok til at faa Lov at blive der. Men mens de kørte, og han gennem en Rude saa ud over det snedækte Landskab og de nøgne Skove under den mørke Himmel, blev han mere og mere vild. »Til Chicago, til den store By, rask!« raabte han — det var næppe, Fragttrænet kørte hurtigt nok for ham. Og Natten faldt paa, mørk Nat med rygende Snestorm. Bremsefolkene samlede sig og flyttede Bænkene tættere omkring Ovnen og satte sig til at spille Kort. Jöns gik op og ned alene, stadig mumlende for sig selv: til Chicago, rask! rask! — saa sagtnede Farten, det gik kun stødvis fremad, tilsidst stansede det helt — Fragttrænet sad fast i Sneen. Bremsefolkene lagde Kortene og maatte ud. Jöns følte Vognene støde imod hverandre med et svagt Ryk, idet de stansede, saa følte han, Toget stod stille — »til Chicago, hurry up!« raabte han, saa stødte han Døren op og vandrede ud i Natten — ud for at bygge Babelstaarnet!

Et Par Dage efter blev han funden ihjelfrossen i Sneen og genkendt, ti det var ikke

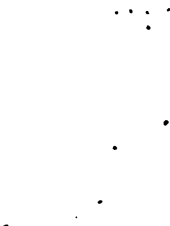
mange Mil fra Byen, hvor han hørte til. Og igen blev han kørt til Kaisa, denne Gang uden Larm paa en Skovslæde. Kaisa tog imod ham, stille og resigneret — saa længe det nu var siden den Sommerdag, hun havde grædt saa hæftigt — saa mange Taarer der havde tørret hendes Sjæl ud siden dengang!

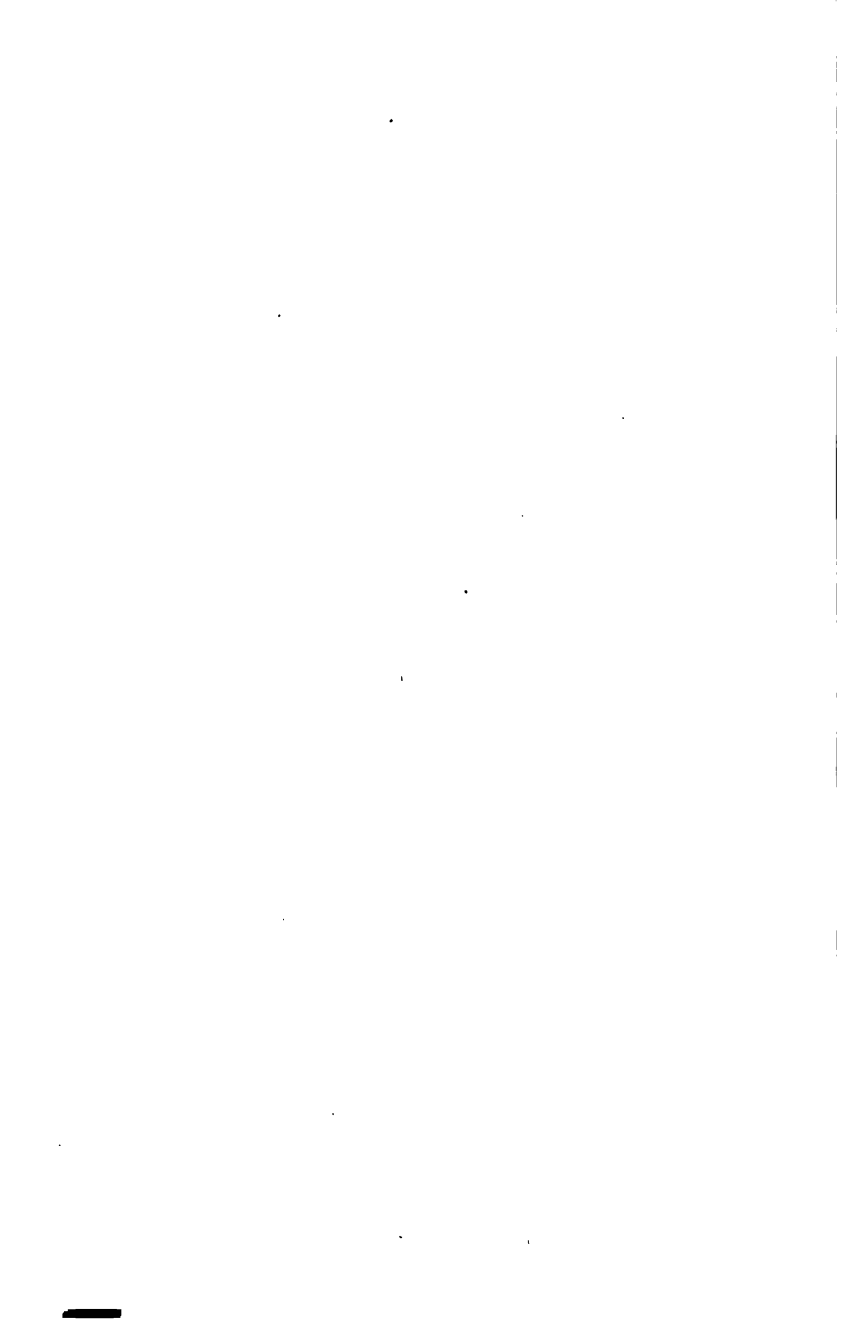
Og Mor Lisa kom ind: »Ser Du, Kaisa!« sagde hun, »den store By tog ham med! Den store By er umættelig som det store Dyr i Aabenbaringen!« Saa satte hun sig ud i Køkkenet og malede af Kaisas friske Kaffebønner og henfaldt i Betragtninger: »Aa ja, aa ja, Kaisa er jo køn endnu og her er svær Mangel paa unge Kvindfolk i vor By, saa vi skal nok finde en god Mand igen til hende Kaisa!«

SKETCH.

Sommer 1892.

Det er en varm Sommerdag ude paa Michigansøen, — denne Sø, der er saa stor som et Hav, men som ikke engang, er der for Haan blevet sagt, kan fabrikere sine egne Storme selv — denne store Sø, der ligger som et dødt Vand, til en og anden Gang, en mægtig, hundred Mile bred Stormvind kommer susende inde fra Fastlandet hen over dens Flade og vælter Søer vældigere end Havbølger imod Stranden!

Det er en varm Sommerdag med svag sydvestlig Brise. I min Vens fixe lille Dæksbaad krydse vi, han og jeg, langsomt sydoover ned imod Verdensudstillingspladsen. Ombord har vi lige Plads til at strække os, have et Glas Vin foran os, ryge en Cigar og læse vor Avis, alt mens vi holder Baaden op til den Smule Vind, der er. Vandet skvulper dovent, graat

og uigennemsigtigt for Stævnen, længere ude er Vandet blaat, middelhavblaat, og der er Lysglans og Klarhed i Horisonten, saa vi næsten tro at kunne skimte de hvide Klitter ovre i Michigan, som Baggrund for de tremastede Skonnerter og de dybtliggende lange Fragtdampere, der sejle derude.

Vi tage Pejling ind mod Land, hvor Chicago ligger i Røg og Taagedis, vi er udfor Byens Centrum: Auditoriumteatrets graa tolvetages Facade se vi, og Tværgaderne ved Siden af, der herude fra ser ud som smalle dybe Skar i en Fjeldmur. Vi nævne Gadernes Navne, efterhaanden som vi paa vor langsomme Sejlads komme tværs af dem: Gader, som ere opkaldte efter berømte og gode Mænd, og som nu maaske ere ilde berygtede Kvarterer, og andre, der have faaet Navn efter Spekulanter, som har ejet Jord dér, og nu er de stolte Avenuer!

Vi pejle det høje slanke Douglas-Monument — her omkring staar endnu de Træer, hvor i Aar for akkurat 80 Aar siden den Haandfuld Hvide, der var paa Flugt fra det lille Træfort ved Chicagofloden, for gennem Stier i Urskoven at finde Vej til Menneskeboliger, blev tomahawkede af Indianerne! Og nu, ikke mer end

et Menneskes Levetid derefter, strækker Verdensbyen sig derinde, saa langt Øjet naar i Nord og Syd — og Udstillingsterrænet ligger dernede i Syd, træder tydeligere og klarere ud af Solrøgen: de skinnende Kupler, Industripaladsets Kæmpebuer, de lange Moler ud i Søen og de skovlignende Parker, der indramme Billedet. Det er næsten blevet helt stille, vort Sejl hænger slapt, vi skænker i vore Glas paany og læser vore Aviser igennem for tredie Gang. Vi kan dem næsten udenad nu, véd hver Ting, der staar i dem: politiske Betragtninger, Ulykker, Overfald, Mord, Vittigheder og fashionable News, alting — ganske tilfældig, ligesom mekanisk, er mit Øje blevet hængende ved en lille Notits, jeg ogsaa læser for tredie Gang: en kort Notits om et Lig af en ung Pige, der var drevet op nede ved Udstillingspladsen. Det havde været et Selvmord, og det eneste Identifikationstegn, man havde fundet hos den Døde, stod der, var en glat Fingerring, hvori var indridset: »Aim high«.

Aim high — sigt højt — hvad vil det sige? Sigte jævnt højt, saa man kan beregne, hvad man rammer, det kan man forstaa, men sigte højt — ud i Luften! Staar ikke selve

den store Stad der som et Modsigelsens Tegn — blevet til, som den er, indenfor et Menneskes Levetid, — er ikke dér sigtet højt nok — eller da den for tyve Aar siden laa i Aske, blev der ikke sigtet højt da — og se dernede, hvor Verdensudstillingens Bygninger rejse deres Konturer mod den disede Himmel, er ikke der sigtet højt? De bedst mulige Vaaben for de flest mulige i Tilværelseskampen, og det størst mulige Velvære for de flest mulige som Maalet — er det ikke Parolen, er der noget over dette? Eller hvad betyder det at sigte højere?

Jeg kan ikke faa den unge Pige ud af Tankerne. Jeg har lagt Avisen fra mig og sidder nu lænet til Rælingen og ser ind imod Byen — der har nylig en Billedhugger modelleret en ideal Fremstilling af Chicago som en djærv Kvindefigur med den ene Fod energisk sat frem og paa sit brede Bryst Devisen: »I will« — storskaaren og grovhændet er hun som en Vaskerkone — jeg kan ikke faa den unge Pige ud af mine Tanker; jeg tænker mig hende som en fin ung Kvinde med et nobelt Ansigt — En, der har sigtet for højt — En, der har kæmpet og maattet bukke under for den andens Brutalitet.

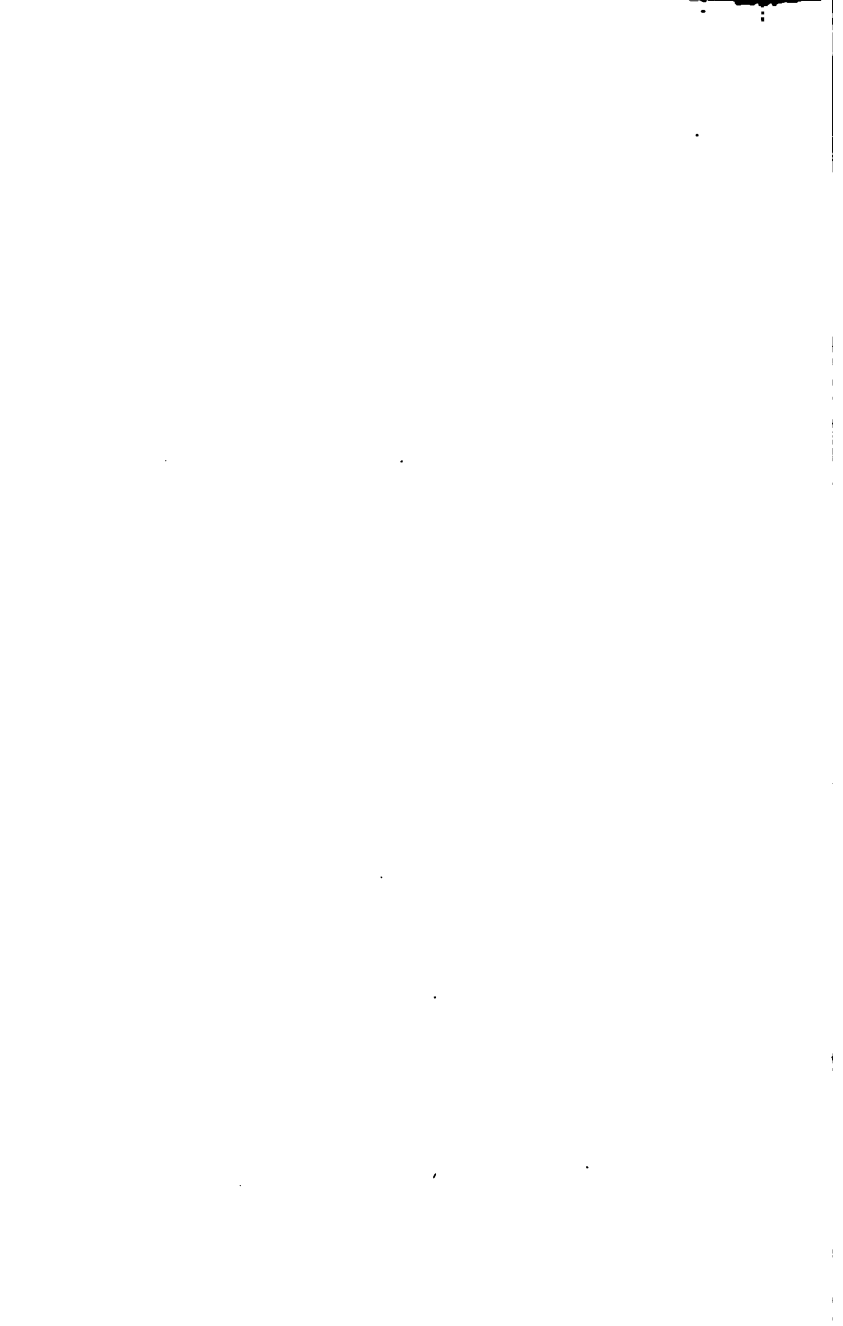
Hvad har hun sigtet efter og hvorfor har hun givet Kampen op? Hvad har det været hende, dette Valgsprog i hendes Ring: Aim high!

Klarere og klarere ligge Verdensudstillingens Kupler og Spir — hvor maa vi dog høre det gentaget og gentaget, at dette bliver det største, det højeste, Verden endnu har naaet! Underligt da, at den anden Stemme skal lyde til os netop fra den store Udstillings Strandbred!

Det er saa trykkende varmt og stille, det graalige Vand skvulper ganske sagte om Stævnen og vugger næppe Baaden. Og i mit døsige Hoved snurrer et idiotisk Rim rundt, som en hæderlig Landsmand engang forfattede i en dansk Chicago-Avis over et Par Kærestefolk, der havde druknet sig her i Søen:

»Paa Bunden af Lake Michigan,
der ligger hun, der ligger han-
Men hvi de gjorde dette baade,
der var for dem, det er for os en Gaade!«

Vi har omsider klaret den Del af Søen, hvor Byen tager al Vind fra os. Der kommer en frisk Brise ud fra Skoven i Land, Vandet kruses forude, — haardt Styrbord nu! Hallo Andrew, er Du falden i Staver over din Rorpind?

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG.

M E N N E S K E R.

Fortællinger fra Kavkasus og Danmark.

Af

HANS S. KAARSBERG.

3 Kr. 25 Øre.

GÖSTA BERLINGS SAGA.

Fortællinger fra det gamle Vermland.

Af

SELMA LAGERLÖF.

Oversat af IDA FALBE-HANSEN.

5 Kr. 50 Øre.

FLORES OG BLANSEFLOR.

Et Digt

af

ALFRED IPSEN.

2 Kr.; eleg. indb. 3 Kr. 25 Øre.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG.

CHICAGO-NOVELLER.

Af

Dr. C. M. HANSEN.

Indhold: *En Chicago-Anarkist.* — *Skruebrækkeren.* — *Czarens Stedborn.* — *Ocean-Karlighed.* — *Brave Folk.* — *Frøken Johanne.*

1 Kr. 75 Øre.

CHICAGO.

Amerikas Vidunderby.

Af

ERNST v. HESSE-WARTEGG.

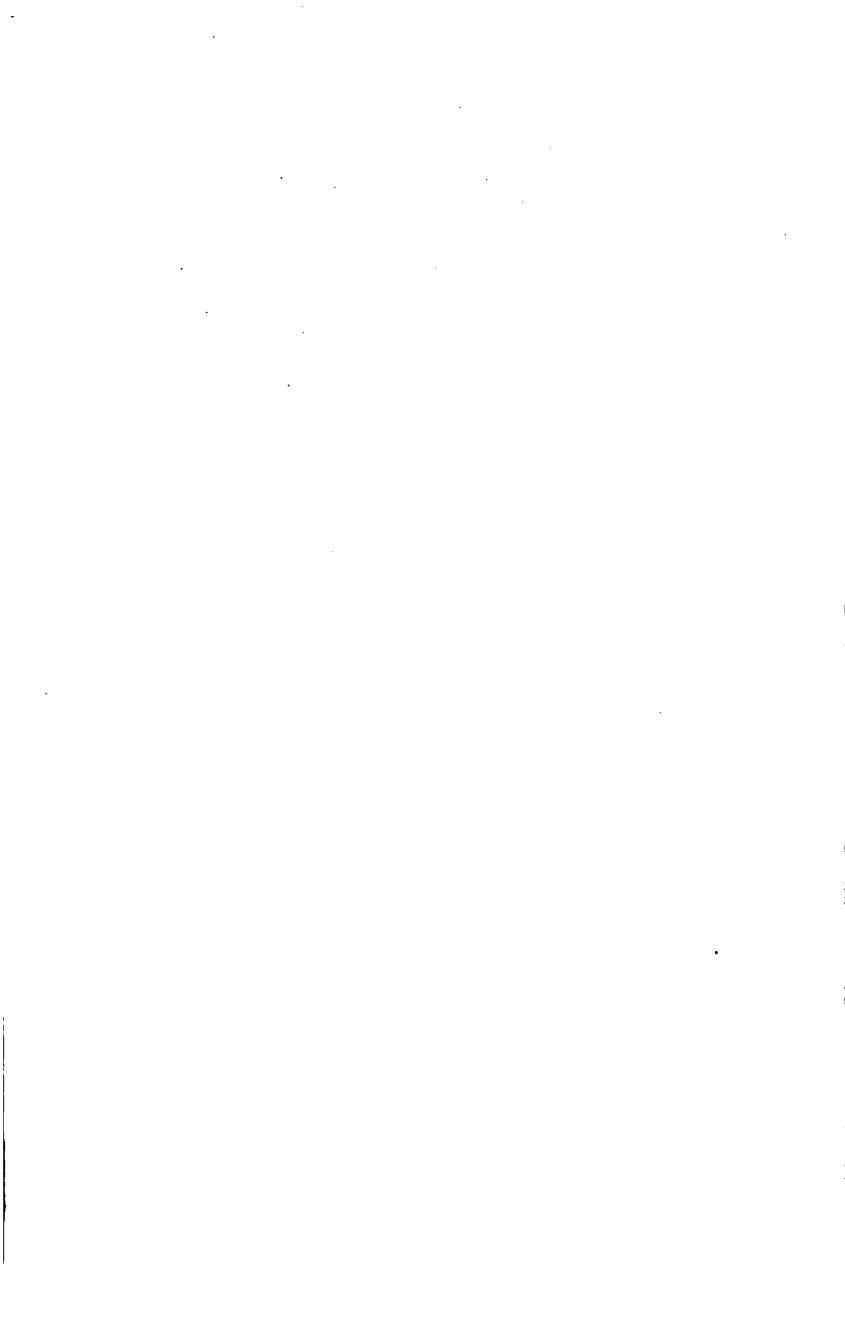
Autoriseret Oversættelse

ved

JUL. SCHIØTT.

Med mange Illustrationer.

(Udkommer om kort Tid.)

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

**This book is under no circumstances to
be taken from the Building**

NOV 2 1915

